

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1935:5

JUSTITIEDEPARTEMENTET

FÖRSLAG

TILL

ÄNDRADE BESTÄMMELSER RÖRANDE

ALLMÄNNA HANDLINGARS

OFFENTLIGHET

AVGIVET AV

INOM JUSTITIEDEPARTEMENTET

TILLKALLADE SAKKUNNIGA

S T O C K H O L M

1935

Statens offentliga utredningar 1935

Kronologisk förteckning

1. Betänkande med förslag angående åtgärder för spannmålsodlingens stödjan­de. Marcus. 134 s. **Jo.**
2. Betänkande med förslag rörande lån och årliga bidrag av statsmedel för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer jämte därtill hörande utredningar. Beckman. 86*, 265 s. **S.**
3. Kortfattad framställning av organisations­sakkunnigas betänkande med utredning och förslag rörande den samhälls­liga hjälpverksamhetens organisation m. m. Beckman. 23 s. **S.**
4. Promemoria angående tillsynen över fastighetsregistringen och fastighetsbildningen. Marcus. 70 s. **Ju.**
5. Förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet. Norstedt. 79 s. **Ju.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivna utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1935: 5.
JUSTITIEDEPARTEMENTET

FÖRSLAG

TILL

ÄNDRADE BESTÄMMELSER RÖRANDE ALLMÄNNA HANDLINGARS OFFENTLIGHET

AVGIVET AV

INOM JUSTITIEDEPARTEMENTET
TILLKALLADE SAKKUNNIGA

STOCKHOLM 1935

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNBR

350314

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARY

FOR SALE

THE

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

STANFORD

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Justitiedepartementet.

Sedan Kungl. Maj:t den 16 september 1933 bemyndigat herr statsrådet att tillkalla högst fem sakkunniga att jämte talmannen i riksdagens andra kammare, ombudsmannen August Sävström, vilken av Kungl. Maj:t redan den 30 juni 1933 tillkallats, biträda inom departementet vid utredning av frågor om ändring av grundlagarna med den fördelning av utredningsuppdragen mellan de sakkunniga, som herr statsrådet bestämde, har herr statsrådet nämnda den 16 september tillkallat filosofie doktorn Sigurd Hansson och professorn Nils Herlitz att jämte Sävström biträda vid fortsatt utredning av frågan om allmänna handlingars offentlighet, varefter herr statsrådet den 2 februari 1934 uppdragit åt Herlitz att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Därefter har herr statsrådet den 13 februari 1934 förordnat hovrättsassessor Bertil Hagström, vilken av Kungl. Maj:t den 14 juni 1933 tillkallats att biträda inom departementet med de utredningsuppdrag som av herr statsrådet till honom överlämnades, att vara de sakkunnigas sekreterare.

Sedan de sakkunnigas utredning nu slutförts, få de sakkunniga härmed vördsamt överlämna förslag till författningsändringar i ämnet jämte motiv till desamma.

Stockholm den 14 januari 1935.

NILS HERLITZ.

AUG. SÄVSTRÖM.

SIGURD HANSSON.

B. Hagström.

Förslag till grundlagsändringar.

Regeringsformen.

§ 86.

Med tryckfrihet förstås varje svensk mans rättighet att, utan några av den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgiva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider emot tydlig lag, given att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning. Alla allmänna handlingar må ovillkorligen genom trycket kunna utgivas, där ej i tryckfrihetsförordningen annorlunda stadgas.

Riksdagsordningen.

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor, som antingen angå stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga, om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet, om allmänt kyrkomöte och om allmän folkomröstning i ämnen, som ej tillhöra annat utskotts behandling, eller ock röra överenskommelser med främmande makter i sådana ämnen.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 1.

13:o. I överensstämmelse med här ovan för en allmän och lagbunden tryckfrihet lagda grunder skall det, under villkor av helgd för andras äganderätt och med iakttagande av vad eljest i denna lag finnes stadgat, stå var och en svensk medborgare fritt att genom tryck allmängöra skrifter av vad form, vidd eller beskaffenhet som helst och däri över allt vad som är eller kan bliva föremål för mänsklig kunskap sina tankar kungöra. Följaktligen skall ej något, som över i denna lag tillåtliga ämnen i tryck anmärkes, påminnes eller eljest gransknings- eller reflexionsvis i dagsljuset framläggas, kunna, under förevändning att innebära tadel eller klander, såsom straffbart anses, såvida skrivsättet icke såsom smädligt eller skändligt sig utmärker, om ansvar varför i denna lag stadgat är. I övrigt skall för varje ämne skrivarten av varje författares eget val bero.

§ 2.

1:o. Till främjande av en fri utövning av rättigheten att i tryck avhandla allmänna ärenden och sättet för deras handhavande skall, där ej i 7 mom. anorlunda stadgas, det vara en var svensk medborgare tillåtet att i tryck utgiva alla till stats- eller kommunalmyndighet inkomna och därifrån utfärdade handlingar, därstädes förda protokoll samt diaries, journaler, register och andra dylika förteckningar ävensom handlingar, vilka eljest jämlikt lag eller författning hos sådan myndighet upprättats, så ock övriga där upprättade handlingar i vad de röra mål och ärenden, vilka hos myndigheten slutförts.

Med statsmyndighet förstås i denna paragraf statsdepartementen och kommandoexpeditionerna, riksdagen och allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade och revisorer, domstolar och ämbetsverk samt övriga till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, ämbets- och tjänstemän, nämnder, kommissioner och kommittéer. Med kommunalmyndighet förstås alla till kommunal förvaltning hörande stämmor och representationer, av dem tillsatta myndigheter, styrelser, nämnder, kommissioner, utskott, beredningar och kommittéer jämte underlydande verk, inrättningar och tjänstemän.

2:o. Alla i 1 mom. omförmälda handlingar, som hos stats- eller kommunalmyndighet i original, koncept eller avskrift förvaras, skola, där ej på sätt

nedan sägs uttryckligen annorlunda stadgas, utan tidsutdräkt, i den ordning som är förenlig med andra lika viktiga tjänsteåligganden och handlingarnas behöriga vård, utlämnas till envar svensk medborgare, som det äskar, såväl, om ej betydande hinder möter, för läsning och avskrivning på stället utan avgift som även i bestyrkt avskrift mot vederbörlig avgift. Skyldighet att i avskrift utlämna hos kommunalmyndighet förvarade handlingar gälle dock, då de kunna tillhandahållas på stället, endast i den utsträckning, varom i kommunallagarna eller eljest särskilt stadgas.

3:o. Kräves av hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till främmande makt, eller för brotts förekommande eller beivrande, eller till behörigt skydd för statens eller menigheters intresse i deras ekonomiska mellanhavanden med varandra och med enskilda eller för enskildas ekonomiska intresse, eller med hänsyn till privatlivets helgd, eller av andra lika viktiga skäl hemlighållande av vissa allmänna handlingar, må, med inskränkning i den svenska medborgare enligt 2 mom. tillerkända rätt, i särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag för noga angivna fall stadgas om förbud mot sådana handlingars utlämnande från myndighet.

Handling, som i viss del är av beskaffenhet att enligt nämnda lag böra hemlighållas, skall utan hinder därav utlämnas till läsning och avskrivning på stället, därest med hänsyn till de omständigheter, under vilka utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att förhållande, som i sådan del beröres, icke därigenom yppas; och skall dylik handling jämväl, där så lämpligen kan ske, utlämnas i avskrift med uteslutande av de delar, som ej må offentliggöras.

Där det finnes oundgängligt till beredande av nödig trygghet mot obehörigt utlämnande, äge Konungen beträffande särskilda slag av handlingar, som avses i den i första stycket omförmälda lag, föreskriva, att sådana handlingar i viss ordning skola förses med anteckning om att de ej må utlämnas. Därvid skall jämväl föreskrivas, vilka myndigheter hava att föranstalta om antecknings borttagande, där den finnes ej hava rätteligen tillkommit eller med hänsyn till ändrade förhållanden ej längre böra gälla. Ej må handling utlämnas i strid mot dylik antecknings innehåll.

4:o. Tillhandahållande av allmän handling åligge den myndighet, hos vilken handlingen finnes. Är vården om handlingen på grund av särskild föreskrift, innehavande tjänst eller givet uppdrag anförtrodd ledamot av myndigheten eller hos densamma tjänstgörande befattningshavare, åligge dock tillhandahållandet närmast denne, vilken emellertid har att ställa sig myndighetens föreskrifter beträffande handlingens utlämnande eller hemlighållande till efterrättelse samt, då anledning till tvekan finnes och märkbar omgång ej föranledes, äger hänskjuta framställning om handlingens utbekommande till myndighetens avgörande. Jämväl den, vilken av ledamot eller befattningshavare som ovan sagts förvägrats utfå handling, äge påkalla, att frågan hänskjutes till myndighetens avgörande.

Vägras i något fall utlämnande på den grund, att handlingen är försedd med anteckning, som i 3 mom. tredje stycket sägs, skall, där sökanden det

påfordrar, frågan ofördröjligen hänskjutas till myndighet, som äger befogenhet att föranstalta om anteckningens borttagande.

5:o. Menar någon, att annan myndighet än departementschef eller sådan, som hör till eller lyder under riksdagen, olagligen förvägrat allmän handlings utlämnande åt honom, har han att söka rättelse i den ordning, som i allmänhet gäller för vinnande av rättelse i beslut och åtgärder av myndigheten. Över beslut i ärende rörande handlings utlämnande, som meddelats av nu sagd myndighet, mot vars beslut talan eljest ej kan föras, må besvär anföras hos Konungen, såvitt fråga är om statsmyndighet, och hos Konungens befallningshavande, såvitt fråga är om kommunalmyndighet.

Har Konungens befallningshavande bifallit talan mot kommunalmyndighets beslut att vägra handlings utlämnande, äge vederbörande menighet däröver anföras besvär.

Besvär, som hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skola i regeringsrätten föredragas och avgöras.

Mål och ärenden, som i detta moment avses, skola alltid skyndsamt behandlas.

Om vinnande av rättelse i beslut i fråga om handlings utlämnande, vilket meddelats av myndighet, som hör till eller lyder under riksdagen, gälla vad riksdagen bestämmer.

6:o. Vad i denna paragraf och den i 3 mom. omförmälda lag stadgas om allmän handlings utlämnande och hemlighållande har ej avseende på sådan handlings meddelande åt domstol eller annan myndighet eller åt den, som eljest för tjänst eller allmänt uppdrag bör erhålla del därav.

7:o. Gäller på grund av stadgande i den i 3 mom. omförmälda lag eller på grund av föreskrift, som enligt samma lag meddelats, förbud mot utlämnande av allmän handling, må densamma ej i tryck utgivas. Vad nu stadgats utgör dock ej hinder för att handling, som till myndighet från enskild inkommit, av honom eller med hans samtycke offentliggöres.

Handlingar i förlikta brottmål må ej utan parternas tillstånd i tryck utgivas, förrän sextio år efter det förlikningen träffades.

8:o. Vad i denna paragraf stadgas om allmänna handlingar har ej avseende å exemplar av skrift, som avlämnats enligt 1 § 11 mom. eller 4 § 2 mom.

Nämnda stadganden avse ej heller enskild skrift, som överlämnats till allmänt arkiv eller bibliotek eller eljest till myndighet uteslutande för förvaring och vård eller forsknings- och studieändamål. Sådan enskild skrift må ej utlämnas eller i tryck utgivas i strid mot villkor, som vid överlämnandet blivit fastställda. Har skriften överlämnats medan äldre stadgande i ämnet var gällande, skall jämväl annat hinder för skriftens utlämnande eller utgivande i tryck, som i nämnda stadgande kan innefattas, fortfarande äga giltighet. Konungen tillkommer att förordna, i vad mån förbud, varom nu sagts, må upphöra att gälla i fråga om skrift, som i mera än åttio år varit överlämnad i allmän vård.

9:o. Enskilda anteckningar och berättelser av diplomatiska personer angå-

ende rikets förhållande till främmande makter må ej, innan femtio år förflutit från den tid de avse, utan Konungens tillstånd i tryck utgivnas eller, då de överlämnats i myndighets vård, utlämnas från denna.

10. Enskilt brev, som ej till något rättegångsmål nödvändigt hörer, må ej utan deras tillstånd, som det angår eller tillhör, i tryck utgivnas.

11:o. Överträder eller åsidosätter någon vad i denna paragraf stadgats, straffes, där förseelsen är begången i ämbete eller tjänst eller eljest är i allmän lag med straff belagd, enligt vad i sådan lag sägs. I andra fall vare straffet böter från och med tre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra-trettio-tre riksdaler sexton skillingar; dock att, där handlings utlämnande från myndighet kan förskylla fängelse enligt den i 3 mom. omförmälda lag, även dess utgivande i tryck må beläggas med dylikt straff.

Skrift, som i tryck utgivits i strid mot denna paragraf, må kunna konfiskeras.

12:o. Rätt att i tryck utgiva handling, varom i denna paragraf sägs, medför ej befrielse från ansvar för missbruk av tryckfriheten, som jämlikt 3 § skriftens utgivande kan innefatta.

§ 4.¹

5:o. Anses innehållet av utgiven skrift innefatta förbrytelse, som enligt 3 § kan medföra påföljd av skriftens konfiskering, eller anses skrift utgiven i strid mot 2 §, må skriften beläggas med kvarstad i den ordning nedan stadgats.

Innan stämning — — — skriften anträffas.

Förordnande som — — — i tryckningsorten.

Har ombud — — — än tryckningsorten.

Har förordnande om kvarstad blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat eller fastställt, skall justitiekanslern ofördröjligen om beslutet underrättas och kvarstaden underställas prövning av den rätt varest åtal bör väckas; och skall — — — förordnandet förfallet.

Är ej stämning uttagen inom åtta dagar efter det underrättelse om kvarstaden till justitiekanslern inkommit eller fullföljer ej åklagaren talan i saken å dag som i stämningen utsatts för förberedelse eller första handläggning av målet, vare förordnandet jämväl förfallet. Visas laga hinder för stämningens delgivande, utsätte rätten ny dag för förberedelsen eller för handläggning av målet; och äge kvarstaden bestånd.

Sedan stämning uttagits, må endast rätten förordna om kvarstads läggande eller hävande. Yrkande härom må dock ej göras senare än å den dag, som i stämningen utsatts för förberedelse eller första handläggning av målet.

¹ Här nedan upptagna ändringsförslag beträffande §§ 4 och 5 hänföra sig till det förslag till ändringar i tryckfrihetsförordningen, som innehålles i Betänkande angående tryckfrihetsprocessens ombildning, avgivet av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 14 december 1934 (Statens off. utredn. 1934: 54). Därest det nu förevarande förslaget antages oberoende av förslaget rörande tryckfrihetsprocessens ombildning, erfordras med avseende å berörda paragrafer i gällande tryckfrihetsförordning endast den ändring i § 4, att i mom. 3 början erhåller följande lydelse: »I alla de fall, där åtal, enligt 2 och 3 §§, genom allmän åklagare» etc.

10:o. (= 11:o enligt det i betänkandet den 14 december 1934 ingående förslaget.)

11:o. Finnes ingen som kan ställas till ansvar i anledning av tryckt skrifts utgivande eller kan någon ansvarig icke anträffas, må utan hinder därav påstående att tryckt skrift skall förklaras konfiskerad upptagas till rättens avgörande.

Lagförslag.

L a g

om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet.

1 §.

Protokoll, som innan denna lag trätt i kraft förts inför Konungen i statsrådet eller i ministeriella mål eller kommandomål, så ock särskilt protokoll, som senare föres enligt 9 § regeringsformen, må icke utan Konungens tillstånd utlämnas förr än femtio år efter dess datum.

Protokoll, som eljest efter det denna lag trätt i kraft föras i statsrådet eller i kommandomål, må icke utan Konungens tillstånd utlämnas förr än två år efter protokollets datum, Konungen obetaget att förordna, att protokoll ej må utlämnas, förrän viss längre tid, högst femtio år från dess datum, förflutit.

Vad i denna lag eljest stadgas om handlingars hemlighållande har ej avseende å ovan omnämnda protokoll.

2 §.

Riksdagens kamrars protokoll vid sammanträde inom lyckta dörrar enligt 56 § riksdagsordningen ävensom utrikesnämndens protokoll må ej förr än femtio år efter protokollets datum utlämnas utan tillstånd av Konungen och, beträffande kammars protokoll, jämväl av kammaren.

Sammanträder kammare i annat fall än ovan sagts inom lyckta dörrar, äge kammaren besluta, att därvid fört protokoll ej må utlämnas, förrän viss tid, högst femtio år från dess datum, förflutit.

Konstitutionsutskottets handlingar rörande granskning av statsrådsprotokoll och av protokoll i ministeriella mål eller kommandomål må ej utan utskottets tillstånd utlämnas, förrän de protokoll, som granskningen avser, få utlämnas. Ej heller må nämnda utskotts handlingar i vad de röra upplysningar, som jämlikt 38 § 5 mom. riksdagsordningen prövats bära hemliga hållas, utan utskottets tillstånd utlämnas förr än femtio år efter handlingens datum.

3 §.

Handlingar i ärenden, vilka handläggas i utrikesdepartementet eller vid beskickningar eller konsulat, må, där de röra främmande makt eller dess förhållanden, endast i de fall och i den ordning Konungen bestämmer utlämnas förr än femtio år efter handlingens datum.

Då rikets säkerhet, internationella hänsyn eller andra synnerligen viktiga

skäl det påkalla, äge Konungen med avseende å handlingar i andra ärenden angående svensk myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest angående främmande makt eller dess förhållanden förordna, att de ej må utlämnas, förrän viss tid, högst femtio år från handlingens datum, förflutit.

4 §.

Beträffande handlingar, som röra krigsmaktens mobilisering, sammandragning eller verksamhet under krigstid eller vid krigsfara eller angå den allmänna ekonomiska försvarsberedskapen, ävensom sådana handlingar angående omfattningen, beskaffenheten och belägenheten av krigsmaktens mobiliseringsförråd och mobiliseringsutrustning samt angående rikets fästningsverk och övriga fasta försvarsanstalter, örlogsstationer, varv och för krigsmakten avsedda fartyg, militära positioner och minförsvar, annan för krigsbruk avsedd materiels tekniska byggnad och beskaffenhet, kommunikations- och förbindelseleder, experiment och uppfinningar, vilkas offentliggörande kan medföra våda för rikets säkerhet eller uppenbart kan skada dess försvar, äge Konungen förordna, att de ej må utlämnas, förrän viss tid, högst femtio år från handlingens datum, förflutit.

5 §.

Handlingar vilka innefatta redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låtit verkställa för statens eller menighets räkning, må ej utan vederbörande myndighets tillstånd utlämnas förr än tjugufem år efter handlingens datum.

6 §.

Handlingar, som av myndighet upprättats eller anskaffats för Kronans eller menighets räkning till utredning i någon dess pågående eller möjligen blivande rättstvist, må ej utan vederbörande myndighets tillstånd utlämnas, förrän saken blivit slutligen avgjord eller tio år förflutit från handlingens datum.

7 §.

Beträffande handlingar, vilka lämna upplysning om granskning, inspektion eller prövning, som viss myndighet skall anställa, äge Konungen, därest bekantgörande av handlingarna är ägnat att motverka syftet med granskningen, inspektionen eller prövningen, förordna, att de ej må utlämnas, innan denna ägt rum.

8 §.

Handlingar, som hos myndighet upprättats i ärende angående uppgörande av ny stadsplan eller ändring i förut fastställd sådan, må ej utan tillstånd av den myndighet, som handlägger ärendet, utlämnas, förrän förslag däri blivit tillgängligt för granskning i den ordning, varom särskilt är stadgat. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning beträffande stomplan och utomplansbestämmelser.

9 §.

Av statsmyndighet tillsatta utskotts och kommittéers protokoll må ej utan utskottets eller kommitténs samtycke utlämnas, förrän betänkande avgivits i det ärende protokollen avse eller ärendet eljest hos utskottet eller kommittén slutförts.

Riksdagens revisorers protokoll må ej utlämnas, innan den berättelse, vartill de höra, avgivits.

Vad i första stycket sagts skall äga motsvarande tillämpning å kommunalmyndighets protokoll i ärenden, som myndigheten allenast för beredning handhaver.

10 §.

Handlingar rörande polismyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott må ej i annat fall eller annan ordning än Konungen förordnar utlämnas förr än femtio år efter handlingens datum, för så vitt det skäligen kan befaras, att därigenom uppenbaras något, som med hänsyn till rikets säkerhet bör hemlighållas för främmande makt, eller att brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott därigenom motverkas eller att utlämnandet länder enskild person till men.

11 §.

Uppgifter och anteckningar, som tillhöra det i riket inrättade straffregister, må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än i lagen om straffregister sägs.

Sådana utslag eller underrättelser avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, samt däröver förda minnesanteckningar må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

Föras hos myndighet särskilda minnesanteckningar angående straff och tillrättavisningar, som ådömts eller tilldelats underlydande personal, gälle om sådana anteckningar vad i andra stycket sägs.

12 §.

Anteckningar i kyrkoböcker, folkregister och mantalsböcker, ävensom handlingar, vilka eljest röra själavården eller kyrkotukten, må, där de innehålla upplysning om enskild persons leverne och seder, icke utan hans samtycke till annan utlämnas förr än sextio år efter anteckningens eller handlingens datum, såvida icke Konungen annorlunda förordnar eller ock, med hänsyn till de förhållanden, under vilka utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde som avses. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

Utdrag ur kyrkobok, folkregister eller mantalsbok utvisande, huruvida någon ådragit sig påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen, må likväl icke meddelas i något annat fall än lag eller författning särskilt stadgar.

13 §.

Handlingar rörande fångvård eller rörande behandling eller tillsyn av brottslingar, om vilka domstol förordnat, att de skola intagas å annan anstalt än fängelse, eller rörande övervakning av villkorligt dömda eller tillsyn av villkorligt frigivna eller rörande behandling eller tillsyn av dem, vilka ådömts tvångsarbete, må, såvitt de angå enskild, som är eller varit intagen å fängelse eller annan anstalt eller föremål för tillsyn eller övervakning, icke förr än sextio år efter handlingens datum utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

14 §.

Handlingar, som av läkare eller hos medicinalstyrelsen eller på läkares eller styrelsens föranstaltande upprättats till utredning i mål eller ärende hos domstol eller i ärende, som avses i giftermålsbalken, ävensom handlingar i ärenden rörande hälso- eller sjukvård, riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets verksamhet, fattigvård, samhällets barnavård eller ungdomsskydd eller eljest barnavårdsnämnds eller barnavårdsmäns verksamhet, rätt för enskilda att inköpa alkoholhaltiga drycker, behandling av alkoholister eller nykterhetsnämnds verksamhet i övrigt, eller kontroll å utlämningar, som här i riket vistas eller hit söka tillträde, må, i vad de angå enskilds sjukdom eller hans personliga förhållanden i övrigt, icke utan hans samtycke till annan utlämnas förr än sextio år efter handlingens datum.

Handling skall dock utlämnas, därest med hänsyn till de förhållanden, under vilka utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den, vilkens sjukdom eller personliga förhållanden i övrigt i handlingen avses, eller för hans nära anhöriga. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

Åtgång till handling, som i denna paragraf avses, må kunna förvägras även den, till vilken handlingen enligt vad ovan är sagt borde utlämnas, såvida den angår någons intagning å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling därstädes eller eljest av läkare och grundad anledning finnes att antaga, att genom utlämnande ändamålet med vården eller behandlingen skulle motverkas eller eljest allvarlig olägenhet uppstå. Likaledes må åtgång till handling utvisande vem som gjort anmälan till barnavårdsnämnd eller nykterhetsnämnd eller vem som eljest lämnat upplysningar till sådan nämnd kunna förvägras, därest anmälan eller upplysningarna icke varit uppenbart ogrundade och grundad anledning finnes att antaga, att den, om vilken anmälan gjorts eller upplysningarna lämnats, kommer att missbruka genom utlämnande erhållen kännedom i berörda hänseende.

Konungen äge utan hinder av vad i denna paragraf är stadgat förordna om utlämnande av handlingar, som i paragrafen avses.

Vad i denna paragraf stadgas har ej avseende å myndighets utslag eller annat beslut, som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits, där ej fråga

är om nykterhetsnämnds beslut eller beslut i ärende, som rör tillämpningen av lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

15 §.

Till överförmyndare inkomna eller av honom upprättade handlingar må, i vad de angå enskildas ekonomiska förhållanden, icke förr än tjugufem år efter handlingens datum utlämnas i vidare mån än i lagen om förmynderskap föreskrives.

16 §.

För offentlig statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, må ej utlämnas förr än tio år efter uppgiftens datum, därest ej den som avgivit uppgiften eller eljest däri avses samtycker till ett tidigare utlämnande eller ock med hänsyn till uppgiftens natur och de förhållanden, under vilka sådant utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till hans skada. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

17 §.

Uppgifter, som till myndighet ingivits till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet eller virkestaxering eller till ledning för beräkning av arvsskatt eller skatt för gåva, må ej utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan förr än tio år efter uppgiftens datum.

Om hemlighållande av andra uppgifter, som till myndighet ingivits till ledning för beräkning av skatt eller allmän avgift, gälle vad i vederbörande skatteförfattning må kunna stadgas.

18 §.

Till tillsynsmyndighet över banker, sparbanker eller försäkringsanstalter inkomna och där upprättade handlingar, i vad de röra enskildas förhållanden till dylik inrättning, ävensom till tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet inkomna och där upprättade handlingar, i vad de röra vederbörande yrkesutöwares enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden, må icke utlämnas förr än tjugufem år efter handlingens datum, därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt.

19 §.

Handlingar i ärenden rörande riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets verksamhet må, såvitt de avse arbetet i arbetsgivares rörelse, företag eller verksamhet eller de förhållanden, under vilka arbetet bedrives, eller arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, icke utan arbetsgivarens samtycke till annan utlämnas förr än tio år efter handlingens datum, därest ej med hänsyn till de förhållanden, under vilka ett tidigare utlämnande ifråga-

sättes, trygghet kan anses vara för handen, att det icke kommer att missbrukas till skada för arbetsgivaren. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

20 §.

Handlingar i ärenden rörande arbetarskydd må, såvitt de innefatta sådana upplysningar om yrkeshemlighet eller eljest om driftanordning eller affärsförhållande, vilkas offentliggörande kan lända vederbörande arbetsgivare till skada, icke utan hans samtycke, i vidare mån än av lagen om arbetarskydd följer eller Konungen förordnar, utlämnas förr än tio år efter handlingens datum.

Handlingar, vilka inkommit till eller upprättats hos undersökningsmyndighet, varom förmäles i lagen om undersökning angående monopolistiska företag och sammanslutningar, må ej utlämnas i andra fall eller annan ordning än i nämnda lag sägs.

Beträffande handlingar, vilka i andra fall än eljest i denna lag sägs röra statlig utredning, kontroll eller stödverksamhet med avseende å produktion, handel, bankrörelse, försäkringsrörelse eller transportverksamhet eller eljest med avseende å näringslivet, äge Konungen, då särskilda skäl därtill äro, förordna, att dylika handlingar, i den mån de innefatta sådana upplysningar om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden, vilkas offentliggörande kan lända riket eller vederbörande företag eller sammanslutning till men, ej må utlämnas, förrän viss tid, högst tjugufem år från handlingens datum, förflutit.

21 §.

Handlingar i ärenden angående ansökning om patent må, i vad de angå uppfinning, därå ej patent beviljats, icke utan sökandens samtycke till annan utlämnas i vidsträcktare mån än som föranledes av gällande författningar angående patent.

22 §.

Handling i ärende, som avses i lagen om medling i arbetstvister, må, i den mån myndighet som handlägger ärendet så beslutar eller förbehåll enligt 7 § i nämnda lag gjorts med avseende å handlingen, icke utlämnas förr än tio år efter dess datum.

23 §.

Handlingar i ärenden rörande offentlig arbetsförmedling, som till anstalt för sådan förmedling inkommit eller där upprättats, må ej utan tillstånd av anstaltens styrelse utlämnas förr än tio år efter handlingens datum, såvida icke med hänsyn till de förhållanden, under vilka ett tidigare utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till arbetsgivares eller arbetssökandes skada eller länder förmedlingsverksamheten till men. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

24 §.

Handlingar, som till offentliga rättshjälpsanstalter inkommit eller där upprättats i ärenden angående rättshjälp åt enskilda, samt till notarius publicus inkomna och av honom upprättade handlingar rörande sådant, som blivit honom såsom hemligt anförtrott eller eljest ej bör bliva obehöriga kunnigt, må utlämnas endast i den mån handlingens ändamål det kräver eller eljest den som i ärendet anlitat anstaltens eller notarii publici biträde därtill samtycker.

25 §.

Beträffande handlingar, vilka angå meddelande av rättshjälp åt enskilda i andra fall än i 24 § sägs eller angå införskaffande eller meddelande av upplysningar till enskildas tjänst eller innefatta utredningar eller undersökningar, som myndighet mot ersättning låtit utföra för enskilds räkning, äge Konungen förordna, att de endast i bestämda fall och i viss ordning må utlämnas.

Konungen må jämväl meddela förbud mot utlämnande av handlingar angående enskilds forskning i offentligt arkiv eller bibliotek utan dennes samtycke, förrän viss tid, högst tio år från handlingens datum, förflutit.

26 §.

Till post- eller telegrafverket inkomna eller där upprättade handlingar må, i vad de lämna upplysning om särskilda postförsändelser, telegram eller telefonsamtal, icke utan samtycke av postförsändelsens avsändare eller mottagare eller telegrammets avsändare eller adressat eller dem, som växlat telefonsamtalet eller äro innehavare av de vid samtalet använda telefonapparaterna, till annan utlämnas.

27 §.

Handlingar, som inkommit till eller upprättats hos någon statens eller me-nighets anstalt för samfärdsel i ärende rörande samfärdselverksamheten, med undantag för beslut, varigenom avgift för samfärdselmedels begagnande fastställts, må, såvitt de beröra enskildas affärsangelägenheter, icke utan deras samtycke till annan utlämnas förr än tio år efter handlingens datum, därest ej med hänsyn till de förhållanden, under vilka utlämnande ifrågasättes, enligt vederbörande chefsmyndighets beprövande trygghet kan anses vara för handen, att ett tidigare utlämnande icke kommer att missbrukas till deras skada. Till vinnande av sådan trygghet må utlämnande kunna ske med vissa förbehåll.

Lag samma vare med avseende å till tullverket inkomna eller där upprättade handlingar rörande varor, som vid tullverket behandlas.

28 §.

Handlingar, genom vilka enskilds förhållande till postsparbanken eller postgirorörelsen yppas, må ej utan dennes samtycke till annan utlämnas förr än

tjugufem år efter handlingens datum, där ej Konungen för särskilt fall anorlunda förordnar.

29 §.

Handlingar i ärenden, om vilkas hemlighållande stadgas i lagen om riksbanken, må icke i annan ordning, än där föreskrives, utlämnas förr än tjugufem år efter handlingens datum.

30 §.

Beträffande handlingar i ärenden, vilka i andra fall än förut i denna lag är sagt röra utlåning av medel, som stå under myndighets förvaltning, äge Konungen förordna, att de, såvitt de angå enskilds förhållanden, icke utan dennes samtycke må utlämnas, förrän viss tid, högst tio år från handlingens datum, förflutit. Vad nu stadgats gäller dock ej myndighets beslut om beviljande av lån.

31 §.

Myndighet, som har att ombesörja upptagande av lån, äger besluta, att handling angående lånet ej må utlämnas, förrän viss tid, högst tio år från handlingens datum, förflutit.

Anteckningar i statsskuldboken och därtill hörande handlingar må ej utan samtycke av den, vilkens fordran anteckningen avser, utlämnas till annan förr än tjugufem år efter anteckningens eller handlingens datum.

32 §.

Handlingar i ärenden angående statens eller menighets förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat eller angående utförande av arbete för statens eller menighets räkning, med undantag för auktionsprotokoll, må icke utan tillstånd av den myndighet, som handlägger ärendet, utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. Angår ärendet upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom, skall likväl iakttagas, att i stadgad ordning infordrade och inkomna anbud och andra handlingar, som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som eljest avse dylika anbud, icke före nämnda tidpunkt må utlämnas i vidare mån än för prövningen finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställs av anbudsgivaren.

Där särskilda omständigheter det föranleda, äge vederbörande myndighet besluta, att handlingar, som i första stycket sägs, skola hemlighållas även efter där angiven tidpunkt. Beträffande andra handlingar än sådana, som angiva villkoren i slutna avtal, må dylikt beslut avse en tid av högst tio år därifrån. Vad angår handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal rörande myndighets leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor, med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må beslut meddelas högst för tiden till dess två år förflutit från det avtalet fullgjorts

eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må beslut meddelas för en tid av högst två år från det avtal slöts.

Beslut, vilka enligt andra stycket meddelats av annan statsmyndighet än sådan, som hör till eller lyder under riksdagen, skola, där de icke angå allenast genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller ock tjänsteutlåtanden, som avse sådana, för varje statsregleringsår, inom en månad efter dess utgång, anmälas till Konungen, som låter riksdagens revisorer därav undfå del.

Kommunalmyndighet har att beträffande tillämpningen av denna paragraf ställa sig till efterrättelse föreskrifter, som må hava meddelats av överordnad kommunalmyndighet.

33 §.

Handlingar innefattande domstols beslut i där anhängiggjort mål samt protokoll och minnesanteckningar, som förts vid fattande av sådant beslut, må ej utlämnas, förrän beslutet är i vederbörlig ordning avkunnat eller expedierat.

34 §.

Handlägger underdomstol mål inom stängda dörrar, må protokoll över sådan handläggning samt därvid till domstolen inkomna handlingar icke utan dess tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från domstolens handläggning. När domstolen skiljer sig från målet, äge den, såvitt det finnes erforderligt, förordna, att dylika protokoll och inkomna handlingar ej heller sedermera må utlämnas, förrän viss tid, högst sextio år från förordnandets datum, förflutit; därvid kan dock, om så med hänsyn till målets beskaffenhet finnes lämpligt, föreskrivas, att utlämnande före den sålunda bestämda tidpunkten må ske med enskilda parters samtycke.

Fullföljes till hovrätt mål, i vilket underdomstol meddelat förordnande, som i första stycket sägs, må till hovrätten inkomna och där upprättade handlingar i målet icke utan hovrättens tillstånd utlämnas, innan den skilt sig från målet; ankommande på hovrätten att, då den skiljer sig från målet, ej mindre pröva huruvida underdomstolens förordnande skall äga bestånd än även, i den mån så finnes erforderligt, meddela motsvarande förordnande med avseende å hovrättens handlingar i målet.

Fullföljes hos Konungen mål, däri förordnande som ovan sagts gäller, må till nedre justitierevisionen inkomna samt hos högsta domstolen och nedre justitierevisionen upprättade handlingar i målet icke utan högsta domstolens tillstånd utlämnas innan domstolen skilt sig från målet; ankommande på domstolen att, då den skiljer sig från målet, ej mindre pröva huruvida underdomstols och hovrätts ifrågavarande förordnanden skola äga bestånd än även, i den mån så finnes erforderligt, meddela motsvarande förordnande med avseende å högsta domstolens och nedre justitierevisionens handlingar i målet.

Prövar hovrätt eller högsta domstolen i mål, som där omedelbarligen upptages, sådana omständigheter föreligga, att målet, om det vid underdomstol före-

varit, bort handläggas inom stängda dörrar, skall med avseende å de i målet upprättade och inkomna handlingarna vad i första och tredje styckena sägs äga motsvarande tillämpning.

Ej må särskild klagan föras över underdomstols eller hovrätts förordnande varom i denna paragraf förmäles.

35 §.

Med avseende å handlingar, vilka till domstol som i 34 § sägs inkommit i där anhängigt mål, gälle icke andra hinder för utlämnande än de som i samma paragraf omförmälas.

36 §.

Må enligt beslut, vilket jämlikt bemyndigande i denna lag meddelats av annan statsmyndighet än sådan, som hör till eller lyder under riksdagen, viss handling ej utlämnas, eller erfordras enligt denna lag för handlingens utlämnande tillstånd av dylik myndighet, äge Konungen förordna, att handlingen utan hinder därav skall utlämnas.

37 §.

Där det finnes erforderligt för tillvaratagande av Kronans, menighets eller enskilds rätt, må utan hinder av vad eljest i denna lag stadgas Konungen förordna om handlingens utlämnande.

38 §.

Vad i denna lag stadgas länder ej i annat fall än i 14 § tredje stycket sägs till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parthers rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar.

39 §.

Den som utlämnar handling i strid mot föreskrifterna i denna lag eller mot förbud, som jämlikt densamma meddelats, eller bryter mot förbehåll vid handlingens utlämnande straffes, där förseelsen är begången i ämbete eller tjänst eller eljest är i annan lag med straff belagd, enligt vad där sägs. I andra fall vare straffet dagsböter; dock att vid brott med avseende å handlingar, som i 1—4 §§, 20 § andra och tredje styckena samt 34 § avses, fängelse må ådömas.

40 §.

Om åtal för förbrytelse mot denna lag och om laga domstol gälle vad i allmän lag och författning stadgas.

Denna lag träder i kraft då Konungen, efter det att riksdagen antagit Konungens förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1, 2, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen, låtit i riksdagen uppläsa öppet brev att kungörelse utfärdats om sådan ändring av grundlagarna.

Lag

om ändrad lydelse av 2 § i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

2 §.

Besvär, som — — —

18:o) handräckningsmål;

19:o) mål om handlings utlämnande från myndighet, vilka fullföljas jämlikt § 2 mom. 5 tryckfrihetsförordningen.

Denna lag träder i kraft då Konungen, efter det att riksdagen antagit Konungens förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1, 2, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen, låtit i riksdagen uppläsa öppet brev att kungörelse utfärdats om sådan ändring av grundlagarna.

Utkast till ändringar i vissa förordningar.

Taxeringsförordningen

56 § 1 mom. sista stycket.

Vad ovan är sagt om självdeklaration gäller i tillämpliga delar även beträffande andra uppgifter, vilka avlämnats till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet; dock må uppgift enligt 42 § vara tillgänglig även för vederbörande obligationsutfärdare samt av denne anlitate medhjälpare.

Förordningen angående upphandling och arbeten för statens behov samt försäljning av staten tillhörig lös egendom.

2 §.

I överensstämmelse med vad som stadgas i lagen om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet gäller, att i ärenden angående upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom anbud, som i stadgad ordning infordrats och inkommit, samt andra handlingar, som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som eljest avse dylika anbud, icke innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts må utlämnas i vidare mån än för prövningen finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställes av anbudsgivaren samt att i övrigt handlingar i dylika ärenden icke utan tillstånd av den myndighet, som handlägger ärendet, må utlämnas före nämnda tidpunkt. Vad nu sagts gälle ej om auktionsprotokoll.

Där särskilda omständigheter det föranleda, äge i överensstämmelse med nämnda lag vederbörande myndighet besluta, att handlingar, som i första stycket sägs, skola hemlighållas även efter där angiven tidpunkt. Beträffande andra handlingar än sådana, som angiva villkoren i slutna avtal, må dylikt beslut avse en tid av högst tio år från ärendets slutförande. Vad angår handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal rörande försäljning av varor, med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må beslut meddelas högst för tiden till dess två år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må beslut meddelas för en tid av högst två år från det avtal slöts. Beslut, som enligt detta stycke meddelats, skola, där de icke angå allenast genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller ock tjänsteutlåtanden, som avse sådana, för varje statsregleringsår, inom en månad efter dess utgång, anmälas till Konungen, som låter riksdagens revisorer därav undfå del.

1. Inledning.

Den för vårt land egendomliga regeln om allmänna handlingars offentlighet, inskriven redan i vår första tryckfrihetsförordning 1766, återupptagen i 1809 års regeringsform § 86 och i överensstämmelse med denna paragraf närmare utvecklad i § 2 av vår ännu gällande tryckfrihetsförordning (här nedan betecknad TF), torde alltjämt, och med rätta, anses som en hörnsten i vårt samhällsskick och en garanti för administrationens oväld och frihet från obehöriga inflytelser. Vid de revisioner av TF, vilka vid olika tillfällen föreslagits, har ej heller någon ändring ifrågasatts beträffande principen om allmänna handlingars offentlighet. Däremot har statens ständigt utvidgade verksamhet och fortskridande ingripande i angelägenheter, vilka det tidigare icke tillkommit staten att handhava, nödgat till uppställande av åtskilliga undantag från den allmänna regeln.

De undantag från offentlighetsprincipen, som ursprungligen funnos och samtliga ännu bestå, avse väsentligen att tillgodose de högsta statsorganens anspråk på diskretion och i någon mån att skydda privatlivets helgd. År 1897 infördes det första nya undantaget sedan TF:s tillkomst, nämligen till skydd för försvarshemligheter. Sedermera hava under 1900-talet stadgats en rad undantag till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska intressen vid statens ingripande på det sociala eller ekonomiska området och även till skydd för statens intresse i dess ekonomiska mellanhavanden. Alla dessa undantag från offentlighetsregeln hava emellertid ur helhetens synpunkt tillkommit tämligen planlöst vid tillfällen då speciella behov av sekretess gjort sig gällande. En allmän revision av sekretessföreskrifterna till vinnande av större planmässighet och överskådlighet har därför länge varit ifrågasatt.

Men även utvidgningar av offentlighetsprincipens giltighetsområde hava föreslagits. Särskilt hava önskemål framförts att få denna princip fastslagen med avseende å kommunala handlingar. Likaså har ifrågasatts att utsträcka regeln om handlingars offentlighet till att gälla handlingar hos vissa privata rättssubjekt, som fylla ändamål av offentligt intresse.

Det förslag till en formellt helt ny tryckfrihetslagstiftning, som 1912 avgavs av särskilda kommitterade inom justitiedepartementet, innefattade även revision av bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet, vilket ämne reglerades i kap. 2 av kommitterades förslag till tryckfrihetsordning. Där fastslogs offentlighetsregeln med avseende å kommunala samt allmänna av Konungen stadfästade inrättnings- och stiftelsers handlingar men upptogs å andra sidan åtskilliga stadganden, vilka inneburo nya inskränkningar i of-

fentlighetsprincipen i förhållande till vad då gällde. Förslaget av år 1912 har aldrig blivit framlagt för riksdagen, men en del av de bestämmelser om undantag från offentlighetsregeln, som där föreslogos, hava legat till grund för sedermera genomförda ändringar i TF.

Sedan riksdagen i skrivelse den 11 juni 1921 (nr 315) anhållit att Kungl. Maj:t ville i enlighet med angivna riktlinjer föranstalta om en snar revision av TF:s sekretessbestämmelser, uppdrogs den 5 december 1924, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, åt dåvarande docenten, numera professorn Nils Herlitz att verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet. Sedermera anhöll riksdagen i skrivelse den 2 juni 1925 (nr 312) hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag till sådana ändringar i TF, varigenom, med erforderliga undantag, kommunala handlingars offentlighet bleve tydligt lagfästad, varjämte riksdagen hos Kungl. Maj:t begärde övervägande, i vad mån publicitet borde tilläggas vissa allmänna av Konungen stadfästade inrättnings- och stiftelsers handlingar, ändå att inrättningen eller stiftelsen ej förvaltades av offentlig myndighet eller representation, samt framläggande för riksdagen av förslag till den ändring i TF, vartill detta övervägande kunde föranleda. Jämväl denna skrivelse överlämnades till Herlitz att tagas under övervägande vid utredningsarbetet.

Herlitz avgav den 11 februari 1927 Utredning med förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet (Statens off. utredn. 1927:2). Till grund för utredningen låg bland annat ett stort antal från myndigheter och enskilda institutioner infordrade yttranden. Förslaget innebar en ur både materiell och formell synpunkt genomgripande omdaning av gällande bestämmelser på området. Ämnet reglerades inom nuvarande TF:s ram i dess 2 §. Kommunala handlingars offentlighet stadgades i princip, och åt Konungen lämnades möjlighet att förordna om offentlighetsregelns tillämpning beträffande vissa privata rättssubjekt. Däremot uppställdes en rad nya sekretessföreskrifter utöver såväl gällande rätt som 1912 års förslag.

Sedan utredningen avlämnats, inkommo under år 1927 från åtskilliga myndigheter över utredningen infordrade yttranden, nämligen från Riksarkivet, cheferna för Generalstaben och för Marinstaben, Armé- och Marinförvaltningarna, Fångvårdsstyrelsen, Medicinalstyrelsen, Vattenfallsstyrelsen, Järnvägsstyrelsen, Generalpoststyrelsen, Telegrafstyrelsen, Generaltullstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Riksförsäkringsanstalten, Bank- och fondinspektionen, Patent- och registreringsverket, Försäkringsinspektionen, Kungl. biblioteket, Försäkringsrådet, Kontrollstyrelsen, Socialstyrelsen och Kommerskollegium. Sedan ärendet under åren 1927 och 1928 varit föremål för ytterligare beredning inom Justitiedepartementet, har det emellertid, fränsett en detaljreform, vilat tills detsamma överlämnades åt de nu tillkallade sakkunniga.

Som utgångspunkt för de sakkunnigas arbete har naturligtvis 1927 års utredning tjänat. Till de allmänna synpunkter, som där uttalats med avseende på offentlighetsintressets och sekretessintressets avvägning (s. 27 ff.), vilja de sakkunniga uttala sin anslutning.

Det nu föreliggande förslaget upptager i likhet med 1912 och 1927 års förslag principen om kommunala handlingars offentlighet. Däremot givas, på skäl som nedan skola beröras, inga bestämmelser beträffande privata rättssubjekts handlingar. Vad angår sekretessreglerna innebär de sakkunnigas förslag i vissa hänseenden större förändringar i förhållande till nu gällande bestämmelser än vad år 1927 föreslogs. I formellt hänseende må särskilt nämnas den omedelbart framträdande nyheten, att i de sakkunnigas förslag bestämmelserna om förbud mot handlingars utlämnande utbrutits till en särskild av Konungen och riksdagen stiftad lag utan grundlags karaktär och i TF bibehållits allenast huvudregeln om allmänna handlingars offentlighet och därmed sammanhängande föreskrifter om ordningen för utlämnande m. m. samt sådana redan nu i § 2 TF upptagna stadganden, vilka icke beröra allmänna handlingar. På grund av bland annat denna omläggning har de sakkunnigas arbete inneburit en i huvudsak ny redigering av lagtexten i ämnet. I materiellt hänseende förekomma även åtskilliga nyheter i de sakkunnigas förslag i förhållande till 1927 års utredning, i de flesta fall innebärande en utvidgning av sekretessens område.

Till en del innebära de förändringar, som sålunda i formellt och materiellt hänseende föreslagits, sådana lösningar av de föreliggande frågorna, vilka redan i 1927 års utredning starkt ifrågasattes men icke där föreslogos på den grund att statsmakterna tidigare ställt sig avvisande till de ifrågasatta ändringarna eller av annan anledning förmodades icke komma att godtaga dem. De sakkunniga hava trots den erfarenhet, som sedan 1927 vunnits, i avsevärd omfattning hava undanröjt betänkligheter, vilka tidigare verkat återhållande på mera vittgående förslags framläggande. I åtskilliga fall är emellertid den ändrade ståndpunkt de sakkunnigas förslag intager i förhållande till 1927 års utredning föranledd av vad som framkommit i yttranden över samma utredning. Dessutom hava de sakkunniga även, särskilt till skydd för enskildas ekonomiska och personliga intressen, föreslagit åtskilliga sekretessbestämmelser, vilka syntes nödvändiga i anledning av den synnerliga utvidgning, som statens ingripanden numera erhållit på näringslivets område, men även på grund av statens alltjämt växande sociala verksamhet. De sakkunniga hava rörande dessa ämnen liksom överhuvud vid utarbetandet av sitt förslag under hand rådfört sig med ett flertal myndigheter, ämbetsmän och andra personer, representerande skilda områden och intressen. Vidare hava de sakkunniga haft tillgång till yttranden från barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

De sakkunniga äro angelägna att betona, att de icke avvikit från offentlighetsprincipen utan att tvingande skäl därtill syntes dem föreligga. Det är sålunda icke någon förändrad grundsyn på förevarande fråga utan allenast statsverksamhetens utvidgning till nya områden, som föranlett att sekretessföreskrifterna icke obetydligt ökats. Så starkt har behovet av sekretess på vissa punkter redan förnummits, att en sådan faktiskt i många fall upprätthållits vid sidan av grundlagen och emellanåt inskrivits i författningar i tivelaktig överensstämmelse med TF:s bud. I anslutning till 1927 års utred-

ning (s. 40) vilja de sakkunniga betona, att införandet av nya sekretessbestämmelser på områden, där förut oklarhet varit rådande, ingalunda alltid behöver innebära en verklig inskränkning av offentligheten och i många fall snarare kan bidra till att offentlighetens gränser hållas mera säkra mot obehöriga utvidgningar av sekretessen. Det bör även beaktas, att de sakkunnigas förslag på vissa punkter innebär en direkt utvidgning av offentlighetsprincipen.

Trots de ganska betydande förändringar i förhållande till 1927 års utredning (nedan betecknad U 1927), som nu föreslås, hava de sakkunniga likväl i så väsentlig mån byggt på densamma, att de i stor utsträckning kunna hänvisa till vad där anförts. Endast i den mån de sakkunniga mera väsentligt avvika från de år 1927 föreslagna bestämmelserna hava skälen för deras ståndpunkt närmare utvecklats.

2. Rätten att utbekomma och i tryck utgiva allmänna handlingar.

(TF § 2 mom. 1, 2.)

Principen om allmänna handlingars offentlighet uttryckes i gällande TF i första hand såsom en rätt för envar att i tryck utgiva alla, såväl rättegångar som andra allmänna ärenden rörande handlingar. I samband härmed gives en vidlyftig uppräknig, med vilken tydligen avsetts att uttömmande angiva alla statliga eller eljest till offentlig förvaltning hörande institutioners handlingar. Såsom en följd av denna medborgerliga tryckningsrätt stadgas skyldighet för alla publika tjänstemän att vid ansvar såsom för tjänstens försummelse utlämna alla dylika handlingar åt vem det äskar. De undantag från offentlighetsregeln, vilka alltsedan TF:s tillkomst varit intagna i densamma, äro ävenledes i första hand att uppfatta som tryckningsförbud; i varje fall är det i regel endast för olovlig tryckning som straff bestämts i TF. Ett obehörigt utlämnande ansågs tydligen vara ett ämbetsbrott, för vilket straff ej borde utsättas i TF. Först vid de under senare tid införda undantagen från offentlighetsregeln har i TF stadgats uttryckligt förbud såväl mot utlämnande som mot utgivande i tryck samt utsatts straff för bådadera.

De sakkunniga hava såsom inledning till bestämmelserna om allmänna handlingar bibehållit regeln om rätt att i tryck utgiva sådana. Därigenom få stadgandena om allmänna handlingars offentlighet omedelbar anknytning till tryckfrihetsrätten och sin naturliga plats i lagen. Detta utmärkes ytterligare genom de från 1912 års förslag hämtade och även i 1927 års förslag upptagna inledningsorden, i vilka tryckningsrätten anges vara stadgad »till främjande av en fri utövning av rättigheten att i tryck avhandla allmänna ärenden och sättet för deras handhavande». Det har däremot syntts de sakkunniga lämpligast att — med avvikelse från såväl gällande rätt som 1912 och 1927

års förslag — särskålla tryckningsrätten från rätten att utbekomma handling. I mom. 1 av § 2 är det sålunda allenast huvudregeln om tryckningsrätten som med reservation för de i samma paragraf uppstållda inskrånkingar uttålas. Med handling är där alltså närmast att förstå det ordagranna innehållet av en allmän handling; tryckningsmöjligheten är knuten till kännedomen om en sådan handlings lydelse men behöver icke nödvändigtvis vara beroende av tillgången till någon hos myndighet förvarad konkret handling.

Rättigheten att utbekomma allmänna handlingar regleras i mom. 2 av samma paragraf. Där stadgas skyldighet för myndighet att utlämna handling, som i någon form — i original, koncept eller avskrift — där förvaras; formuleringen har skett med beaktande av *Riksarkivets* önskemål om tydligt angivande av att utlämningsskyldigheten endast avser hos myndighet förvarade handlingar. I sistnämnda moment regleras även de former, i vilka utlämnandet skall ske.

Den anknytning, som i TF:s nuvarande ordalag samt i 1912 och 1927 års förslag gjorts mellan tryckningsrätten och utlämningsskyldigheten, då den senare uttryckligen framstålts som en konsekvens av den förra och stadgad i ändamål att göra tryckningsrätten effektiv, finnes icke i förevarande förslag. Frånsett vad ovan sagts om den skilda nyansen i begreppet handling i mom. 1 och 2 av detta förslag samt redaktionella skål må framhållas, att rätten till utbekommande av handling har en stor självständig betydelse och ej blott är ett medel till tryckningsrättens förverkligande, låt vara att det sistnämnda får anses vara motiveringen för ämnets reglering i TF. I praktiken torde utlämnandet i första hand hava betydelse på det sätt, att enskilda däri-genom kunna göra sig underrättade om behandlingen av allmänna ärenden, icke däri att den handling, som utlämnats, sedermera kan utgivas av trycket (jfr U 1927, s. 24, 26 ff.).

I de båda nu berörda momenten är innebörden av offentlighetsregeln med avseende å allmänna handlingar i det närmaste uttömmande angiven. Bestämmelser, som eljest reglera dess innehåll och formerna för dess tillämpning — frånsett de undantag från regeln, som skola gälla för vissa slags handlingar — finnas egentligen endast i mom. 4, som stadgar vem tillhandahållandet av handling åligger (se s. 36 f.).

Vad angår den närmare utformning, offentlighetsregeln erhållit i mom. 1 och 2, må först anmärkas, att det — särskilt med hänsyn till svenska myndigheter i utlandet — syntes lämpligt att uttryckligen fastslå vad redan nu måste anses gälla, nämligen att rätten att trycka och utbekomma allmänna handlingar endast gäller för svenska medborgare. Det torde ej föreligga någon fara för att denna bestämmelse skulle kunna tolkas så att det vore förbjudet att till utlämning utlämna en handling, vilken svensk medborgare har rätt att utfå. Att dylikt utlämnande kan ske, om vederbörande myndighet så finner lämpligt och det ej genom någon särskild föreskrift förbjudits, torde enligt förslaget vara klart.

Den väsentliga nyhet, som de föreslagna offentlighetsreglerna i materiellt hänseende innebära, består emellertid däri, att kommunala handlingar princi-

piellt likställt med statliga. Huruvida och i vad mån kommunala handlingar omfattas av gällande TF:s bestämmelser är icke tydligt. Det finnes ej anledning att här ingå på detta svårlösta spørsmål. Att kommunala handlingar åtminstone i viss utsträckning böra vara offentliga har knappast varit föremål för meningsskiljaktighet, och sedan riksdagen år 1925 avlätit sin ovan nämnda skrivelse med begäran om tydligt lagfästade av dessa handlingars offentlighet torde frågan icke behöva i princip närmare diskuteras. (Se vidare U 1927, s. 61 ff.)

Det föreliggande förslaget jämställer, i likhet med 1927 års förslag, i mom. 1 fullt ut statliga och kommunala handlingar. Några allmänna inskränkningar i de sistnämnda handlingarnas offentlighet, vilka icke skulle gälla de statliga, hava sålunda icke uppställts. De olägenheter, vilka skulle kunna vara förenade med genomförandet av principen om kommunala handlingars offentlighet, torde i viss mån motverkas av vissa bestämmelser i de sakkunnigas förslag, som sakna motsvarighet såväl i gällande rätt som i 1927 års förslag. För det första må erinras om den möjlighet att i administrativ ordning söka rättelse i myndighets beslut att vägra handlingens utlämnande, som de sakkunnigas förslag, på sätt nedan (s. 37 ff.) närmare utvecklas, innefattar. Därigenom kan praxis vid tillämpningen av bestämmelserna om allmänna handlingar vinna erforderlig stadga till ledning ej minst för de kommunala förtroendemän, som skola hava att tillämpa dem, varjämte vinnes, att rättelse vid felaktig tillämpning icke som nu måste sökas på straffrättslig väg genom talan mot vederbörande befattningshavare för tjänstefel. Med avseende å kommunala handlingar torde även avsevärd betydelse böra tilläggas den nya regel angående tidpunkten för inträdet av offentligheten, som de sakkunniga föreslå, i det att handlingar, som hos myndighet upprättats, enligt förslaget i allmänhet ej skola bliva obligatoriskt offentliga förrän det ärende de röra slutförts.

De myndigheter, vilkas handlingar skola vara offentliga, hava i korthet karakteriserats som stats- och kommunalmyndigheter. En närmare definition av dessa gives i andra stycket av mom. 1. Denna överensstämmer väsentligen med definitionen i 1927 års förslag (jfr U 1927, s. 47 f., 76 f.); några jämkningar hava dock gjorts i förtydligande syfte.

Vad angår beskrivningen på de handlingar, som falla under lagstiftningen, och den tidpunkt, då de skola bliva offentliga, uppdelas de enligt de sakkunnigas förslag, i principiell överensstämmelse med 1927 års förslag (jfr U 1927, s. 48 ff., 77 ff.), i sådana, som inkommit till myndighet, och sådana, som upprättats hos myndighet.

Beträffande de förra torde ingen tvekan råda, att de enligt gällande rätt äro och för framtiden böra bliva offentliga i och med att de inkommit till myndigheten (jfr U 1927, s. 50 ff.).

Vad angår de senare, torde de enligt gällande rätt utan undantag få anses bliva offentliga i samma stund de äro definitivt upprättade. Där fråga är om en handling, som formligen justeras, torde justeringen kunna anses utmärka dess färdigställande, och offentligheten därmed inträda. Men eljest torde tidpunkten då en handling skall anses definitivt upprättad och offentlig vara svår

att med full säkerhet fastslå. I själva verket torde handlingar, som i sinom tid skola taga formen av en expedition, i regel icke anses offentliga förrän expediering skett — ända till dess kan i regel ändring göras i handlingen. Beträffande diaries, journaler och register samt andra böcker och förteckningar, som enligt gällande författningar skola föras, torde varje anteckning som göres vara att anse som en färdigupprättad handling i TF:s mening; de böcker, i vilka anteckningarna ske, böra sålunda hållas tillgängliga för allmänheten. Hos myndighet i övrigt upprättade handlingar, såsom promemorior, utredningar och minnesanteckningar, torde — där de ej anses som vederbörande tjänstemans privata papper och aldrig bliva offentliga — ofta nog faktiskt ej hållas tillgängliga för allmänheten, förrän det ärende, till vilket de höra, slutförts och akten i ärendet införlivats med myndighetens arkiv. De kunna ock måhända i de flesta fall anses ej tidigare hava nått det definitiva skick, att skyldighet att utlämna dem inträtt. Den nuvarande regeln, att en handling principiellt är offentlig så snart den färdigställts, torde hava medfört att promemorior och andra handlingar i större utsträckning än som varit lämpligt ansetts som privata handlingar och på den grund undandragits offentligheten även efter vederbörande ärendes slutförande, då deras offentlighållande dock måhända varit av värde och något berättigat intresse ej kunnat lida skada därav. Den felaktiga föreställningen har också ej sällan kommit till synes hos myndigheterna, att handlingar, som där upprättats utan att vara föreskrivna i lag eller författning och å vilka expedition ej utfärdats, helt vore undandragna TF:s bestämmelser.

De sakkunniga hava sökt undanröja den oklarhet och de olägenheter, som sålunda förefinnas. Till den ändran har först och främst stadgats, att från myndighet »utfärdade» handlingar må utgivast i tryck; vad utlämningsskyldigheten angår motsvaras givetvis »utfärdade handlingar» av de hos myndighet i original, koncept eller avskrift förvarade handlingar, därå expedition utfärdats (jfr om »utfärdade expeditioner» U 1927, s. 49 f.). Hos myndighet upprättade handlingar, därå ej expedition utfärdats (jfr U 1927, s. 53 ff.) bliva enligt förslaget i regel ej offentliga förrän det mål eller ärende, till vilket de höra, slutförts. Undantag har gjorts för dels protokoll, dels diaries, journaler, register och andra dylika förteckningar, dels ock handlingar, vilka eljest jämlikt lag eller författning upprättats; samtliga dessa handlingar bliva enligt förslaget offentliga med upprättandet. Att justerade protokoll skola vara offentliga, där ej särskild sekretessföreskrift finnes, torde för såväl myndigheter som allmänheten framstå såsom en så väsentlig beståndsdel av offentlighetsreglerna, att någon ändring härutinnan icke synts böra ifrågakomma, desto mindre som protokollsskrivningen regelmässigt anpassat sig i enlighet härmed. Diaries, journaler, register och dylika förteckningar äro av den beskaffenhet, att de med hänsyn till offentlighetsintresset alltid böra tillhandahållas, såvida de icke röra hemliga ärenden och därför omfattas av de speciella sekretessreglerna; genom att särskilt nämna sådana handlingar har man dessutom markerat, att de äro offentliga även om de icke upprättats jämlikt författningsföreskrift. För att icke riskera att på någon punkt träda ett berättigat offentlighetsintresse

för nära låter förslaget också handlingar, som jämlikt lag eller författning upprättats, bliva omedelbart offentliga, även om de ej tillhöra de förutnämnda kategorierna. Sådana handlingar torde i allmänhet ej vara i behov av något särskilt sekretesskydd under ett ärendes behandling. Genom att dessa handlingar nämnas i motsättning till dem, vilka upprättats oberoende av föreskrift i lag eller författning, blir särskilt framhållet, att även dessa senare, visserligen först sedan ärendet slutförts, skola vara offentliga.

Med avseende å alla slags handlingar bör givetvis gälla, att de aldrig bliva offentliga, förrän de föreligga i sitt definitiva skick. I olikhet med *Riksarkivet*, som ansett denna regel böra positivt uttalas, hava de sakkunniga ansett den icke kunna uttryckas tydligare än genom ordet »upprättad».

Den uppställda regeln om vissa upprättade handlingars offentlighet först vid ärendets slutförande synes icke kunna lända något berättigat offentlighetsintresse till skada men väl bereda nödig sekretess åt myndigheternas inre arbete. I själva verket skulle ett rationellt arbete inom myndigheterna förhindras, om alla handlingar, som under ett ärendes utredning upprättades, omedelbart bleve offentliga. Regeln innebär icke någon skyldighet för myndigheterna att hemlighålla handlingar till dess ärendet slutförts — något förbud mot utlämnande är icke föreslaget — utan endast befogenhet i sådant hänseende. I praktiken torde, vad angår statsmyndigheterna, den nya regeln på ovan antydda skäl knappast innefatta en märkbar inskränkning i offentligheten, endast bidra att göra gränsen säkrare mellan handlingar, som måste hållas offentliga, och andra. Sin största betydelse kommer den måhända att erhålla därigenom, att åtskilligt, som nu behandlas som privatanteckningar, framdeles vid ett ärendes slutförande införlivas med arkivakten; så till vida är regeln ägnad att bidra till ökad offentlighet. Beträffande kommunalmyndigheterna torde regeln, som ovan antytts, kunna bidra att häva betänkligheterna mot den vida omfattning, som i övrigt givits å offentligheten på det kommunala området. De kommunala myndigheterna, vilkas handlingar på det beredande stadiet nu i regel äro helt undandragna offentligheten, torde vara i särskilt behov av sekretess under ärendenas behandling.

I detta sammanhang må framhållas, att i det föreliggande förslaget lika litet som i tidigare förslag något försök gjorts att närmare fixera gränsen mellan allmänna handlingar och vad som, ehuru däri tjänsteärenden behandlas eller beröras, bör betraktas som privata brev eller anteckningar. Varje försök i sådan riktning torde vara dömt att misslyckas. Med hänsyn härtill har ej heller i förevarande förslag upptagits TF:s utförliga uppräknings av skilda slag av handlingar, vilka skola vara offentliga — en uppräknings som likväl aldrig kan bliva uttömmande och med vilken man därför riskerar att giva sken av att handlingar, som där ej nämnas, äro uteslutna från offentligheten.

Beträffande ordningen för utlämnandet av handlingar ansluter sig de sakkunnigas förslag i huvudsak till gällande rätt och 1927 års förslag (jfr U 1927, s. 55 ff.). Liksom i sistnämnda förslag har i det nu förevarande föreskrivits, att handlingar skall utlämnas »utan tidsutdräkt, i den ordning som är förenlig med andra lika viktiga tjänsteåligganden och handlingarnas behöriga vård».

i stället för som enligt gällande rätt »genast och utan tidsutdräkt». Handling skall tillhandahållas den det äskar såväl, om ej betydande hinder möter, för läsning och avskrivning på stället utan avgift som i bestyrkt avskrift mot vederbörlig avgift. En nyhet — föranledd av ett påpekande av *Riksarkivet* — är att tillhandahållandet på stället skall ske ej blott för avskrivning utan även för läsning; med den självständiga karaktär rätten att utbekomma handling, såsom ovan framhållits, har gentemot tryckningsrätten och med tanke på den gestaltning utlämnandet i de flesta fall praktiskt sett erhåller, torde det vara naturligt att i första hand nämna sådant tillhandahållande.

Ett särskilt problem erbjuder tillhandahållandet av kommunala handlingar. Skyldigheten härutinnan får icke göras allt för betungande för de kommunala befattningshavarna. Riksdagen framhöll i sin skrivelse år 1925, att det knappast vore lämpligt att utan inskränkning stadga skyldighet för kommunala funktionärer att i avskrift tillhandahålla handlingar, utan att bestämmelser i ämnet snarare borde ansluta sig till de kommunala författningarnas föreskrifter om skyldighet att bestyrka av enskilda gjorda avskrifter. I 1927 års förslag hänvisades i fråga om rätt att i avskrift utbekomma handling och få riktigheten av verkställd avskrift bestyrkt till vad därom särskilt vore stadgat. Det framhölls, att den närmare utformningen av bestämmelserna på detta område borde överlämnas åt reglering i kommunallagarna eller andra författningar. De sakkunniga ansluta sig i huvudsak härtill. I de sakkunnigas redaktion har emellertid i den allmänna huvudregeln om tillhandahållande på stället och i avskrift allenast gjorts den inskränkingen, att skyldigheten att i avskrift utlämna hos kommunalmyndighet förvarade handlingar, *då de kunna tillhandahållas på stället*, endast skall gälla i den utsträckning, som i kommunallagarna eller eljest särskilt stadgas. Det har icke synts betänkligt att i de fall, då hinder för tillhandahållande på stället föreligger, stadga ovillkorlig skyldighet att utlämna i avskrift; det vore betänkligare att låta en sådan lucka i offentligheten bestå, att handlingar, som med hänsyn till deras behöriga vård eller av annan anledning icke kunna tillhandahållas på stället, skulle kunna helt hemlighållas. Om avgift för avskrift av kommunala handlingar böra kommunerna kunna bestämma inom ramen av vad som kan anses skäligt, där Konungen ej utfärdar föreskrifter i ämnet. Någon närmare utveckling av begreppet vederbörlig avgift torde ej behöva ske i TF.

I de sakkunnigas förslag utsäges intet om skyldighet att bestyrka riktigheten av avskrift, som enskild verkställt. Det har synts överflödigt och — med hänsyn till vissa av *Riksarkivet* gjorda erinringar — måhända även mindre lämpligt att i grundlag föreskriva något härom. Sådant skyldighet kan likväl stadgas i kommunallagarna eller eljest, liksom den är stadgad i instruktioner för statliga ämbetsmän och myndigheter. Vid kommunallagsrevisionen år 1930 har den sedan gammalt i vissa fall bestående skyldigheten att bestyrka avskrift reglerats i utvidgande riktning.

3. Förbud mot allmänna handlingars utlämnande. Allmän översikt.

(TF § 2 mom. 3 första stycket. Särskilda lagen 36 §.)

Sedan i mom. 1 och 2 av TF § 2 offentlighetsregelns innebörd och sättet för dess förverkligande reglerats, gives i mom. 3 möjlighet för Konung och riksdag att i särskild lag inskränka rätten till handlingars utbekommande.

De sakkunniga hava, såsom redan framhållits, sett sig nödsakade frångå den hittills gällande principen att i TF direkt utsätta undantagen från offentlighetsregeln. Redan i 1927 års utredning framhöllos starkt de skäl som talade för en utbrytning av förbuden mot utlämnande till en särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag utan grundlags karaktär (s. 35 f., jfr bl. a. s. 159). Sedermera har *Riksarkivet* uttalat sin anslutning till tanken på sekretessreglernas utbrytning ur TF. De sakkunniga, som funnit skälen härför sedan år 1927 ytterligare hava tillvuxit i styrka, förmoda att numera allvarliga gensagor icke skola kunna resas mot en dylik lösning och föreslå sålunda, att i TF endast angivas de allmänna förutsättningar, under vilka förbud mot utlämnande kunna genom en särskild lag införas. Såsom sådana förutsättningar hava de sakkunniga uppställt, att hemlighållande av handlingarna skall krävas av hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till främmande makt eller för brotts förekommande och beivrande eller till behörigt skydd för statens eller menigheters intresse i deras ekonomiska mellanhavanden med varandra och med enskilda eller för enskildas ekonomiska intresse eller med hänsyn till privatlivets helgd eller av andra lika viktiga skäl.

Med hänsyn till det område TF principiellt reglerar kunde det möjligen synas riktigast att i lag endast stadga inskränkningar i den medborgerliga rätten att utbekomma handlingar, ej uppställa positiva förbud mot utlämnande. Gällande TF stadgar emellertid, såsom nämnts, uttryckliga sådana förbud; och om ej dylika uppställdes i lagen, skulle man nödgas att i de flesta fall komplettera lagstiftningen med administrativa föreskrifter rörande den omfattning i vilken myndigheterna skulle utlämna eller icke utlämna handlingar, som vore undantagna från grundlagens principiella föreskrift om allmänna handlingars offentlighet. De sakkunnigas förslag innebär således likasom gällande rätt och tidigare förslag principiellt en uppdelning av allmänna handlingar i sådana, som myndigheterna hava skyldighet att utlämna, och sådana, som det är dem förbjudet att utlämna.

Förbuden mot utlämnande av allmänna handlingar få enligt de sakkunnigas förslag icke meddelas i vilken lag som helst utan skola hållas samlade i en särskild lag; alla de områden, där sekretess får förekomma, böra sålunda vara uttömmande angivna i denna lag, enligt förslaget benämnd lag om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet (i det följande endast kallad »särskilda lagen»). Med denna anordning skapas enligt de sakkunnigas tanke en icke oviktig garanti för att inskränkningar i offentlig-

heten icke skola komma att företagas utan tillbörligt beaktande av deras principiella betydelse.

Då enligt de sakkunnigas förslag sålunda samtliga förbud mot allmänna handlingars utlämnande skola regleras i en särskild lag utan grundlags karaktär, hava de sakkunniga haft att i sitt förslag till denna lag intaga positiva bestämmelser i vissa ämnen, om vilka 1927 års förslag till TF ej innehöll annat än bemyndiganden för Konung och riksdag att i lagstiftningsväg föreskriva handlingars hemlighållande (jfr U 1927, s. 36 f.). De sakkunnigas förslag innefattar i följd härav en mera fullständig reglering av ämnet än 1927 års förslag. Undantagsvis hänvisar dock den av de sakkunniga föreslagna särskilda lagen — i fall där sådan hänvisning förekommer i gällande TF — beträffande den närmare regleringen av sekretessens omfattning till andra lagar (11, 20, 21 och 29 §§). Innebörden av dessa anordningar är emellertid endast den att medan själva förbuden mot utlämnande uppställas genom särskilda lagen, ifrågavarande andra lagar angiva, i vad mån utlämnande må ske utan hinder av dessa förbud.

De sakkunniga hava eftersträvat att, så långt det varit möjligt, i själva den särskilda lagen bringa till uttryck direkta förbud mot utlämnande av de allmänna handlingar, beträffande vilka sekretessbehov funnits föreligga. Denna metod överensstämmer med den i gällande TF förhärskande och även med principerna för 1927 års förslag till ändring av denna grundlag (jfr U 1927, s. 31 ff.). Enligt sistnämnda förslag skulle dock i åtskilliga fall sekretessens omfattning icke närmare regleras vare sig i grundlag eller annan lag utan bestämmas på annat i TF angivet sätt. Sålunda skulle Konungen i vissa fall kunna föreskriva hemlighållande antingen av visst slag av eller vissa bestämda handlingar eller medgiva undantag från sekretessföreskrifter (se U 1927, s. 34). Sekretess skulle även i vissa fall vara beroende av underordnade myndigheters beslut.

För de sakkunniga har det under utredningsarbetets fortskridande blivit klart, att det från början av dem eftersträfvade målet, att den särskilda lagen skulle uttömmande reglera i vad mån allmänna handlingar icke skulle få utlämnas, ej kan fullt ut uppnås. Då de sakkunniga tagit i betraktande de oavslåtligen växlande former, i vilka det allmännas verksamhet av mer eller mindre privatekonomisk natur och statens kontroll över näringslivet framtråda, har det stått klart för dem, att icke alla de regler om handlingars hemlighållande, som för sådan verksamhet och kontroll påkallas, lämpligen kunna meddelas genom lag. Skulle det ske, bleve man nödsakad att åt sekretessreglerna giva en alltför generell avfattning och sålunda i överflödig omfattning inskränka offentligheten. I likhet med 1927 års förslag till TF, delvis t. o. m. i högre grad än detta, hava sålunda de sakkunniga i den särskilda lagen nödgats att på vissa områden hänvisa den närmare gränsdragningen mellan offentliga och icke offentliga handlingar till reglering i annan ordning. Åtskilliga av lagens regler giva sålunda Konungen befogenhet att inom i lagen angivna gränser antingen uppställa mera allmänna sekretessföreskrifter på ett visst område eller i särskilda fall föreskriva om hemlighållande av vissa handlingar.

De sakkunniga förutsätta, att de befogenheter, som sålunda enligt förslaget tillkomma Konungen, skola tagas i anspråk blott i den mån verkligt vägande skäl att frångå offentlighetsgrundsatsen föreligga och efter noggrant övervägande av räckvidden av de sekretessbestämmelser, som inom av lagen angiven ram må finnas erforderliga. Det torde kunna förutsättas, att konstitutionsutskottet skall med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen på ett ur den allmänna rättssäkerhetens och kontrollens synpunkt så betydelsefullt område. Befogenhet att förordna om handlingars hemlighållande har i vissa, i regel mera begränsade fall anförtrotts åt andra myndigheter än Konungen; i ett särskilt ömtåligt sådant fall (särskilda lagen 32 §) hava de sakkunniga ansett sig i den konstitutionella kontrollens intresse böra föreslå skyldighet att i särskild ordning anmäla beslut av sådant innehåll.

I vissa fall ger lagen Konungen eller underordnad myndighet befogenhet att meddela undantag från där uppställda förbud mot utlämnande. Där underordnad statsmyndighet på grund av en i lagen tillerkänd befogenhet förordnat om sekretess eller där sådan myndighet kan meddela undantag från en i lagen uppställd sekretessregel, har en allmän rätt att förordna om handlings utlämnande tillagts Konungen (särskilda lagen 36 §).

Slutligen må anmärkas att i åtskilliga fall ett uppställt förbud mot utlämnande är villkorligt så till vida, att handling skall utlämnas under vissa betingelser. Särskilt märkes härvidlag den vid utlämningsförbud, som äro givna till skydd för privatlivet eller enskilda ekonomiska intressen, ofta återkommande bestämmelsen att utlämnande skall ske, om trygghet kan anses vara för handen, att utlämnandet icke kommer att missbrukas till skada (eller förklänande) för vederbörande enskilde. Här har sålunda en betydande diskretionär prövning tillagts myndigheterna. Dessa fall — där myndighet tillagts prövningen, huruvida en viss i lagen uppställd förutsättning för utlämnande är för handen — böra noga skiljas från de ovan berörda fall, då myndighet tilllagts rätt att utan några i lagen givna direktiv bestämma huruvida en handling skall utlämnas. I förstnämnda fall gäller det allenast en visserligen ofta ömtålig tillämpning av lagens bestämmelser, i sistnämnda fall åter utövande av en myndigheten tillagd befogenhet att fritt bestämma, huruvida handling skall utlämnas eller ej.

Den särskilda lagen är så uppställd, att i 1—9 §§ upptagas sekretessbestämmelser, vilka uteslutande föranledas av statens eller i vissa fall menigheters intresse av diskretion rörande vissa grenar av det allmännas verksamhet. I 10 §, som avser polis- och åklagarmyndighets handlingar, är sekretessbestämmelsen föranledd dels av nämnda hänsyn, dels ock av hänsyn till att enskildas förhållanden icke onödigtvis böra blottas. I 11—14 §§ äro bestämmelser i huvudsak givna till skydd för enskildas personliga förhållanden vid ingripanden från det allmännas sida. Genom 15—21 §§ är främst avsett att bereda skydd mot blottställande av enskildas ekonomiska angelägenheter i ärenden, där staten för kontroll eller ur annan därmed jämförlig synpunkt kräver uppgifter på nämnda område. Vad angår 22—25 §§ skyddas där enskildas intressen i vissa situationer, i vilka stat eller menighet utövar en förmedlande verksamhet till

enskildas tjänst eller på liknande sätt biträder enskilda personer. Med 26—32 §§ avses att skydda såväl statens och menigheters som enskildas intresse av diskretion i den verksamhet, som affärsdrivande verk utöva, och eljest vid ekonomiska förbindelser mellan det allmänna och enskilda personer. I 33—35 §§ regleras sekretessen vid domstolarna. Slutligen givas i 36—40 §§ vissa allmänna stadganden. De linjer, efter vilka lagens disposition sålunda skett, hava emellertid på grund av åtskilliga stadgandens mångsidiga karaktär icke i detalj kunnat upprätthållas utan endast tjänat till ledning i huvudsak.

Vad angår tidsgränserna för sekretessen hava de sakkunniga, i enlighet med det av 1921 års riksdag uttalade önskemålet om en systematisering av desamma, sökt uniformera dem i än högre grad än 1927 års förslag (jfr U 1927, s. 40). Sekretessen har, där överhuvud bestämda tidsgränser angivits, föreslagits till 60, 50, 25, 10 eller 2 år, i regel räknade från handlingens datum. Det är att märka, att i de flesta fall dessa gränser icke innebära, att sekretessen obligatoriskt erhåller en dylik utsträckning utan endast att möjlighet till hemlighållande under högst den angivna tiden beredes.

En tidsgräns av 60 år har använts, då sekretessbestämmelse helt eller till väsentlig del är föreslagen till värn för privatlivets helgd. Därigenom torde uppnås, att handlingar rörande någons personliga förhållanden icke annat än i sällsynta undantagsfall bliva offentliga före hans död (12—14 §§). Dessutom är denna tid satt som maximitid för hemlighållande av domstolshandlingar (34 §).

En 50-årig sekretesstid har kommit till användning med avseende å statsrådsprotokoll i vissa fall (1 §), riksdagshandlingar (2 §), handlingar i utrikes ärenden (3 §), handlingar angående rikets försvar (4 §) och polishandlingar (10 §).

En 25-årig sekretess skall enligt förslaget gälla till skydd för viktigare ekonomiska intressen, särskilt i fall då tekniska hemligheter eller affärs- eller driftförhållanden icke böra blottas (5, 15 och 18 §§, 20 § tredje stycket, 28 och 29 §§ samt 31 § andra stycket).

En 10-årig sekretesstid har enligt förslaget använts — huvudsakligen till skyddande av personliga och ekonomiska förhållanden — där icke långvarigare hemlighållande syntts oundgängligt (6, 16, 17 och 19 §§, 20 § första stycket, 22 och 23 §§, 25 § andra stycket, 27 och 30 §§, 31 § första stycket samt 32 § andra stycket).

En 2-årig sekretesstid har slutligen av särskilda skäl kommit till användning i ett par fall (1 § andra stycket och 32 § andra stycket).

Dessutom finnas emellertid i förslaget åtskilliga sekretessbestämmelser, i vilka överhuvud taget ingen bestämd tid för offentlighållandet stadgats. I regel rör det sig därvidlag om enskildas rent personliga förhållanden. I vissa fall, t. ex. beträffande rättshjälpsanstalters och notarii publici biträde åt enskilda (24 §) samt vad angår brev-, telefon- och telegramhemligheten (26 §) synes någon offentlighet aldrig böra inträda. Vad angår anteckningar till allmänna straffregistret (11 § första stycket) skola de avskiljas från detta, då den som anteckningen rör avlidit. I övriga här avsedda fall — som likna de nu

nämnda — är sekretessen beroende av Konungens förordnande utan någon tidsgräns (11 § andra och tredje styckena samt 25 § första stycket).

I några fall stadgas förbud mot utlämnande endast till dess ärendet slutförts eller ett motsvarande förhållande inträffat. Här avses skydd under ärendets beredning med avseende å sådana handlingar, som icke enligt den allmänna regeln i TF § 2 mom. 1 rörande hos myndighet upprättade handlingar äro undandragna offentlighet tills ärendet slutförts (6—9 §§, 32 § första stycket och 33 §).

Beträffande slutligen patenthandlingar i vad de angå uppfinning, därå ej patent beviljats, (21 §) har i enlighet med gällande rätt icke utsatts någon tidsgräns för sekretessen, detta med hänsyn till frågans nära sammanhang med patentlagstiftningen i övrigt, på vilken de sakkunniga ej kunnat ingå.

4. Särskilda spørsmål beträffande allmänna handlingars utlämnande och hemlighållande m. m.

(TF § 2 mom. 3 andra och tredje styckena, mom. 4—6. Särskilda lagen 35, 37 och 38 §§. Lagen om ändrad lydelse av 2 § i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.)

I TF § 2 mom. 3 andra och tredje styckena givas enligt de sakkunnigas förslag i ett par hänseenden närmare föreskrifter rörande tillämpningen av de förbud, som i den särskilda lagen uppställts. I andra stycket gives i överensstämmelse med 1927 års förslag (§ 2 mom. 39) bestämmelse huru skall förfaras då en handling allenast delvis är av beskaffenhet att ej böra utlämnas. I tredje stycket föreslås, likaså i huvudsaklig överensstämmelse med 1927 års förslag (§ 2 mom. 40), befogenhet för Konungen att förordna om hemligstämplande av handlingar, »där så finnes oundgängligt till beredande av nödig trygghet mot obehörigt utlämnande». Ordalagen giva vid handen, att bestämmelsen är avsedd att begagnas med stor återhållsamhet. Konungen skall därvid alltid bestämma, vilka myndigheter hava befogenhet att borttaga anteckningen om utlämningsförbudet, då den finnes ej hava rätteligen tillkommit eller ej längre böra gälla. Myndighet, som ej äger dylik befogenhet, är skyldig att ställa sig anteckningen till efterrättelse utan prövning av frågan om handlingen på grund av sin natur bör hemlighållas.

I mom. 4 uppställas regler om vem handlingens tillhandahållande åvilar. Enligt gällande rätt torde principiellt den tjänsteman, som har handlingen i sin vård, anses skyldig att efter eget bedömande och under straffrättsligt ansvar tillhandahålla densamma. Motsvarande princip uttrycktes i 1912 och 1927 års förslag — där regeln skulle gälla ej blott statens tjänstemän utan även kommunala befattningshavare — sålunda att tillhandahållandet ålåg närmast den, åt vilken handlingens vård på grund av meddelad särskild föreskrift, innehavande tjänst eller erhållet uppdrag blivit anförtrodd; vore ej sålunda bestämt, av vem handlingen skulle vårdas, ålåg tillhandahållandet den myndighet, hos vilken i eller för dess verksamhet handlingen funnes (se U 1927, TF § 2 mom. 3, s. 84 f.).

De sakkunniga hava i någon mån jämkat denna regel. Det har synts riktigast att principiellt föreskriva, att den myndighet, hos vilken handlingen finnes, skall handhava utlämnandet. Tvekan torde ej behöva uppkomma hos vem handlingen enligt denna regel bör anses finnas; det är den myndighet, hos vilken den kan sägas vara upprättad och där den kvarligger, eller den myndighet, till vilken den utifrån inkommit. Ej sällan sammanfaller myndigheten med den ämbets- eller tjänsteman, som omedelbart har handlingen i sin vård. Förslaget förutsätter emellertid också den möjligheten, att vården om handlingen kan vara anförtrodd åt viss ledamot av eller befattningshavare inom myndigheten. I sådana situationer — som påtagligen äro de normala — skall tillhandahållandet närmast åligga nämnde ledamot eller befattningshavare, som emellertid har att ställa sig myndighetens föreskrifter i ifrågavarande hänseende till efterrättelse och äger, då tveksamhet kan finnas om handlingen bör utlämnas, hänskjuta frågan till myndigheten, därest detta ej föranleder märkbar omgång. Har någon blivit förvägrad utfå handling hos den, som vårdar densamma, äger även han hänskjuta saken till myndighetens avgörande. Dessutom äger alltid sökande att få fråga om utlämning av hemligstämplad handling hänskjuten till myndighet, som äger borttaga hemligstämpeln.

Jämknigen i ifrågavarande regler har sin grund däri, att den befogenhet och det ansvar, som enligt gällande rätt torde tillkomma och även enligt 1927 års förslag skulle tillkomma underordnade befattningshavare, enligt de sakkunnigas mening mången gång måste anses såsom alltför vidsträckta. Särskilt synes detta vara fallet, sedan registratorstjänster och motsvarande befattningar i stor utsträckning kommit att besättas enligt andra grunder än tidigare. *Riksarkivet* har understrukit detta förhållande. Då de sakkunniga på angivet sätt sökt tillgodose det behöriga intresset av tillsyn från vederbörande myndigheters sida över handlingars utlämnande, tro de sig därmed icke i kännbar mån hava åsidosatt allmänhetens berättigade intresse av att utan tidsutdräkt vinna tillgång till allmänna handlingar.

De sakkunniga hava emellertid icke inskränkt sig till att principiellt lägga ansvaret för utlämnande av en hos myndighet befintlig handling på myndigheten som sådan. Enligt vad nu gäller torde icke finnas annan möjlighet att erhålla rättelse, då handlingens utlämnande vägrats, än att beivra denna vägran såsom ämbets- eller tjänstefel eller eventuellt att i process mot vederbörande tjänsteman direkt yrka åläggande för honom att utgiva handlingen (jfr U 1927, s. 32, 37). Den som vill göra sak av att han förvägrats utfå handling vänder sig i regel till justitieombudsmannen. Det synes emellertid synnerligen olägligt för allmänheten att icke i annan ordning kunna erhålla rättelse vid dylik obehörig vägran. Även om enligt förslagets bestämmelser fråga om en handlingens utlämnande från myndighet hänskjutes till myndigheten själv, synes det lämpligt att rättelse i dess åtgärd kan sökas annorledes än genom talan vid domstol mot den eller de för beslutet ansvariga. Också gentemot vederbörande ämbets- och tjänstemän innebär det en obillighet att frågan om riktigheten av deras ämbetsåtgärder ovillkorligen skall taga for-

men av en mot dem riktad straffrättslig talan. De olägenheter som följa av det nuvarande systemet komme, om det bibehölles, helt visst att bliva än mer framträdande vid genomförande av de sakkunnigas förslag, dels på den grund att sekretessbestämmelserna utvidgas, dels därigenom att en ibland ömtålig prövningsrätt angående förefintligheten av vissa betingelser för utlämnande i åtskilliga fall måst tilläggas myndigheterna, dels slutligen till följd därav att bestämmelserna i väsentligt ökat omfång skola tillämpas av kommunala befattningshavare.

Med hänsyn till det nu sagda hava de sakkunniga funnit tiden vara inne att frångå den gamla regeln, att prövning av en myndighets vägran att utlämna handling endast kan ske genom rättegång vid allmän domstol. De förorda sålunda införande av ett administrativt besvärinstitut, varigenom frågan i sista hand kan dragas under Konungens prövning. En sådan ordning kan så mycket hellre förordas som genom regeringsrättens inrättande erhållits en högsta domstol för utövande av Konungens prövningsrätt i administrativa besvärsmål, där även frågor om lagligheten av vägran att utlämna handlingar kunna erhålla en sakkunnig och oväldig prövning i sista instans. Införande av ett administrativt besvärinstitut utesluter naturligtvis icke ansvarstalan mot den som obehörigen vägrat utlämna handling, därest denna vägran anses vara av beskaffenhet att föranleda åtal.

Bestämmelserna om besvärinstitutet äro införda i mom. 5 av § 2. Förut-sättningen för klagan är att någon menar, att annan myndighet än departementschef eller sådan, som hör till eller lyder under riksdagen, förvägrat handling utlämnande åt honom. Departementschef får enligt mom. 4 anses vara den beslutande i fråga om handling utlämnande från statsdepartement, men det torde ej böra ifrågakomma att hans beslut skulle kunna överklagas i regeringsrätten. Ej heller synes det översstämmande med våra konstitutionella principer att i grundlagen föreskriva besvär rätt gentemot riksdagsmyndigheters beslut; i varje fall böra sådana besvär icke kunna fullföljas hos Konungen eller hos myndighet, som lyder under Konungen. Det har syntts lämpligast att överlåta åt riksdagen att själv giva de föreskrifter i ämnet, den anser nödiga (mom. 5 st. 5).

Där den, som vägrats utfå handling, vill söka rättelse i beslutet, skall det ske i den ordning, som i allmänhet gäller för vinnande av rättelse i beslut eller åtgärder av myndigheten. Den administrativa besvärsrätten är som bekant endast ofullständigt reglerad. Likväl torde man få anse, att möjlighet att söka rättelse i underordnade myndigheters beslut hos överordnade i allmänhet föreligger. Att för nu ifrågavarande fall skapa en särskild besvär-ordning har icke syntts lämpligt. I praktiken torde den ordning, i vilken rättelse enligt nämnda bestämmelse skall sökas, i de allra flesta fall vara klar. Mången gång behöver detta enligt förslaget icke ske genom formliga besvär. I vissa situationer sökes nämligen rättelse i underordnade lokala myndigheters beslut genom enkel framställning hos vederbörande chefsmyndighet. Rätt till klagan över kommunalmyndighets beslut är enligt förslaget naturligtvis ej inskränkt till kommunmedlemmar.

Beträffande en del myndigheter, särskilt vissa kommunalmyndigheter, gäller emellertid att det icke finnes någon ordning för vinnande av rättelse i deras beslut. För sådana fall uppställer förslaget den supplerande regeln att ändring må sökas genom besvär hos Konungen, då fråga är om statsmyndighet, och hos Konungens befallningshavande, då fråga är om kommunalmyndighet. Över Konungens befallningshavandes beslut kan i sistnämnda fall som i andra sökas ändring hos Konungen, vilket icke ansetts behöva särskilt utmärkas.

Beslut att utlämna handling torde i regel ej böra kunna överklagas. Endast för den händelse Konungens befallningshavande bifallit talan mot kommunalmyndighets beslut att vägra handlingens utlämnande har vederbörande menighet ansetts böra tillerkännas rätt att däröver besvära sig (st. 2).

Besvär, som fullföljas hos Konungen, böra, som redan antytts, avgöras av regeringsrätten. Härom bör stadgas i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. Förslag till ändring av denna lag i sådant syfte framlägges därför av de sakkunniga. Det har emellertid ansetts riktigtast att även i grundlagen utmärka, att ifrågavarande besvär skola avgöras av regeringsrätten (st. 3); på samma sätt har tidigare förfarits beträffande besvär över riksdagsmannaval.

Slutligen har ett stadgande om skyndsam behandling av mål och ärenden, varom här är fråga, synts vara på sin plats (st. 4).

Det torde böra framhållas, att de regler, som 5 mom. innehåller, utformats så, att de kunna vinna tillämpning på beslut icke blott av administrativa myndigheter utan även av domstolar; i sista instans komma enligt förslaget i det senare fallet besvärsmål att avgöras av högsta domstolen.

I förslaget till TF § 2 mom. 6 gives i tydlighetens intresse en föreskrift av innehåll, att vad i denna paragraf och i särskilda lagen stadgas om allmän handlingens utlämnande och hemlighållande ej har avseende på sådan handling meddelande åt domstol eller annan myndighet eller åt den, som eljest i och för tjänst eller allmänt uppdrag bör erhålla del därav. Ett motsvarande stadgande upptogs i 1927 års förslag § 2 mom. 41 (se U 1927, s. 237 ff.), där det förklarades att förbuden mot handlingars utlämnande ej skulle utgöra hinder för handlingens utlämnande för författningsenlig revision eller kontroll eller dess delgivande åt myndighet eller annan, som eljest i och för tjänst eller uppdrag borde erhålla del av densamma. De sålunda år 1927 och nu föreslagna stadgandena överensstämma med de principer, som ligga bakom gällande TF; att där i ett enstaka fall — man torde kunna säga genom ett missförstånd om lagstiftningens innebörd — vid en sekretessbestämmelse insatts reservation för vissa myndigheters rätt (und. 3)¹ och att bakom vissa andra sekretessstadganden möjligen skymta missförstånd av liknande art kan ej inverka på TF:s principiella inställning. Den förevarande lagstiftningen avser, såsom av hela dess karaktär framgår, att reglera de enskilda medborgarnas rätt att från myndigheter utbekomma allmänna handlingar men inlåter sig icke på att reglera, i vad mån myndigheterna inbördes skola äga tillgång till varandras handlingar. Varken de i TF stadgade formerna för handlingars utlämnande

¹ Här och i det följande avses med »und.» de i gällande TF upptagna undantagen från offentlighetsregeln med numrering såsom i Malmgren: Sveriges grundlag.

till enskilda eller förbuden mot utlämnande hava således någon tillämpning å förhållandet myndigheter emellan. Med ordet »utlämna» i TF och i särskilda lagen avses städse utlämnande till allmänheten.

Då i de inkomna yttrandena över 1927 års utredning på några håll framkommit missförstånd angående det där föreslagna stadgandets rätta innebörd — i det farhågor framställts, att detsamma skulle innebära skyldighet för en myndighet att till en annan överlämna handlingar i vissa fall, då sådant ansetts ej böra ske — har i det nu framlagda förslaget eftersträfvats att klart utmärka att TF och därtill anslutna författningar icke inlåta sig på ett besvarande av frågan, i vilken omfattning en sådan skyldighet föreligger. Reglering av denna skyldighet sker i administrativ ordning eller, om så för särskilt fall anses erforderligt, genom lag, vilken emellertid då icke är stödd på eller ansluten till TF. I vissa fall sker emellertid sådan reglering i lag eller författning, vilken samtidigt med stöd av TF reglerar utlämnandet till allmänheten. Lagen om straffregister ger exempelvis uttömmande föreskrifter om straffregisterutdrags tillhandahållande åt såväl myndigheter som enskilda — härutinnan avser de sakkunnigas förslag ingen ändring — men det bör fasthållas, att enligt de sakkunnigas förslag detta sker, såvitt angår utlämnande till enskilda, på grund av hänvisning från den enligt TF antagna särskilda lagen men, såvitt angår tillhandahållande åt myndighet, utan något samband med TF eller nyssnämnda lag. Likaledes kan exempelvis Konungen i en kungörelse, som enligt und. 3 i gällande TF eller enligt 4 § i de sakkunnigas förslag till särskilda lagen stadgar förbud mot vissa militära handlingars utlämnande till allmänheten, dessutom förbjuda deras tillhandahållande åt andra myndigheter än vissa sådana. Det sistnämnda sker emellertid i så fall icke på grund av bemyndigande i TF eller nämnda lag utan på grund av Konungens allmänna administrativa befogenhet.

Som en konsekvens av att lagstiftningen ej berör handlingars tillhandahållande myndigheter emellan och sålunda ej uppställer förbud däremot, är den av de sakkunniga föreslagna lagstiftningen så avfattad, att förbud, som i den särskilda lagen uppställas mot handlingars utlämnande, skall gälla hos vilken myndighet handlingen än finnes. I förslaget till nämnda lag uppställda utlämningsförbud äro således icke i något fall så utformade att de avse handlingar befintliga hos någon viss myndighet. I regel karakteriseras handlingarna såsom tillhörande vissa slag av ärenden. I åtskilliga fall avser visserligen förbudet handlingar, som i angivna ärenden till viss myndighet inkommit eller där upprättats. En sådan handling förblir dock underkastad utlämningsförbudet även om den överlämnas till annan myndighet.

Ett betydande undantag från regeln att handlingar, för vilka stadgats utlämningsförbud, skola vara hemliga hos vilken myndighet de än finnas har emellertid måst uppställas. Detta undantag avser det fall, att sådan handling ingives till domstol i där anhängigt mål (särskilda lagen 35 §).

Förhandlingarna vid underdomstol äro principiellt offentliga, men enligt särskilda bestämmelser i allmän lag finnes för vissa fall, där offentligheten skulle kunna vara till skada, möjlighet för sådan domstol att förordna om måls hand-

läggning inom stängda dörrar. De sakkunniga föreslå i 34 § i särskilda lagen, såsom i motiveringen för denna paragraf närmare skall omnämnas, bestämmelser av huvudsaklig innebörd, att då handläggning inom stängda dörrar förekommit vid underdomstol, handlingarna i målet, där ej domstolen annorlunda förordnar, bliva hemliga till dess domstolen skiljer sig från målet, då den i mån av behov äger förordna om fortsatt hemlighållande. Liknande bestämmelser föreslås i syfte att bereda möjlighet till handlingars hemlighållande hos hovrätt och högsta domstolen.

Det låter sig ej gärna göra, att utöver den sekretess, som sålunda skall kunna åstadkommas vid domstol, hålla handlingar i där anhängiga mål hemliga. Handlingar, som ingivas vid offentlig förhandling, skola principiellt därvid uppläsa. Om så icke alltid sker, betraktas de i varje fall såsom föredragna och intagas i protokollet. Det torde vid sådant förhållande icke vara möjligt eller lämpligt att söka upprätthålla sekretessen med avseende å hemliga handlingar, som ingivas till domstol, i vidare mån än som kan ske genom de speciella möjligheter till rättegångssekretess, vilka ovan berörts. De sakkunniga föreslå sålunda i 35 § av särskilda lagen ett stadgande av innebörd, att med avseende å handlingar, som inkommit till domstol i där anhängigt mål, icke andra hinder gälla för utlämnande än de i 34 § omförmälda.

Det kunde ifrågasättas, huruvida icke detta stadgande borde föranleda till uppställande av särskilda villkor för hemlig handlings ingivande till domstol, exempelvis att sådant icke finge ske utan Konungens tillstånd. Detta torde dock icke vara behövt. De sakkunniga utgå från att myndigheterna skola, då ingivande till domstol av hemlig handling kan ifrågasättas, undersöka, huruvida detta bör ske med hänsyn till att dess innehåll — om icke de speciella formerna för domstolssekretess tagas i bruk — då blir offentligt. Administrativa föreskrifter i ämnet kunna naturligtvis också utfärdas. Huruvida och i vad mån med avseende å hemliga handlingar en editionsplikt bör gälla för Kronan i processer vid allmän domstol är ett spørsmål, som lämpligen torde böra lösas i samband med den allmänna rättegångsreformen.

Allmänna process- och förvaltningsrättsliga principer hava synts böra föranleda införande av bestämmelse i särskilda lagen (38 §), att vad i denna lag stadgas icke länder till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parter rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar. En motsvarande bestämmelse upptogs enligt 1927 års förslag i TF § 2 mom. 41 (se U 1927, s. 239). Det är att märka att denna regel sålunda gäller icke blott beträffande domstolshandlingar. Endast för ett särskilt ömtåligt specialfall har undantag från densamma föreslagits (se särskilda lagen 14 § tredje stycket). Rätten för part att utbekomma hemliga handlingar medför emellertid ej rätt att i tryck utgiva dem (se s. 42).

Ett liknande syfte som den nu berörda regeln fullföljer ett i 37 § av särskilda lagen intaget stadgande därom, att Konungen, då det finnes erforderligt för tillvaratagande av Kronans, menighets eller enskilds rätt, må utan hinder av vad eljest i samma lag stadgas förordna om handlingars utlämnande.

Såsom framgår av vad förut sagts åsyftas icke med denna regel att föreskriva, att Konungens tillstånd är erforderligt för att myndighet skall kunna ingiva handling till domstol. Stadgandet avser det fall att handling behöver utlämnas till enskild för tillvaratagande av Kronans eller menighets intressen eller att enskild behöver utfå handlingen för att med densamma styrka sin rätt vare sig inför domstol, annan myndighet, skiljemän eller enskilda.

5. Förbud mot allmänna handlingars utgivande i tryck.

(TF § 2 mom. 7.)

I förevarande förslags § 2 mom. 7 TF, motsvarande § 2 mom. 43 i 1927 års förslag (se U 1927, s. 265 ff.) uppställs förbud mot tryckning av allmän handling, beträffande vilken förbud mot utlämnande gäller. Den omständigheten, att en handling i enlighet med någon bestämmelse i särskilda lagen utlämnats i ett speciellt fall, exempelvis till viss person, som enligt nämnda lag har särskild rätt att utbekomma handlingen, medför enligt förslaget icke i och för sig rätt att trycka densamma; ett förbud mot utlämnande — tillämpligt på andra fall — gäller nämligen fortfarande. I särskilda lagen föreskrives, såsom nämnts, flerstädes, att en handling må utlämnas med tillstånd av viss myndighet eller medgivande av viss enskild person. Sådant tillstånd eller medgivande kan avse antingen utlämnande i speciellt fall, då tryckningsförbudet består, eller utlämnande för framtiden till vem som helst, varigenom — då något förbud mot utlämnande i sådant fall icke längre kan anses gälla — tryckningsförbudet upphäves. Med den sålunda använda formuleringen erfordras ingen motsvarighet till bestämmelsen i 1927 års förslag, att handling, som ej må utlämnas, ej må i tryck utgivas »utan tillstånd av den, som i varje särskilt fall äger utbekomma handlingen eller medgiva dess utlämnande».

Tryckningsförbudet skall dock enligt förslaget icke utgöra hinder för att handling, som från enskild inkommit till myndighet, av honom eller med hans samtycke i tryck utgives. En enskild, som ämnar till myndighet ingiva en handling, kan ju på förhand — innan den alltså blivit offentlig handling — utgiva den i tryck, eventuellt med tillkännagivande att den skall inlämnas till myndighet. Med hänsyn härtill synes ett tryckningsförbud gentemot honom icke kunna vara av större betydelse och de sakkunniga hava icke ansett behövt att, som i 1912 och 1927 års utredningar skett, uppställa några sådana förbud. I detta sammanhang må erinras om den föreslagna bestämmelsen i mom. 12, enligt vilken rättighet att i tryck utgiva allmän handling icke medför befrielse från straffrättsligt ansvar för dess innehåll, då den utgives.

I andra stycket av mom. 7 har upptagits den från gällande rätt hämtade bestämmelsen, att handlingar i förlikta brottmål ej utan parternas tillstånd må i tryck utgivas (jfr U 1927, TF § 2 mom. 47). Ehuru stadgandet torde vara

utan större betydelse, synes det ej vara skäl att borttaga detsamma. För erhållande av överensstämmelse med den i 12—14 §§ i särskilda lagen föreslagna sekreterstiden föreslås emellertid, att ifrågavarande tryckningsförbud icke såsom enligt nuvarande TF skall gälla till 50 år efter parternas död utan till 60 år efter det förlikningen träffades. Då tryckningsförbudet ej är förknippat med utlämningsförbud, har det måst särskilt upptagas i TF.

6. Vissa bestämmelser, som ej angå allmänna handlingar.

(TF § 2 mom. 8—10.)

I TF § 2 mom. 8—10 sammanför förslaget vissa stadganden, som, oaktat de ej angå allmänna handlingar, sådana de beskrivits i mom. 1 och 2, synts böra, i överensstämmelse med vad hittills varit fallet, regleras i TF (jfr U 1927, TF § 2 mom. 4 och 44—46 samt lagförslaget nr 7, s. 42—45; 85—88, 267—272).

I förslaget till TF § 2 mom. 8 första stycket finnes en bestämmelse, som ej har motsvarighet i gällande rätt men hämtats från 1927 års förslag mom. 4 (se U 1927, s. 85—88), av innebörd, att de exemplar av tryckt skrift, vilka enligt TF:s bestämmelser skola inlämnas till chefen för Justitiedepartementet eller hans ombud och till bibliotek (gransknings- och biblioteksexemplar), icke omfattas av TF:s bestämmelser om allmänna handlingar. Bland de till bibliotek avlämnade tryckta skrifterna kunna väl finnas sådana, vilka böra hållas hemliga, men deras hemlighållande såväl som deras utlämnande bör regleras i administrativ ordning.

Andra stycket av mom. 8 — som, vad innehållet angår, i huvudsak överensstämmer med 1927 års förslag § 2 mom. 4 och 44 och lagförslaget nr 7 — utesluter först från begreppet allmänna handlingar i TF:s mening enskilda skrifter, som överlämnats till allmänt arkiv eller bibliotek eller annan myndighet uteslutande för förvaring och vård eller forsknings- eller studieändamål (deposita). Det har synts lämpligt uttala detta, då gällande TF berör sådana skrifter bland bestämmelserna om allmänna handlingar. De föga vidlyftiga bestämmelserna i ämnet hava — i motsats till vad fallet var i 1927 års förslag — synts kunna för överskådlighetens skull helt bibehållas i TF, ehuru frågan om handlingars utlämnande från allmän samling icke tillhör tryckfrihetsrätten. Vad bestämmelsernas sakliga innehåll angår må framhållas, att gällande TF:s dunkla stadgande om att deposita icke utan deras tillstånd, som de angå eller tillhöra, kunna utgivas eller utbekommas, har ersatts med bestämmelse om att de ej må utlämnas eller utgivas i strid mot villkor, som vid överlämnandet blivit fastställda. För att icke i någon mån kränka ett förlitande på äldre rätts tillämpning, som någon deponent kan hava haft, föreslås att nu gällande bestämmelser skola äga tillämpning med avseende å depositioner, som gjorts före den nya lagstiftningens ikraftträdande. Till forskningens tjänst har Konungen tillagts befogenhet att förordna i vad mån för-

bud mot utlämnande och utgivande må upphöra att gälla i fråga om skrift, som i mera än 80 år varit överlämnad i allmän vård. *Riksarkivet* har ifrågasatt en sänkning av denna tid till exempelvis 70 år, men de sakkunniga hava ansett det med hänsyn till angelägenheten av att icke avskräcka från depositioner i allmänna arkiv tillräddigast att ej sänka den förut föreslagna tiden.

I mom. 9 i de sakkunnigas förslag har från gällande TF — liksom i 1927 års utredning skedde i TF § 2 mom. 45 och ovannämnda lag 1 § — i sak oförändrat upptagits stadgande om, att enskilda anteckningar och berättelser av diplomatiska personer angående rikets förhållande till främmande makter ej må, innan 50 år förflutit från den tid de avse, utan Konungens tillstånd i tryck utgivas eller, då de överlämnats i myndighets vård, utlämnas från denna. En av *Riksarkivet* föreslagen sänkning av tiden till 25 år har av de sakkunniga övervägts men på grund av möjligheten att därigenom ömtåliga förhållanden kunde komma att blottas i förtid icke funnits tillräddig.

I mom. 10 har upptagits gällande TF:s bestämmelse, att enskilda brev, som ej till något rättegångsmål nödvändigt höra, ej må utan deras tillstånd, som de angå eller tillhöra, i tryck utgivas. I 1912 års förslag hade detta mångtydiga och obekväma stadgande ersatts med föreskrift att sådant brev ej utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd finge i tryck utgivas förrän 25 år efter författarens död. Med hänsyn till att detta stadgande inom rättsvetenskapen mötts med kritik, återföll 1927 års utredning (U 1927, TF § 2 mom. 46, s. 272) på gällande rätt, enär ämnet ej syntes falla inom utredningsuppdragets ram. *Riksarkivet* har framburit vissa uppslag till ifrågavarande spørsmåls lösning. De sakkunniga hava emellertid, med hänsyn till de skilda meningar, som gjort sig gällande, och då frågan rör ett svårlöst privaträttsligt spørsmål inom ett för deras utredning främmande område, avstått från att framföra något ändringsförslag, ehuru den nuvarande bestämmelsen icke torde kunna anses i allo tillfredsställande.

Lika litet som i 1927 års förslag (se U 1927, s. 42—45) upptages i de sakkunnigas förslag någon motsvarighet till de antikverade stadgandena i gällande TF § 2 mom. 4 (und. 6 och 7) om skyldighet att vid publicering av rättegångshandlingar jämväl utgiva vederpartens förklaringar samt domstolens utlåtande och dess ledamöters vota ävensom att vid utgivande av species facti hålla sig till sanning och anständighet. En motsvarighet till dessa stadganden vore måhända önskvärd, men införande därav torde böra ske i annat sammanhang. Stadgandena kunna icke gärna oförändrade kvarstå och deras borttagande torde vara praktiskt betydelselöst.

7. Straffbestämmelser m. m.

(TF § 2 mom. 11 och 12 samt §§ 4 och 5. Särskilda lagen 39 och 40 §§.)

Enligt de sakkunnigas förslag utsättes i TF § 2 mom. 11 straff för den, som överträder eller åsidosätter vad i paragrafen stadgas. Är förseelsen begången i ämbete eller tjänst eller eljest i allmän lag med straff belagd, skall sådan lag

tillämpas. Endast subsidiärt utsättes direkt straff, böter från och med 3 riksdaler 16 skillingar till och med 333 riksdaler 16 skillingar, alltså fr. o. m. 5 t. o. m. 500 kronor, vilka vid publikationsbrott genom periodiska skrifter kunna höjas till det dubbla på grund av regeln i TF § 4 mom. 7. Dagsböter kunna jämlikt slutbestämmelserna i de lagar, genom vilka dagsbotsystemet år 1931 infördes, icke komma till användning vid brott mot TF. De sakkunniga föreslå icke någon ändring härutinnan. Enligt 1927 års förslag, TF § 2 mom. 48 (se U 1927, s. 273 ff.), skulle straff för brott mot samma paragraf i regel vara böter till nyssnämnda belopp, dock att där brottet vore straffbart enligt allmän lag, sådan lag skulle tillämpas, såvida ej enligt TF högre ansvar var å brottet satt. Då den jämförelse mellan straffens stränghet, som enligt denna regel skulle göras, kan vara vansklig, har i förevarande förslag allmän lag obligatoriskt gjorts i första hand tillämplig. Straffbestämmelsen omfattar med avseende å allmänna handlingar brott mot skyldigheten att utlämna handling, utlämnande i strid mot hemligstämpling, brott mot föreskrifterna i mom. 4 rörande hänskjutande av fråga om handling utlämnande till viss myndighet och mot föreskriften i mom. 5 om skyndsam behandling av mål och ärenden angående sådan fråga samt slutligen olovligt utgivande i tryck av handlingar, som enligt särskilda lagen ej få utlämnas, eller av handlingar i förlikta brottmål.

Utlämnande av handling i strid mot särskilda lagen eller jämlikt densamma meddelad föreskrift straffbelägges i denna lags 39 §. Även brott mot förbehåll, som uppställts vid handling utlämnande, straffas enligt nämnda lagrum. Straffsystemet har reglerats på samma sätt som i TF; dock skall bötesstraff ådömas i dagsböter. De överväganden, som föranlett att dagsböter ej användas vid brott mot TF, sammanhånga med dess formella ansvarighetssystem och äga icke tillämpning vid obehörigt utlämnande av handlingar.

De föreslagna straffbestämmelserna innebära en uniformering av de nu för brott med avseende å olika slag av handlingar växlande straffen i TF § 2. För brott med avseende å vissa handlingar upptager emellertid förslaget i huvudsaklig överensstämmelse med vad 1927 föreslogs en straffskärpning, sålunda att, då straff utmättes enligt TF eller särskilda lagen, i stället för böter fängelse skall kunna ådömas. De handlingar, vilkas obehöriga utlämnande skall kunna förskylla sådan straffskärpning, äro statsrådsprotokoll, riksdagshandlingar, militära och diplomatiska handlingar, vissa handlingar rörande näringslivet, som omförmälas i 20 § särskilda lagen, samt domstolshandlingar. Bland de i 20 § omförmälda handlingarna märkas handlingar vid undersökning av monopolistiska företag och sammanslutningar, vilkas utlämnande och utgivande nu kan beläggas med böter upp till 10,000 kronor eller vid synnerligen försvårade omständigheter fängelse i högst sex månader. Med hänsyn till att dagsböter införts vid utlämningsbrott och att ådömande av fängelse upp till två år kan ske utan särskilda försvårade omständigheter har det speciella bötesstraffet ansetts icke behövt.

Vad angår det subjektiva rekviritet för straffbarhet hava de sakkunniga icke ansett det behövt att, såsom gällande TF på vissa punkter och såsom i 1927

års utredning för vissa fall ifrågasattes (se U 1927, s. 275), upptaga fordran på vetenskap om handlingens hemliga natur för att straff för utlämnande och utgivande av handlingen skall inträda. Någon obillighet torde icke uppkomma vid tillämpningen av vanliga straffrättsliga principer i detta hänseende.

I gällande TF upptages konfiskation som obligatorisk påföljd vid vissa publikationsbrott men saknas helt vid andra utan att rimliga skäl för den uppdelning, som sålunda gjorts, kunna påvisas. I 1927 års utredning försöktes i TF § 2 mom. 49 (se U 1927, s. 275—276) en uppdelning efter mera rationella grunder. Konfiskationen gjordes ej obligatorisk, utan det överlämnades åt domstolarna att fritt besluta därom. Så föreslås även nu. Med hänsyn härtill hava de sakkunniga ansett någon uppdelning i lagen ej behöva ske mellan brott, som skola kunna föranleda konfiskation, och andra. Det torde ej behöva befaras, att domstolarna tillgripa konfiskation utan starka skäl eller att chefen för justitiedepartementet i oträngt mål förordnar om kvarstad.

För att konfiskation, då sådan bör ske, skall bliva effektiv, fordras föregående kvarstad. Enligt gällande TF § 4 mom. 3 kan också kvarstad förordnas vid publikationsbrott, som skola följas av konfiskation (enligt ordalagen även vid publikationsbrott, som ej kunna följas av konfiskation). För anpassning till de sakkunnigas förslag erfordras endast en obetydlig redaktionsändring i nämnda lagrum. Emellertid har i det av sakkunniga inom justitiedepartementet den 14 december 1934 avgivna betänkandet angående tryckfrihetsprocessens ombildning möjligheten att belägga med kvarstad i anledning av publikationsbrott bortfallit enligt den föreslagna lydelsen av TF. Då i händelse av antagande av det förslag, som härmed framläggas, en dylik kvarstads möjlighet torde böra finnas, hava de sakkunniga utarbetat de ändringar i förenämnda förslag till TF, §§ 4 och 5, som erfordras för sådant ändamål.

Vad angår de processuella reglerna i övrigt vid brott å förevarande område har i nämnda betänkande föreslagits, att alla brott mot TF med undantag av sådana, som hänföra sig till innehållet i utgivna skrifter, skola behandlas i vanlig processuell ordning, således även olovligt utgivande av hemliga handlingar (TF § 5 mom. 11 enligt betänkandet). Vad angår olovligt utlämnande av hemliga handlingar, vilket brott redan enligt gällande rätt torde böra behandlas i vanlig rättegångsordning, eventuellt vid ämbetsmannaforum, skall enligt de sakkunnigas förslag detsamma gälla. Detta har uttryckligen stadgats i 40 § av särskilda lagen.

I § 2 mom. 12 TF upptages enligt de sakkunnigas förslag, med en obetydlig redaktionsändring, den från 1912 och 1927 års förslag (se U 1927, TF § 2 mom. 50, s. 275) hämtade bestämmelsen, att utgivningsrätt till allmän handling ej medför befrielse från ansvar för innehållet av skriften. I sammanhang härmed torde (se U 1927, s. 277) det föräldrade stadgandet i gällande TF § 2 mom. 4 (und. 22), om förbud mot utgivande i tryck av sådant som i allmän handling influiter och som rör styggelser eller högeligen sårar blygsamheten m. m. kunna utgå.

8. Ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen samt TF § 1.

Det har syntts lämpligt att omredigera den grundläggande bestämmelsen om rätten att i tryck utgiva allmänna handlingar i regeringsformen § 86. Där upptagas nu såsom undantagna från offentlighetsregeln protokoll, som hos Konungen föras i statsrådet och i kommandomål samt banko- och riksgäldsverkens protokoll och handlingar rörande ärenden, vilka böra hemliga hållas, men gives ingen antydning om ytterligare inskränkningar i offentligheten. De sakkunniga föreslå att åt stadgandet om allmänna handlingar i paragrafen gives det innehåll, att sådana handlingar ovillkorligen må genom trycket kunna utgivas, där ej TF annorlunda stadgar.

I riksdagsordningen § 38 mom. 2 infogas enligt förslaget bland de där uppräknade lagar, som skola behandlas av konstitutionsutskottet, även lagen om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet.

Beträffande TF § 1 mom. 13 överensstämmer de sakkunnigas förslag med 1927 års (jfr U 1927, s. 41).

9. Frågan om offentlighet och sekretess för andra handlingar än stats- och kommunalmyndigheters.

Såsom förut i korthet omtalats, upptager de sakkunnigas förslag icke några bestämmelser, som föreskriva eller möjliggöra tillämpning av de regler, vilka gälla allmänna handlingar, jämväl å privata rättssubjekts handlingar. Riksdagen har som nämnts begärt utredning i denna fråga; och att i åtskilliga fall sådana förhållanden föreligga, att ett dylikt rättssubjekts handlingar böra vara offentliga, torde framgå av 1927 års utredning (s. 239—265). Emellertid torde ämnet lämpligen böra regleras i annan ordning än genom bestämmelser i TF, enligt vilka handlingar av ifrågavarande slag jämföras med allmänna handlingar.

Till en början kan erinras att de önskemål, som på förevarande område gjorts gällande, i väsentlig mån avsett stiftelsers handlingar; man har genom den ifrågasatta offentligheten velat ernå nödig kontroll över förvaltningen av stiftelser, som inrättats det allmänna till fromma. Detta syfte torde emellertid väsentligen vara uppnått genom den år 1929 antagna lagen om tillsyn över stiftelser.

Visserligen återstå många fall, där föreskrifter om handlingars offentlighet och i en del fall även om deras hemlighållande synas påkallade. Det finnes emellertid flera möjligheter att åstadkomma bestämmelser i sådant syfte. Såsom i 1927 års utredning (s. 261) framhålles, torde Konungen och riksdagen anse sig oförhindrade att i vissa fall i lagstiftningsväg giva föreskrifter i förevarande hänseende. På detta sätt torde exempelvis, i den mån så finnes påkallat, kunna föreskrivas skyldighet att utlämna, resp. hemlighålla handlingar

gar för sådana företag av monopolistisk karaktär, i vilka det allmänna är direkt intresserat. En i 1927 års förslag särskilt anmärkt grupp av institutioner, som borde kunna underkastas ifrågavarande skyldighet, utgöres av sådana, som åtnjuta understöd av stat eller kommun. Med avseende å dem torde emellertid sådan skyldighet kunna, annorledes än genom lag, föreskrivas som villkor för understödets åtnjutande. Likaledes torde sådan skyldighet i viss utsträckning kunna stipuleras såsom villkor för utövande av offentliga befogenheter eller andra rättigheter. Sålunda torde beträffande privata läroanstalter — riksdagen har bland annat framhållit Stockholms och Göteborgs högskolor såsom institutioner, vilkas handlingar borde vara offentliga — viss skyldighet att på begäran utlämna handlingar kunna uppställas som villkor för befogenheten att anställa examina.

Vad som på antytt sätt skulle kunna regleras är skyldigheten att på begäran utlämna handlingar i viss ordning, resp. icke utlämna sådana. Däremot kan ej annorledes än genom TF uppställas förbud mot och straff för utgivande i tryck av handlingar. Det kan naturligtvis tänkas att ett utlämningsförbud blir ineffektivt genom frånvaron av hinder för utgivande i tryck; men en sådan fara synes allt för uppkonstruerad för att motivera en grundlagsändring.

När härtill kommer att 1912 och 1927 års utredningar samt de sakkunnigas egna överväganden nogsamt visat den utomordentliga svårigheten att uppställa allmänna lagregler i ämnet, vilka rätt avväga olika hänsyn, hava de sakkunniga stannat för att icke upptaga dylika bestämmelser i sitt förslag. Icke heller hava de sakkunniga funnit lämpligt att i den föreslagna särskilda lagen inrymma sådana specialregler rörande särskilda inrättnings handlingar, som möjligen kunde anses bära givas i lags form.

10. Motivering till de särskilda bestämmelserna i lagen om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet.¹

1 §.

(Jfr und. 1; U 1927, TF § 2 mom. 5, s. 89—94.)

Förslaget ansluter sig i det väsentliga till 1927 års förslag. Tiden för statsrådsprotokolls hemlighållande har dock — i principiell överensstämmelse med en av *Riksarkivet* uttalad åsikt — utan olägenhet ansetts kunna inskränkas till 2 år från protokollets datum mot 10 år i 1927 års förslag och 50 år enligt gällande rätt, med möjlighet för Konungen att, i analogi med 1927 års förslag, förordna om längre tids sekretess upp till 50 år liksom om offentliggörande före de 2 årens utgång. De sakkunniga hava allvarligt övervägt att föreslå, att statsrådsprotokoll obligatoriskt skulle omedelbart offentliggöras, där ej annat förordnades. Såsom i 1927 års utredning framhålls torde endast i ytterst ringa utsträckning behov av sekretess föreligga. Då de sakkunniga likväl

¹ Innefattar även motivering till utkastet till ändring i taxeringsförordningen (under 17 §) och opphandlingsförordningen (under 32 §).

stannat vid att föreslå en kort sekretesstid såsom det normala, har det företrädesvis skett på den grund, att om omedelbar offentlighet bleve regeln, allmänhetens uppmärksamhet kunde befaras bliva på ett icke önskvärt sätt inriktad å sådana ärenden, i vilka förbud mot protokollets utlämnande meddelats. Beträffande protokoll, som hållits innan den nya lagstiftningen trätt i kraft, skall, i överensstämmelse med 1927 års förslag, äldre rätt tillämpas.

De sakkunniga hava i det sista stycket infört en ny bestämmelse, genom vilken paragrafen göres exklusivt tillämplig å statsrådsprotokoll. I motsats till vad som avsågs 1927 skall sålunda icke den omständigheten, att ett statsrådsprotokolls innehåll faller under någon annan sekretessbestämmelse, t. ex. beträffande diplomatiska eller militära handlingar, i och för sig föranleda dess hemlighållande. Det har nämligen syntts de sakkunniga principiellt riktigast, att Konungen inom de gränser, som angivits i denna paragraf, utan att vara bunden av andra bestämmelser, förfogar över protokoll, som inför honom föras. Det torde även vara praktiskt mest lämpligt att i den mån statsrådsprotokoll skola hemlighållas utöver 2 år uttryckligt förbud meddelas avseende å visst protokoll eller å alla protokoll i visst slags ärenden. Eljest kan bland annat, såsom *Riksarkivet* antytt, det bliva svårt att hålla de hemliga protokollen åtskilda från de offentliga på sådant sätt, att icke sekretessen äventyras.

Den 50-åriga sekretesstiden har uttryckligen gjorts tillämplig å de protokoll, som föras enligt § 9 regeringsformen, och å de protokoll, som enligt de intill år 1909 gällande grundlagsbestämmelserna hållits i ministeriella mål.

2 §.

(Jfr und. 1; U 1927, TF § 2 mom. 6, mom. 7 första stycket, s. 94—97.)

Även denna paragraf ansluter sig i sak väsentligen till 1927 års förslag, ehuru uppställningen av bestämmelserna är något avvikande. Det har icke ansetts behöfligt att jämte kamrarnas och utrikesnämndens protokoll även nämna därtill hörande handlingar; i den mån sådana handlingar förekomma — vilket torde vara ytterst sällsynt — kan man utgå från att, då sekretess för dem behöves, sådan redan är för handen på grund av annat stadgande i förevarande lag. Möjlighet att hålla protokoll hemligt längre än 50 år har ansetts överflödig.

En bestämmelse om hemlighållande av konstitutionsutskottets handlingar rörande upplysningar, som prövats böra hemlighållas, infördes i gällande TF år 1933 i samband med ändring av § 38 riksdagsordningen. Denna bestämmelse har med en obetydlig formell jämkning införts i denna paragraf.

Den nu föreslagna lydelsen av paragrafen torde kunna sägas i huvudsak överensstämma med tillämpningen av gällande rätts i en del hänseenden mindre klara bestämmelser på området. Att i förslaget icke såsom i gällande TF något stadgande upptagits rörande banko- och statsutskottens samt riksdagens revisorers handlingar rörande banko- och riksgäldsverkens hemliga ärenden beror därpå, att de i 29 och 31 §§ i lagförslaget upptagna bestämmelserna, som avse

handlingar i dessa verks ärenden, äro så avfattade att de omfatta även förenämnda handlingar.

3 §.

(Jfr und. 2; U 1927, TF § 2 mom. 9, s. 101—110.)

Förslagets första stycke är i sak överensstämmande med 1927 års förslag. För att sekretess skall kunna inträda fordras dels att ärendet, dit handlingen hör, handläggas inom utrikesförvaltningen, dels ock att handlingen rör främmande makt eller dess förhållanden. Det senare innebär, som i 1927 års utredning betonats, en viss utvidgning i förhållande till gällande rätt, då »ministeriella handlingar», som uttrycket i TF lyder, endast torde avse handlingar, som röra rikets förhållande till främmande makt, ej alla handlingar, som överhuvud röra sådan makt. Emellertid åsyftar förslaget ej, att nu ifrågavarande handlingar alltigenom skola hemlighållas, det förutsätter fastmera — i likhet med 1927 års förslag — att Konungen i vidsträckt omfattning utfärdar närmare föreskrifter om offentlighållande av sådana grupper av handlingar, för vilka sekretess ej befinnes erforderlig. Det torde vara önskvärt att sådana bestämmelser i så stor utsträckning som möjligt är meddelas även med avseende å handlingar, som angå rikets förhållande till främmande makt. *Riksarkivet* har i forskningens intresse förordnat en kortare normaltids än 50 år för diplomatiska handlingars hemlighållande. Syftet med denna hemställan torde på angivet sätt kunna nås inom det föreslagna stadgandets ram. Konungen kan exempelvis förordna, att alla handlingar som härröra från tid före ett visst år skola bliva offentliga.

Den i 1912 och 1927 års förslag upptagna möjligheten att förordna om hemlighållande av ifrågavarande handlingar utöver 50 år återfinnes ej i förevarande förslag; något egentligt behov därav har, så vitt känt är, icke försports.

I andra stycket av paragrafen upptages ett i förhållande till gällande rätt nytt stadgande om handlingar i ärenden, som icke handläggas inom utrikesförvaltningen men likväl på visst sätt angå utländska förhållanden och på grund därav fordra diskretion. Förslaget innebär en omarbetning av motsvarande stadganden i 1927 års förslag — andra och tredje styckena i TF § 2 mom. 9 (U 1927, s. 106—110) — i syfte bland annat att vinna ökad klarhet och överskådlighet, i vilket hänseende *Riksarkivet* riktat anmärkningar mot sistnämnda förslag.

I överensstämmelse med 1927 års förslag åsyftas ej någon sekretess på grund av själva lagen utan endast ett bemyndigande för Konungen att förordna om sådan. Dylikt förordnande är avsett att i regel givas generellt. Maximitiden för hemlighållande har satts till 50 år, en tid som emellertid endast i undantagsfall torde behöva fullt tagas i anspråk. En uppdelning av ärendena i en grupp med längre maximitid och en med kortare, såsom i 1927 års förslag, har befunnits förenad med praktiska olägenheter och icke heller erforderlig.

Förutsättning för att förordnande enligt detta stycke skall kunna givas är att rikets säkerhet, internationella hänsyn eller andra synnerligen viktiga skäl det påkalla. Förordnandet skall gälla handlingar i ärenden, som angå svensk

myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest angå främmande makt eller dess förhållanden. Uttrycket »internationella hänsyn» torde bättre täcka vissa av de situationer, som förtjäna beaktande, än uttrycket »hänsyn till främmande makt» i 1927 års förslag. Det har vidare syntts lämpligt att särskilt omnämna ärenden rörande svensk myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter och undersåtar såsom typiska för de förhållanden stadgandet åsyftar och måhända ej alltid inbegripna i ärenden rörande främmande makt eller dess förhållanden. *Järnvägsstyrelsen* har framställt ett yrkande om omformulering av 1927 års förslag i den riktning som här föreslås. Föreliggande förslag torde väl täcka behovet av sekretess vid järnvägsstyrelsens förhandlingar med såväl statliga som privata järnvägsföretag i utlandet.

4 §.

(Jfr und. 3; U 1927, TF § 2 mom. 10, s. 110—113.)

Denna paragraf, som avser sekretess för handlingar rörande försvarsväsendet, står i nära överensstämmelse med gällande rätt och 1927 års förslag. Någon tidsgräns för hemlighållande av sådana handlingar finnes ej enligt gällande TF. I 1927 års förslag insattes en dylik gräns av 50 år från handlingens datum med möjlighet för Konungen att förordna om hemlighållande även därefter. Den allmänna tidsgränsen har i de sakkunnigas förslag bibehållits, men sistberörda möjlighet är även vad angår denna paragraf borttagen; i betraktande av krigsväsendets snabba utveckling torde den vara överflödigt.

I enlighet med yrkanden av cheferna för *General-* och *Marinstaben* samt *Armé-* och *Marinförvaltningarna* hava i förslaget företagits kompletteringar i uppräknningen av de handlingar, om vilken Konungen kan förordna att de skola hemlighållas. Den viktigaste av dessa torde vara den som gäller handlingar angående den allmänna ekonomiska försvarsberedskapen. Sådana handlingar kunna väl delvis hemlighållas enligt andra stadganden, som avse att skydda näringslivet, men en sekretessbestämmelse, som tager sikte på hemlighållande med hänsyn till försvarets intressen, torde likväl vara ofrånkomlig. Vidare hava på några ställen ordet »handlingar» fått ersätta orden »planer», respektive »kartor, ritningar, avbildningar och beskrivningar». Jämte »rikets fästningsverk» hava nämnts dess »övriga fasta försvarsanstalter» och jämte »för krigsbruk avsedd materiels tekniska byggnad och beskaffenhet» jämväl »för krigsmakten avsedda fartyg».

5 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 22 andra stycket, mom. 25 första stycket, mom. 38, s. 184—186, 231.)

Paragrafen saknar motsvarighet i gällande TF. I 1927 års förslag upptogs i TF § 2 mom. 22 andra stycket en bestämmelse av innehåll, att kartor, prov,

modeller, ritningar och tekniska beskrivningar i ämne tillhörande statens tekniskt industriella förvaltning, vilka genom myndighets försorg upprättats för att användas för dess räkning, icke finge utan myndighetens samtycke utlämnas förr än 10 år efter upprättandet. Motsvarande regel skulle enligt mom. 25 första stycket gälla med avseende å kommun och kommunalmyndighet. I mom. 38 stadgades om rätt för Konungen att förordna, att handlingar hörande till vetenskaplig undersökning eller utredning, som föranstaltats av myndighet, icke finge utan dess tillstånd utlämnas, förrän undersökningen eller utredningen fullbordats.

Det synes tydligt, att ett stadgande erfordras till skydd för den experiment- och undersökningsverksamhet av teknisk art, som statliga och kommunala industriella företag bedriva. Men skydd torde vara lämpligt även då det icke är fråga om industriell verksamhet, t. ex. vid undersökningar om denatureningsmedel, som kontrollstyrelsen föranstaltar. I förevarande paragraf upptages därför stadgande, att redogörelser för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som av myndighet verkställts för statens eller menighets räkning, ej må utan vederbörande myndighets tillstånd utlämnas förr än 25 år efter handlingens datum. I regel torde ej så lång sekretesstid behövas men för vissa fall synes den vara erforderlig.

Det skydd, som uppställdes i § 2 mom. 38 av 1927 års förslag, avsåg även vetenskapliga undersökningar av icke naturvetenskaplig art. Jämväl sådana undersökningar torde väl stundom böra åtnjuta visst skydd, men detta lär enligt förevarande förslag i erforderlig omfattning ske dels genom den allmänna bestämmelsen i TF § 1 mom. 1 om att i regel handlingar, som hos myndighet upprättats, icke bliva offentliga förrän vederbörande ärende där slutförts, dels ock genom vissa andra bestämmelser, t. ex. 6 §.

6 §.

(Jfr U 1927, s. 129.)

Här föreslagna stadgande rörande handlingar i kronans eller menighets rättstvister saknar motsvarighet både i gällande TF och i tidigare förslag. Fråga om införande av en dylik bestämmelse har dock diskuterats i 1927 års utredning i anslutning till ett uttalande av kammarkollegium.

Enligt vad de sakkunniga inhämtat torde ett icke ringa behov av en bestämmelse sådan som den föreslagna vara för handen. Då kronan indrages i rättstvister avgiver exempelvis ofta justitiekanslern yttrande, däri invändningar, som motparten kan tänkas framföra, undersökas och saken i övrigt diskuteras på ett sätt, som i viss mån motsvarar det, på vilket en advokat kan avhandla en sak med sin klient. Det kan uppenbarligen lända kronan till men att dylika yttranden bliva tillgängliga för motparten, innan tvisten är avgjord. Även beträffande de affärsdrivande verken, såsom Järnvägsstyrelsen, Vattenfallsstyrelsen och Domänstyrelsen, torde ett starkt behov av sekretesskydd i förevarande hänseende finnas. Därest offentlighet för kom-

munala handlingar, såsom de sakkunniga föreslå, blir genomförd i principiellt samma utsträckning som för statliga, synes vidare den föreslagna bestämmelsen nödig för behörigt skydd av kommunernas intressen. De sakkunniga hava ej heller funnit några avgörande betänkligheter föreligga mot det ifrågasatta sekretessskyddet. Stat och menighet böra vid rättstvister med enskilda icke försättas i sämre ställning än dessa. Givetvis avser bestämmelsen icke att för stat eller menighet inskränka den sannings- och editionsplikt, som processrättsligt må gälla eller kan komma att gälla för parter i rättegång.

Bestämmelsen är så avfattad, att den gäller även då uppkommen rättstvist skall avgöras genom skiljedom. Sekretessen varar endast tills saken på ett eller annat sätt blivit slutligen avgjord. För den händelse detta i något fall skulle dröja mer än 10 år från handlingens upprättande, blir handlingen emellertid efter denna tids förlopp offentlig.

7 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 13, s. 126—128.)

Stadgandet överensstämmer i sakligt hänseende väsentligen med motsvarande bestämmelse i 1927 års förslag men har något omredigerats.

8 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 26, s. 196—197.)

Det föreslagna stadgandet överensstämmer väsentligen med vad i 1912 års betänkande föreslogs. Enligt 1927 års utredning skulle däremot i stadsplaneärenden endast beräkningar angående fastigheters värde kunna hemlighållas tills ärendet slutligen prövats. En dylik sekretess torde enligt de sakkunnigas förslag i regel kunna upprätthållas med stöd av den allmänna regeln i TF § 2 mom. 1, att vissa hos myndighet upprättade handlingar — till vilka dylika beräkningar äro att hänföra — ej behöva utlämnas, förrän ärendet slutförts. Därmed torde emellertid icke sekretessbehovet å förevarande område vara fullt tillgodosett. Även andra handlingar i stadsplaneärenden behöva hemlighållas, framför allt själva utkasten till stadsplan och andra handlingar, av vilka framgår huru stadsplanen tänkes utformad. Ett för tidigt offentliggörande av sådana handlingar skulle kunna gynna spekulationer på kommunens bekostnad och omöjliggöra stadsplanens genomförande. I många fall torde väl de sakkunnigas nyssnämnda förslag om tidpunkten för vissa handlingars offentlighållande vara tillräckligt även beträffande nu avsedda handlingar. Men i en del fall — särskilt i de största städerna — erfordras för ärendets beredning handlingarnas överlämnande till annan kommunalmyndighet än den som handhar uppgörandet av stadsplanen, och därvid skulle offentlighet inträda, om ej särskild sekretessbestämmelse funnes. Närmast med hänsyn härtill hava de sakkunniga framlagt sitt förslag till denna paragraf. Sekretessmöjlighet synes icke böra beredas för längre tid än till dess

stadsplanen enligt vad i byggnadsstadgan föreskrives skall framläggas för granskning. De sakkunniga hava icke förbisett de anmärkningar, som riktades mot 1912 års i sak överensstämmande förslag på denna punkt därom, att andra handlingar än själva stadsplanen, särskilt ovan berörda beräkningar av fastigheters värde, borde hemlighållas längre, helst ända till dess stadsplanen blivit slutligen genomförd. Emellertid torde det i regel vara tillräckligt, att de kunna hemlighållas tills ärendet slutförts hos stadsplanemyndigheten; och de sakkunniga vilja dessutom erinra om att beräkningar av fastigheters värde i avsevärd omfattning torde kunna hemlighållas med stöd av förslagens 32 §.

9 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 7 andra och tredje styckena, 8 mom., s. 97—101.)

Denna paragraf syftar till att under den tid då ärendena handläggas giva skydd åt protokoll hos utskott och kommittéer, som tillsatts av statsmyndighet (bl. a. riksdagens utskott), åt protokoll hos kommunalmyndigheter i ärenden, som allenast för beredning av dem handhas, ävensom åt statsrevisorernas protokoll. Motsvarande bestämmelser i 1927 års förslag avsågo icke blott protokoll utan alla handlingar. Vad angår andra hos de ifrågavarande myndigheterna upprättade handlingar än protokoll skyddas de emellertid enligt de sakkunnigas förslag i allmänhet genom regeln att vissa handlingar ej bliva offentliga förrän ärendet slutförts. Beträffande inkomna handlingar torde något starkare sekretessbehov ej finnas; i vissa fall torde däremot intresset av att sådana handlingar hållas offentliga vara betydande. Tidpunkten för protokollens offentligblivande är bestämd till den, då betänkande avgives eller ärendet på annat sätt slutföres hos den beredande myndigheten, eller, vad statsrevisorerna angår, då deras berättelse avgives.

10 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 12, s. 118—126.)

Denna paragraf ansluter sig till 1927 års förslag men företer en del sakliga avvikelser och är även i redaktionellt hänseende omarbetad i förhållande till motsvarande lagrum i detta förslag, mot vilket *landsarkivarien i Uppsala* framställt vissa erinringar.

De handlingar, som avses, äro i förevarande förslag karakteriserade som handlingar rörande polismyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott. Det fordras ej som enligt 1927 års förslag att de finnas hos dylik myndighet. Dessutom har genom den nu föreslagna lydelsen utmärkts, att handlingarna för att kunna hemlighållas ej nödvändigt måste hänföra sig till bestämda begångna brott.

Vad beträffar förutsättningarna för att handling skall kunna hemlighållas

har i förslaget — utöver vad 1927 föreslogs — tillagts ett nytt fall, nämligen då det skäligen kan befaras, att åtgärder till förekommande av brott genom utlämnande motverkas. Vidare förbjöds i 1927 års förslag utlämnande, då det kunde befaras lända enskild person till men, endast för det fall, att denne misstänkts men ej åtalats för brott. Denna inskränkning synes de sakkunniga icke böra upprätthållas. Mången gång torde personer, som icke misstänkas för brott, vid ett brottmåls utredning kunna komma att i polishandlingarna beröras på sådant sätt, att det kunde lända dem till men om dessa offentliggjordes. Även för brott åtalade personer böra åtnjuta skydd, därest i polishandlingarna framkommer något för dem ofördelaktigt, som emellertid, när det är för brottet betydelselöst, icke återopas vid domstolen. De sakkunnigas förslag överensstämmer i dessa delar med vad i proposition till 1920 års riksdag föreslogs.

Den tid, under vilken handlingar enligt denna paragraf må hemlighållas, har generellt satts till 50 år. Enligt 1927 års förslag gällde denna tidsgräns endast för den händelse, att genom utlämnandet något kunde uppenbaras, som med hänsyn till rikets säkerhet borde hemlighållas för främmande makt. I andra fall skulle en tid av 10 år gälla. De sakkunniga hava funnit denna tid väl kort, såväl då fråga är om hemlighållande för att ej motverka brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott som än mer då hemlighållandet avser att skydda enskild person. Någon olägenhet av tidens utsträckning synes ej vara att befaras, så mycket mindre som handlingarna med hänsyn till förutsättningarna för hemlighållandet böra bliva offentliga: om de hemlighållits för att ej försvåra utredningen rörande ett begånget brott, då detta preskriberats, och om det gällt att skydda en enskild person för men, då denne avlidit. I propositionen till 1920 års riksdag föreslogs över huvud ingen bestämd tidsgräns för hemlighållande i nu berörda fall.

I 1927 års förslag gjordes förbehåll om utlämnande då lag eller författning det stadgade och, beträffande handlingar som skulle hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet, jämväl för den händelse Konungen givit särskilt tillstånd till utlämnande. De sakkunniga hava ersatt nämnda stadganden med bestämmelse om att handling alltid skall utlämnas i de fall och i den ordning Konungen förordnar.

Det må framhållas, att enligt den förut berörda allmänna bestämmelsen i 35 § av de sakkunnigas förslag handlingar, som till domstol ingivas, alltid skola bliva offentliga, där ej genom ett domstolens förordnande sekretess uppkommer. Förevarande paragraf avser således endast polis- och åklagarhandlingar, som ej till domstol ingivits.

11 §.

(Jfr und. 13; U 1927, TF § 2 mom. 14, s. 130—131.)

Första stycket i paragrafen överensstämmer i huvudsak med gällande rätt och 1927 års förslag. Det har liksom 1927 ansetts riktigast att utmärka, att

sekretessen här såsom eljest hänför sig till de hos myndighet befintliga handlingarna. Det synes ej behöfligt att, som år 1927 föreslogs, särskilt omnämna utdrag av straffregistret; dessa äro att anse som avskrifter av uppgifterna och anteckningarna i registret och falla därmed under sekretesskyddet. Beträffande de fall och den ordning, i vilka utlämnande må äga rum, har hänvisning skett till lagen om straffregister; den generellare hänvisningen i gällande TF sammanhänger med dennas karaktär av grundlag. Det har ej syntts lämpligt att såsom i 1927 års förslag angiva viss tidsgräns för hemlighållandet, enär uppgifterna till straffregistret enligt lagen skola avskiljas därifrån, då tillförlitlig upplysning vunnits att den person, uppgiften avser, avlidit eller 90 år förflutit från hans uppgivna födelseår.

Enligt på senare år upprättade konventioner med vissa främmande makter överlämnas till svensk myndighet meddelanden — i regel i form av avskrifter av utslag — om svensk undersåte i det främmande landet ådömt straff. Dessa meddelanden samlas hos Fångvårdsstyrelsen. Enligt kungl. brev den 16 november 1934 skall vid meddelande av fullständigt utdrag ur straffregistret uppgift tillika meddelas om straffdom, om vilken på angivet sätt underrättelse ingått. I anledning av en till Kungl. Maj:t från Fångvårdsstyrelsen ingiven framställning föreslå de sakkunniga ett stadgande i andra stycket av förevarande paragraf i syfte att bereda ifrågavarande meddelanden och däröver eventuellt förda anteckningar motsvarande skydd som uppgifter och anteckningar till straffregistret. Då dessa meddelanden icke falla under lagen om straffregister, har det ansetts böra föreskrivas att de ej må utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen förordnar.

I sista stycket av paragrafen har i olikhet med 1927 års förslag upptagits en ny bestämmelse, som från offentlighet skyddar de särskilda straffregister och därmed jämförliga anteckningar, vilka på många håll hos myndigheter föras över bestraffningar av underlydande personal. De tidigare framkomna yrkandena i denna riktning (se U 1927 s. 130) hava i ett par yttranden över 1927 års utredning med skärpa vidhållits. *Järnvägsstyrelsen* håller sålunda före, att samma skäl, som tala för sekretess med avseende å det allmänna straffregistret, även gälla anteckningar om bestraffningar, som kunna förekomma i en för allmänheten lätt tillgänglig personalakt.

Särskilt starkt har kravet på sekretess framträtt med avseende å militära straffregister, straffjournaler och anteckningsböcker över tillrättavisningar. Sålunda har *Militieombudsmannen*, med anledning av skrivelser från stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona och Försvarsväsendets underbefälsförbund, i framställning till Kungl. Maj:t den 21 juni 1933, efter att hava berört 1927 års utredning, anfört följande:

Det synes mig kunna sättas ifråga, om de skäl, som i förberörda förslag till revision av tryckfrihetsförordningen anförts mot beredande av sekretess åt uppgifter rörande militära bestraffningar, kunna anses bärande.

Olägenheterna av nu gällande bestämmelser, enligt vilka dessa uppgifter utan inskränkning äro tillgängliga för offentligheten, äro påtagliga. Kännedom om meddelade bestraffningar och tillrättavisningar är sålunda ägnad att försvåra möjligheten för manskap, som haft anställning vid försvarsväsendet,

att därefter erhålla civilt arbete. Detta i sin tur alstrar hos den kår, som därav beröres, modlöshet och missnöje; det kan ock bidraga till att framkalla motvilja mot landets försvarsväsende.

Visserligen böra måhända icke alla vägar till kunskap om i militär ordning meddelade bestraffningar och tillrättavisningar stängas. Däremot synas vissa dylika kunskapskällor och bland dem de lättast tillgängliga och mest anlitade ej böra stå till buds.

Det synes mig sålunda böra tagas under övertvägande huruvida icke beträffande militärt straffregister, militär straffjournal och anteckningsbok över tillrättavisningar borde i fråga om dessa handlingars offentlighet tillämpas samma regler som beträffande det civila straffregistret, med de modifikationer som kunna föranledas dels därav att centralt register icke föres beträffande bestraffningar och tillrättavisningar, som meddelas enligt strafflagen för krigsmakten, dels därav att militär myndighet i vissa fall kan finnas böra erhålla fullständigt utdrag av dessa handlingar, dels ock därav att anteckningarna å värnpliktskortet om straff och tillrättavisningar måhända fortfarande böra vara underkastade offentlighållande.

Efter att närmare hava berört i vilka fall utdrag ur nämnda handlingar borde meddelas hemställde Militieombudsmannen, att frågan om sekretess för desamma måtte bliva föremål för förnyad omprövning vid en allmän revision av TF.

De sakkunniga hava icke kunnat underlåta att med beaktande av vad sålunda förekommit föreslå bestämmelse i ämnet. Denna har emellertid formulerats så, att den endast avser särskilt förda anteckningar över straff och tillrättavisningar, ej anteckningar därom, som exempelvis kunna förekomma i någon personalakt. En så vidsträckt sekretess skull kunna åsidosätta viktiga kontrollintressen. Anser någon myndighet nödigt att mot offentligheten skydda anteckningar av ifrågavarande slag, har genom det föreslagna stadgandet beretts möjlighet för densamma att anordna sådant skydd genom att icke verkställa dylika anteckningar annorstädes än i ett för ändamålet upplagt särskilt register.

12 §.

(Jfr und. 9; U 1927, TF § 2 mom. 15, s. 131—134.)

Enligt gällande TF är sekretess stadgad för anteckning i kyrkobok om enskild persons leverne och seder endast för så vitt den kan anses lända denne till skada eller förklenande. Därigenom anses sekretessen begränsad till vederbörandes livstid. De sakkunniga föreslå i överensstämmelse med 1927 års förslag, att denna begränsning fortfarande skall gälla. De sakkunniga hava visserligen ej förbisett, vad *Landsarkivarien i Uppsala* anfört om angelägenheten, att skydda även död mans minne, men icke funnit tillräckliga skäl föreligga att i detta hänseende frångå gällande rätts ståndpunkt. I 1927 års utredning föreslogs den ytterligare begränsningen, att sekretessen endast skulle gälla i högst 50 år. Det har ifrågasatts, om denna tidrymd är tillräcklig. *Landsarkivarien i Uppsala* har påyrkat, att den skulle höjas till 90 år, och *Riksarkivet* har förordat en höjning till 70 år, under antagande att man frånsett sällsynta undantagsfall därigenom kunde räkna med att en person skulle

vara skyddad under sin livstid mot offentliggörande av för honom skadliga eller förklenande anteckningar. Vid avvägning av de skäl, som sålunda anförts för en längre sekretesstid, och det betydande forsknings- och utredningsintresse, som är förknippat med kyrkoböckers tillhandahållande, hava de sakkunniga stannat vid att föreslå en tid av 60 år. Enskildas intresse av skydd för sina personliga förhållanden torde icke därigenom bliva obehörigen åsidosatt, helst anteckningar i kyrkoböckerna angående enskildas privatliv efter hand blivit allt sällsyntare. De anteckningar, för vilka alltjämt ett starkare behov av sekretess gör sig gällande, torde vara de rörande fader- eller moderskap till barn utom äktenskap, straffpåföljd och sinnessjukdom.

I överensstämmelse med 1927 års förslag anse de sakkunniga, att den tidpunkt, då utlämnande skall ske, bör bestämmas med hänsyn till varje särskild antecknings datum, ej — såsom *Landsarkivarien i Uppsala* i avseende på utlämnande på stället ifrågasatt — med utgångspunkt från kyrkobokens avslutningsår. Att på detta sätt fråga om hemlighållande är att bedöma för varje särskild anteckning för sig har, i enlighet med ett av *Riksarkivet* uttalat önskemål, tydligare än i 1927 års förslag utmärkts i lagtexten. Den i 1927 års förslag upptagna regeln om bestämning av tiden i det fall att anteckningens datum ej kan utrönas — mot vilken regel anmärkningar riktats av arkivmyndigheterna — har fått utgå såsom överflödig. Visserligen sakna regelmässigt, enligt vad *Statistiska centralbyrån* anmärkt, de i byrån förvarade kyrkoboksutdragen uppgift å datum för anteckningarna, men någon specialregel för detta fall torde knappast vara av praktiskt behov påkallad.

I gällande rätt och 1927 års förslag upptagna förbehåll om utlämnande, då sådant i lag eller författning stadgas, är utbytt mot förbehåll om utlämnande, då Konungen så förordnar.

Övriga ändringar i förhållande till 1927 års formulering äro övervägande av redaktionell art.

13 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 17, s. 135, 139, 153—154, 161—166.)

I 1927 års förslag sammanfördes handlingar rörande fångvård med handlingar rörande hälso- och sjukvård, fattigvård och barnavård m. m. i ett moment. De sakkunniga hava funnit lämpligast reglera fångvårdshandlingars sekretess i särskilt lagrum, då bestämmelserna om dem syntes böra givas annat innehåll än beträffande de i övrigt i nämnda moment berörda handlingarna.

Jämte handlingar rörande fångvård nämnas handlingar rörande behandling eller tillsyn av brottslingar, om vilka domstol förordnat, att de skola intagas å annan anstalt än fängelse. Härmed åsyftas de fall, då förordnande givits, att till ansvar fälld person skall, i stället för att undergå det ådömda straffet, intagas å allmän uppfostringsanstalt, interneringsanstalt för återfallsförbrytare eller vårdanstalt för förminskat tillräkneliga förbrytare. Vidare nämnas handlingar rörande övervakning av villkorligt dömda eller tillsyn av villkorligt frigivna. Även vad angår handlingar rörande behandling eller tillsyn

av dem, som ådömts tvångsarbete, hava samma regler synts böra gälla som för fängvårdshandlingar.

Sekretessregeln åsyftar i första hand att skydda dem, som intagits å fängelset eller annan anstalt eller underkastats övervakning eller tillsyn, mot att i offentlighetens ljus få framdragna sina personliga förhållanden och sitt uppförande å anstalt eller eljest, och handlingarna skola enligt förslaget vara hemliga endast såvitt de angå enskild sådan person. Emellertid synes det icke lämpligt att — såsom de sakkunniga föreslå beträffande i 14 § avsedda handlingar, vilka även skola hemlighållas i syfte att ej blotta enskildas personliga förhållanden, och såsom de 1927 föreslogs också med avseende å nu ifrågasvarande handlingar — stadga, att dessa skola utlämnas med vederbörande enskildes samtycke eller då trygghet kan anses föreligga, att utlämnandet ej missbrukas till hans skada eller förklenande. Sekretess kan nämligen vara erforderlig även med hänsyn till det allmännas intresse. Ifrågasvarande handlingar kunna innehålla sådant, som, om det bleve offentligt, vore ägnat att försvåra myndigheternas verksamhet och bekämpandet av brottsligheten. Ej heller synes det lämpligt att göra handlingarnas utlämnande beroende av samtycke av fångar eller de personer, som i övrigt åsyftas med stadgandet. Dessa böra i regel ej äga tillgång till de anteckningar, som rörande dem föras. Å andra sidan bör med hänsyn till exempelvis hjälpverksamhet för frigivna fångar och vetenskapligt forskningsintresse ej allt utlämnande av handlingarna förhindras.

De sakkunniga finna någon annan lösning av frågan icke stå till buds än att överlämna åt Konungen att med avvägande av olika hänsyn genom allmänna föreskrifter eller avgöranden i särskilda fall reglera utlämnandet. De föreslå sålunda bestämmelse, att handlingar av nu ifrågasvarande slag ej må utlämnas i annat fall eller i annan ordning än Konungen bestämmer. I 1927 års förslag till TF sattes tiden för hemlighållande till allenast 5 år, dock med möjlighet för Konung och riksdag att genom lag stadga längre sekretesstid. Emellertid synes tiden, där ej Konungen bryter sekretessen, i betraktande av de intressen, som skola skyddas, icke böra sättas kortare än den med avseende å kyrkoböcker föreslagna tiden av 60 år från handlingens datum.

14 §.

(Jfr und. 10, 12 och 14; U 1927, § 2 mom. 16—18, s. 134—166.)

Av de handlingar, som i denna paragraf avses, upptogs i 1927 års förslag den första gruppen — medicinalstyrelsens och läkares handlingar till utredning i vissa mål och ärenden — delvis i TF § 2 mom. 16. Sekretessen beträffande övriga grupper av handlingar, om vilka i förevarande paragraf är fråga, reglerades i mom. 17. I mom. 18 bereddtes möjlighet för kommunerna att besluta om sekretess även med avseende å andra handlingar rörande enskildas personliga förhållanden.

Vad först angår de i mom. 16 av 1927 års förslag avsedda handlingarna — läkares och medicinalstyrelsens utlåtanden, skrivelser, koncept och protokoll i mål eller ärende, som avses i giftermålsbalken, eller utredningar, som på läka-

res eller medicinalstyrelsens föranstaltande verkställt i sådant mål — vilka redan enligt gällande rätt åtnjuta sekretesskydd, hava de sakkunniga ansett dessa lämpligen kunna följa samma regler som övriga i de sakkunnigas förslag under förevarande paragraf upptagna handlingar. De sakkunniga föreslå emellertid den omformuleringen, att särskilda slag av handlingar — utlåtanden, skrivelser, koncept och protokoll — icke uppräknas utan att handlingarna endast angivas som av läkare eller hos medicinalstyrelsen eller på läkares eller styrelsens föranstaltande upprättade handlingar. Dessutom föreslå de sakkunniga att förutom handlingar av nu nämnda slag, som upprättats för mål eller ärende, som avses i giftermålsbalken, här även upptagas handlingar av sådant slag, vilka eljest upprättats till utredning i mål eller ärende hos domstol. Läkarutlåtanden och dylika handlingar rörande exempelvis en persons sinnesbeskaffenhet, som upprättats för mål hos domstol, synas böra åtnjuta sekretesskydd. Sedan handlingarna överlämnats till domstolen erfordras dock enligt reglerna i 34 och 35 §§ i de sakkunnigas förslag för fortsatt hemlighållande domstolens förordnande om målets handläggning inom stängda dörrar.

Beträffande de under mom. 17 i 1927 års förslag berörda handlingarna uttalades i utredningen, att det kunde ifrågasättas, om det i och för sig vore lämpligt att behandla alla ifrågavarande handlingar enhetligt och om ej särskilda bestämmelser för speciellt angivna olika slag av handlingar vore att föredraga (se U 1927, s. 157 ff.). Särskilt med hänsyn till ämnets reglering i grundlag föreslogos emellertid mera generella bestämmelser, på samma gång som åt Konung och riksdag överlämnades att i vissa hänseenden genom särskilda lagar modifiera dessa bestämmelser.

De sakkunniga hava, som ovan anförts, i sitt förslag utbrutit bestämmelserna om fångvårdshandlingar m. m., vilka i 1927 års förslag jämväl reglerades i dess 17 mom., till en särskild paragraf. Men i övrigt hava de sakkunniga funnit det i nämnda 17 mom. avhandlade området böra enhetligt regleras.

Visserligen torde det stå fast, att man inom det vidsträckta område som avses står inför situationer, som med hänsyn till offentlighetens och sekretessens avvägning äro att bedöma på mycket olika sätt (jfr U 1927, s. 158). Men vid närmare undersökning kan man icke undgå att finna att en ur sådana synpunkter företagen differentiering av reglerna skulle stöta på svårigheter. Det visar sig nämligen, att de ur offentlighetsreglernas synpunkt växlande situationerna i synnerlig omfattning framträda inom ett och samma förvaltningsområde. Differentieringen kan sålunda näppeligen företagas efter de olika områdena för det allmännas verksamhet. Å andra sidan visar sig att mången gång alldeles enahanda synpunkter böra anläggas inom olika sådana områden. Ett ytterligare skäl för åstadkommande av så vitt möjligt enhetliga bestämmelser är av rent praktisk natur: för myndigheter som äro verksamma på olika områden, vilka måhända icke alltid kunna klart särskållas från varandra, är det en stor fördel att över allt kunna tillämpa enahanda regler. Fördelen av enhetliga bestämmelser på nu ifrågavarande område torde bliva särskilt framträdande, om ett nyligen framlagt förslag genomföres, enligt vilket alla sociala

ärenden inom kommunerna i regel skulle handhavas av ett och samma organ, sociala nämnden (Statens off. utredn. 1934: 53).

En längre gående specificering av de handlingar som skola vara hemliga än år 1927 föreslogs synes ej heller önskvärd. Därigenom kunde visserligen gränserna för det område, sekretessen omfattar, göras något mer bestämda, men å andra sidan riskeras att handlingar, som borde omfattas av sekretessen, utslutas. De sakkunniga förorda sålunda att liksom i 1927 års förslag sekretessen hänföres till handlingar i ärenden å vissa mera allmänt angivna områden, och att densamma i stället på annat sätt i erforderlig grad begränsas.

I främsta rummet föreslås till sekretessens begränsning, att den endast skall avse det som angår enskildas personliga förhållanden. Sekretessen inskränkes vidare därigenom att de enskilda skola hava tillgång till handlingar, som röra deras egna personliga förhållanden, och kunna medgiva dessa handlingars utlämnande till andra. Om i en och samma handling flera personers personliga förhållanden beröras, fordras för dess utlämnande — i den mån ej annat följer av 38 § — samtycke från dem alla. Men det är ej de sakkunnigas mening att, såsom i 1927 års utredning avsågs, samtycke till utlämnande skall fordras även av den, som, utan att hans personliga förhållanden beröras, avses i handlingen.

Yttermera inskränkes sekretessen i överensstämmelse med 1927 års förslag genom bestämmelsen att handling skall utlämnas, om trygghet kan anses för handen, att utlämnandet ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för vederbörande enskilde eller hans nära anhöriga — också dessa senares intressen synas böra skyddas, och detta även efter det den som i handlingen avses avlidit, varom mera nedan.

Dessutom föreslås emellertid nu en bestämmelse, att Konungen äger oinskränkt rätt att förordna om offentlighet, vilken bestämmelse är avsedd att ersätta 1927 års förslags förbehåll om utlämnande, då så i lag eller författning stadgades.

I anslutning till den år 1927 föreslagna regeln, att sekretessen skulle omfatta myndighets protokoll och beslut endast då sådant i särskild lag bestämdes, föreslås slutligen av de sakkunniga, att vad i denna paragraf stadgas ej skall hava avseende å utslag eller annat beslut, som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits, där ej fråga är om nykterhetsnämnds beslut eller beslut i ärende, som rör tillämpningen av lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar. Utan en sådan regel synes den offentliga kontrollen kunna lida obehörigt förfång.

Tiden för hemlighållande var enligt 1927 års förslag satt till allenast 5 år från handlingens datum med möjlighet för Konung och riksdag att genom lag förlänga densamma till högst 50 år från handlingens datum eller från det den, som i handlingen avsåges, avlidit. Mot den korta tiden av 5 år har *Medicinalstyrelsen* riktat anmärkning närmast med avseende å hälso- och sjukvårdens område och för sin del föreslagit en tid av 50 år från handlingens datum. Det synes även som om det skydd mot privatlivets blottande, som ifrågavarande

bestämmelser vilja giva, skulle icke blott beträffande handlingar rörande hälso- och sjukvård utan på hela det förevarande området förlora väsentligt i värde om sekretestiden gjordes allt för kort. Ett sådant skydd bör i stort sett bestå åtminstone under dens livstid, vilkens sjukdom eller andra personliga förhållanden handlingen rör. Men även efter hans död synas hans nära anhöriga kunna hava anspråk på att handlingen i viss utsträckning hemlighålles. *Riksarkivet* har särskilt framfört dylika synpunkter.

De sakkunniga hava med hänsyn till det anförda allvarligt övervägt att icke utsätta någon till visst antal år bestämd sekretestid utan låta denna bliva beroende av vederbörandes livslängd, så att sekretess antingen endast åtnjötes under hans livstid eller ock intill dess viss tid förflutit från hans död. Emellertid hava de sakkunniga slutligen stannat vid att föreslå en tid av 60 år från handlingens datum, liksom beträffande kyrkoböcker och fångvårdshandlingar. Framför allt hava de sakkunniga därvid beaktat vad *Medicinalstyrelsen* anført angående svårigheten för myndigheterna att tillämpa bestämmelser om en sekretess, som gjorts beroende därav, huruvida en viss person vore i livet; detta kunde i regel den, som hade vården om handlingen, icke hava sig bekant. Ur forskningsintressets och arkivvårdens synpunkt äro fördelarna med en till viss tid från handlingens datum bestämd sekretess påtagliga. Med en så lång tid som 60 år synes icke behöva befaras, att ännu i livet varande personers privatliv skall på ett obehörigt sätt blottas. Även de anhörigas intressen torde i tillräcklig utsträckning därigenom bliva skyddade.

De områden, å vilka ifrågavarande bestämmelser skola gälla, äro i de sakkunnigas förslag angivna i huvudsaklig överensstämmelse med 1927 års förslag. Vad angår hälso- och sjukvård har bestämningen »allmän» strukits, då sekretessen syntts böra omfatta även handlingar i ärenden rörande enskild sjukvård, som kunna förekomma hos myndigheter. Med den föreslagna lydelsen falla otvetydigt under förevarande stadgande även den militära sjukvården — om vars skyddande i ifrågavarande hänseende *Militieombudsmannen* år 1933 gjort framställning — och Pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet. Några särbestämmelser med avseende å handlingar i ärenden, som avses i lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, synas med de sakkunnigas förslag ej erforderliga, fränsett att, såsom förut nämnts, även särskilt utfärdade eller protokollförda beslut i sådana ärenden torde böra hemlighållas. De sakkunniga hava beträffande nu ifrågavarande område beaktat, att riksdagen i samband med antagandet av 1929 års sinnessjuklag (skrivelse nr 247) framhållit önskvärdheten av att vid arbetet på en reform av TF frågan om förbud mot offentliggörande av handlingar rörande sjukvård vunne en tillfredsställande lösning.

Termen »försäkring mot olycksfall i arbete» i 1927 års förslag har utbytt mot »riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets verksamhet», då, såsom *Riksförsäkringsanstalten* anmärkt, dess verksamhet omfattar även andra grenar än försäkring mot olycksfall i arbete, där motsvarande behov av sekretess föreligger.

I stället för »barnavård», såsom i 1927 års förslag, upptager föreliggande

förslag »samhällets barnavård eller ungdomsskydd eller eljest barnavårdsnämnds eller barnavårdsmäns verksamhet». Enligt lagändring 1934 skall den dittillsvarande barnavårdslagen även omfatta vad som kallas ungdomsskydd. Genom att särskilt nämna barnavårdsnämnds och barnavårdsmäns verksamhet åsyftar förslaget främst att uppnå skydd för handlingar i ärenden om faderskap till barn utom äktenskap. Barnavårdsmän äro åtminstone i vissa fall kommunala tjänstemän och deras handlingar böra ej vara underkastade offentligheten.

På nu berörda område ävensom på fattigvårdens har emellertid en principiell utvidgning av sekretessen företagits i förhållande till 1927 års förslag. Där avsågos nämligen endast handlingar rörande fattigvård och barnavård, vilka funnes hos kommunalmyndighet, ej sådana som förekomme hos Konungens befallningshavande eller annan statsmyndighet. Denna inskränkning synes, såsom *Stockholms stads barnavårdsnämnd* framhållit, mindre tillfredsställande. Samma intresse för sekretess torde föreligga hos vilken myndighet en handling än finnes. Kontrollbehovet torde ej vara större med avseende å handlingar hos statsmyndigheter, snarare tvärtom.

Jämte ärenden rörande behandling av alkoholister nämnas i förslaget ärenden rörande rätt för enskilda att inköpa alkoholhaltiga drycker; här avses närmast framställningar hos kontrollstyrelsen med anledning av detaljhandelsbolagens beslut i dylika frågor och därtill hörande handlingar. Härjämte anordnas skydd för handlingar rörande nykterhetsnämnds verksamhet över huvud.

Slutligen nämnas särskilt ärenden rörande kontroll å utläningar, som här i riket vistas eller hit söka tillträde. I sådana ärenden företagas ofta undersökningar rörande såväl utländska undersåtars som svenska arbetsgivares förhållanden, vilka undersökningar ej torde böra hållas offentliga.

Såsom i 1927 års förslag upptaga de sakkunniga i sitt förslag, i paragrafens tredje stycke, en särbestämmelse, som begränsar rätten till utbekommande för den enskilde, vilken en handling angår, och för andra, som eljest enligt paragrafens föregående bestämmelser skulle äga utfå handlingen. De sakkunniga föreslå sålunda, i huvudsaklig överensstämmelse med av *Socialstyrelsen* framförda synpunkter, att även sådan person skall kunna förvägras åtgång till handling, som angår någons intagning å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling därstädes eller eljest av läkare, då grundad anledning finnes att antaga, att genom utlämnandet vården eller behandlingen skulle motverkas eller eljest allvarlig olägenhet uppstå. Vidare föreslå de sakkunniga i anledning av yttranden från *Socialstyrelsen* samt *barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö* en liknande särbestämmelse med avseende å handling utvisande vem som gjort anmälan till barnavårdsnämnd eller nykterhetsnämnd eller eljest lämnat upplysningar till sådan nämnd, därest anmälan eller upplysningarna icke varit uppenbart ogrundade och grundad anledning finnes att antaga, att den, om vilken anmälan gjorts eller upplysningarna lämnats, kommer att missbruka genom utlämnandet erhållen kännedom i berörda hänseende.

I förhållande till 1927 års förslag är den förstnämnda av de båda nu berörda

särbestämmelserna utvidgad dels därigenom, att den omfattar även handlingar angående intagning, dels därigenom att den även avser fall, då »eljest» allvarlig olägenhet skulle uppstå — härmed åsyftas främst fara för annans personliga säkerhet — dels slutligen därigenom, att den är tillämplig även å den, som ej längre åtnjuter vård eller behandling å anstalten eller inrättningen. Den föreslagna bestämmelsen torde i huvudsak stämma väl överens med den som för ett specialområde — nämligen för kommunala sinnessjukhus — meddelats i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 § 108. Denna stadga synes emellertid lämpligen böra jämkas till full överensstämmelse med de sakkunnigas förslag, därest detta skulle antagas. Förslag härom hava de sakkunniga emellertid ansett icke ankomma på dem att framlägga.

Beträffande intagning å anstalt eller inrättning och beträffande ingripanden i övrigt av barnvårds- och nykterhetsnämnd utgår de sakkunnigas förslag från helt andra synpunkter än dem som i 1927 års utredning lågo till grund för andra stycket i mom. 17 (se U 1927, s. 164), däri — med hänsyn till det fall, att en handling avsåge flera personer, vilka samtliga enligt första stycket i samma moment måste giva sitt samtycke för att handlingen skulle kunna utlämnas — stadgades att den, vars intagande å allmän anstalt eller inrättning ifrågasattes eller som å dylik anstalt eller inrättning behandlades eller behandlats, skulle utan hinder av den i första stycket givna sekretessregeln utbekomma sådana handlingar, som anginge intagandet eller behandlingen.

Såsom skäl för den ståndpunkt de sakkunniga i sistnämnda hänseende intaga få de hänvisa till ovannämnda yttranden.

Från dem, som inom *Socialstyrelsen* närmast företräda alkoholistvårdens intressen, har framhållits, att nykterhetsnämnds åtgärd på detta område alltid skedde på nämndens eget ansvar. Nämnden finge sålunda icke förlita sig på uppgifterna i en anmälan om alkoholmissbruk utan måste ovillkorligen själv företaga undersökning i saken. Dock brukade nämnderna av försiktighetsskäl kräva skriftlig sådan anmälan, vilken emellertid icke plägade åberopas hos Konungens befallningshavande. För den, vilkens internering ifrågasattes, vore anmälan en för hans rättsläge betydelselös handling. Däremot vore ofta att befara, att vetskapen om vem som ingivit anmälan till nämnden kunde föranleda den anmälde till våldsdåd mot anmälaren. Erfarenheterna från tiden före nuvarande alkoholistlagstiftnings tillkomst gäve ett synnerligen gott besked om olägenheterna för de farliga alkoholisternas familjer, då angivelse måste komma till den angivnes kännedom. En anmälan borde därför icke behöva tillhandahållas den anmälde. Det vore även olämpligt, att en person, som utskrivits från alkoholistanstalt, skulle äga utbekomma handlingar, som anginge behandlingen där. Följden av en bestämmelse i dylik riktning bleve den, att anteckningarna måste föras så ofullständigt, att de förlorade största delen av sitt värde. En sådan bestämmelse kunde möjligen också medföra, att utskrivningen av en person från anstalt uppsköttes till senare tidpunkt än eljest skulle blivit fallet på grund av fruktan, att han skulle missbruka genom nämnda handlingar vunnit kunskap rörande vilka personer som medverkat vid hans intagning eller behandling. *Socialstyrelsen* har funnit vad sålunda anförts så pass välgrundat, att det icke utan vidare kunde avvisas, och förklarar, att vid en avvägning av de olika intressena mot varandra offentlighetsintresset i detta fall borde få vika.

Barnavårdsnämnden i Stockholm har beträffande barnavården framhållit, att nämnden för att kunna fylla sin uppgift vore i hög grad beroende av anmälningar från utomstående angående missförhållanden med avseende å barns uppfostran och vård. Skulle nämnden alltid vara skyldig att vid påfordran uppge anmälares namn skulle knappast någon enskild vilja på detta sätt stödja nämndens verksamhet. Där anmälan visade sig obefogad eller tillkommen i avsikt att skada borde däremot anmälares namn icke skyddas.

Barnavårdsnämnden i Malmö har framfört liknande synpunkter.

De sakkunniga hava funnit det sekretessintresse, som skyddas i förevarande tredje stycke av 14 §, äga den styrka, att den enskilde på denna punkt icke ens bör äga den rätt att utfå handlingar, som eljest skulle tillkomma honom såsom sökande, klagande eller annan part (38 §).

Motsvarighet till det i mom. 18 i 1927 års förslag upptagna stadgandet hava de sakkunniga icke ansett erforderlig.

15 §.

I 10 kap. 6 § förmynderskapslagen stadgas, att den omyndige, om han fyllt 16 år, må taga del av de räkningar och andra handlingar rörande förmynderskapet, som förvaras hos överförmyndaren, samt att enahanda rätt tillkommer den omyndiges make och närmaste fränder. Vid förarbetena till lagen betonades, att genom detta stadgande någon lösning icke givits spörsmålet, huruvida eller i vilken omfattning överförmyndarens handlingar vore att anse som offentliga i TF:s mening, ett spörsmål som icke heller på annat sätt blivit löst, utan lämnades åt rättstillämpningen att avgöra.

Enligt den i de sakkunnigas förslag använda terminologien är överförmyndaren att anse som kommunalmyndighet; han är en av kommunal stämma eller representation tillsatt myndighet. Hos honom förvarade handlingar rörande den ekonomiska förvaltningen av myndlingars egendom synas emellertid icke böra bliva offentliga.

Här göra sig väsentligen samma synpunkter som i fråga om banksekretessen gällande (se 18, 28 och 29 §§). De sakkunniga föreslå sålunda beträffande till överförmyndaren inkomna och hos honom upprättade handlingar en bestämmelse motsvarande dem som på nämnda område föreslagits. Hänvisning har skett till vad lagen om förmynderskap stadgar om utlämnande. Det må framhållas att enligt förslaget även de uppgifter, som överförmyndaren jämlikt 10 kap. 7 § nämnda lag överlämnar till rätten eller domaren, bliva hemliga. De omfattas ej av stadgandet i 35 §, som endast avser handlingar i hos domstol anhängiggjorda mål.

16 §.

(Jfr und. 16; U 1927, TF § 2 mom. 31, s. 215—216.)

Förslaget överensstämmer i allt väsentligt med gällande rätt och med 1927 års förslag. Dock har sekretesstiden, med beaktande av erinringar från *Socialstyrelsens* sida, höjts från 5 till 10 år.

17 §.

(Jfr und. 15; U 1927, TF § 2 mom. 30, s. 214—215.)

I förhållande till såväl gällande rätt som 1927 års förslag innehåller de sakkunnigas förslag väsentligen två nyheter.

För det första har sekretessen med avseende å sådana uppgifter, som avgivas enligt taxeringsförordningen, utsträckts till att gälla icke blott deklara-tioner och uppgifter från bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning utan alla de olika slag av uppgifter, som avgivas till ledning vid inkomst- eller förmögenhets- samt virkestaxering enligt nu gällande taxerings-förordning. Tillräckliga skäl hava däremot ej ansetts föreligga att jämväl stadga sekretess för uppgifter till fastighetstaxering. Ej heller hava de sakkunniga trott sig böra ingå på den ofta dryftade frågan om sekretess för själva resultaten av taxeringen och för andra med taxeringsarbetet sammanhän-gande handlingar än de ovan berörda. Denna fråga torde lämpligen böra komma under övervägande vid en eventuellt blivande omläggning av taxeringsvä-sendet. Sekretesstiden har liksom i 1927 års förslag satts till 10 år. Förslag till de ändringar i taxeringsförordningen, vilka föranledas av de i förevarande paragraf föreslagna bestämmelserna, hava av de sakkunniga utarbetats.

För det andra hava de sakkunniga måst beakta, att berättigade anspråk på sekretess kunna göras gällande även med avseende på uppgifter för andra skat-ter än dem, som TF nu avser. Så starkt har detta krav varit, att statsmak-terna ansett sig kunna i vissa på senare tid tillkomna skatteförfattningar in-foga bestämmelser om hemlighållande av särskilda slag av handlingar. Med hänsyn till skatteväsendets numera starkt växlande former har det ej syntts lämpligt att infoga dessa eller liknande bestämmelser i lagförslaget. De sak-kunniga hava trott en hänvisning till vad i skatteförfattningarna stadgas vara tillfyllest. Formuleringen torde garantera, att stadganden, varom här är frå-ga, ej meddelas utan riksdagens samtycke.

18 §.

(Jfr und. 17; U 1927, TF § 2 mom. 34, s. 223—226.)

Förslaget innebär i sak ingen ändring i gällande rätt utom i så måtto att sekretesstiden — med beaktande av erinringar från *Bank- och fondinspektio-nens* sida — höjts till 25 år. De sakkunniga vilja erinra, att und. 17 erhöll sin nuvarande lydelse år 1933 (jfr k. prop. till 1932 års riksdag nr 196).

19 §.

(Jfr und. 14; U 1927, TF § 2 mom. 32 och lagförslag nr 5, s. 216, 221.)

Förslaget innebär i sak ingen ändring i gällande rätt, dock att sekretesstiden höjts till 10 år. Till viss del motsvaras det nu gällande und. 14 av 14 § i de sakkunnigas förslag.

20 §.

(Jfr und. 21; U 1927, TF § 2 mom. 32 och lagförslag nr 6, s. 216—221.)

Förslagets andra stycke överensstämmer i sak med gällande rätt.

Första stycket etablerar, på sätt redan år 1912 föreslogs, viss sekretess på arbetarskyddets område. I förhållande till 1927 års utredning innebär det så till vida en nyhet, som då avsågs, att sekretessens omfattning skulle regleras genom särskild lag — varom förslag ej framlades. Till ledning för stadgandets utformning hava de sakkunniga haft den redan i gällande arbetarskyddslag förefintliga bestämmelse, som reglerar tystnadsplikten för yrkesinspektionens befattningshavare (§ 47).

Tredje stycket motsvarar närmast den allmänna regel, som i 1927 års förslag uppställdes i TF § 2 mom. 32. I nämnda förslag avsågs, att bestämmelser om sekretess för handlingar rörande kontroll, övervakning, undersökning eller inspektion av företag inom näringslivet skulle meddelas i lag. De senaste årens erfarenheter beträffande det allmännas ingripanden på det ekonomiska livets område hava emellertid övertygat de sakkunniga om att detta krav ej kan upprätthållas. Så växlande äro dessa ingripanden till sina förutsättningar och sin innebörd och så starkt framträder ofta nödvändigheten av snabbhet vid deras företagande, att man icke lär kunna undgå att åt Konungen anförtro meddelandet av de sekretessföreskrifter, som i varje särskilt fall med hänsyn till verksamhetens art kunna finnas erforderliga. Det föreslagna stadgandet avser ej endast kontrollverksamhet o. d. utan jämväl sådan statlig stödverksamhet, varpå de senaste åren lämnat talrika exempel.

21 §.

(Jfr und. 18; U 1927, TF § 2 mom. 33, s. 221—223.)

Förslaget överensstämmer i sak med gällande rätt.

22 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 36, s. 230—231.)

Enligt 1927 års förslag skulle genom särskild lag kunna stadgas om hemlighållande av handlingar i ärenden rörande medling i arbetstvister; förslag till sådant stadgande framlades ej. De sakkunniga hava funnit bestämmelser i ämnet erforderliga och utformat dem med beaktande av vad *Socialstyrelsen* tidigare anfört i saken (U 1927 s. 230).

23 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 35, s. 226—228.)

Mot 1927 års förslag, som avsåg att möjliggöra hemlighållande av register och anteckningar, vilka å anstalt för arbetsförmedling föras över arbetsgivare och arbetssökande, har *Socialstyrelsen*, under åberopande av tidigare yttrande (U 1927, s. 226 ff.), anmärkt, att sekretessen borde omfatta jämväl anstal-

ternas skriftväxling i arbetsförmedlingsärenden. De sakkunniga hava funnit starka skäl tala för en sådan utvidgning av sekretessen men hava å andra sidan ansett angeläget, att sekretess ej införes i vidare mån än som påkallas med hänsyn till förmedlingsverksamhetens intressen eller till den skada som må kunna drabba arbetsgivare eller arbetssökande. I överensstämmelse härmed har förslaget avfattats.

24 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 36, s. 228—229.)

Stadganden om hemlighållande av handlingar hos offentliga rättshjälpsanstalter och hos notarius publicus skulle enligt 1927 års förslag meddelas i särskild lag. Det förslag till sådana stadganden, som de sakkunniga framlägga, har utarbetats i viss anslutning till stadgan angående notarii publici-befattningen den 6 oktober 1882 5 § och 9 § 2 mom.

25 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 36 och 37, s. 228—231.)

Även utanför det område, som beröres i 24 §, förekommer i avsevärd omfattning, att myndigheter gå enskilda tillhanda med införskaffande och meddelande av upplysningar, biträde i rättsliga angelägenheter, verkställande av utredningar o. s. v. På sätt i 1927 års utredning utvecklats, bör anlitaandet av det allmännas biträde i många situationer, varom här är fråga, icke förknippas med den olägenhet, som offentligheten kan medföra. De sakkunniga hava kommit till den uppfattningen, att den reglering av offentligheten, som på dessa områden erfordras, icke lämpligen kan — på sätt i 1927 års förslag avsågs med TF § 2 mom. 36 — låta sig verkställas genom av Konung och riksdag stiftad lag, och hava sålunda funnit sig böra föreslå, att det skall tillkomma Konungen att, i den mån det finnes erforderligt, inskränka offentlighållandet av ifrågavarande handlingar.

Med anledning av en erinran av *Riksarkivet* har möjligheten att hemlighålla utredningar, som verkställas för enskilds räkning, inskränkts till det fall, att utredningen verkställs mot ersättning.

Paragrafens andra stycke har likaledes insatts med anledning av ett påpekande av *Riksarkivet*, som härutinnan anfört följande:

I nära samband med detta moment (mom. 37 i 1927 års förslag) står en fråga, som för de offentliga arkivens verksamhet är av stor vikt. En forskare torde med fog kunna göra anspråk på ensamrätt till resultatet av sina forskning. I den mån dessa avsätta spår i offentliga myndigheters och institutioners ämbetsarkiv, saknas emellertid i den föreslagna liksom i den nuvarande lagen tillräckligt skydd mot eventuella försök av obehörig att begagna sig av dessa. Om t. ex. en forskares i riksarkivet bevarade lånerekvitioner eller de diariéer över beställda avskrifter och fotostatkopior, som där föras, måste utlämnas till allmänheten, kan en konkurrent på ett bekvämt sätt skaffa sig en överblick över en forskares kanske med mycken möda samlade arbetsmaterial. Sådant borde givetvis böra kunna förebyggas. Det skulle kunna ske genom ett tillägg till det förevarande momentet (eller ett särskilt moment),

varigenom föreskrevs rätt för Konungen att förordna, att enskilda för forskningsändamål hos myndigheter ingivna och hos dem förvarade beställningar samt hos dem däröver förda anteckningar icke må före samma tidpunkt, som förut i detta moment angivits, utlämnas till annan än den som gjort beställningen eller fått dennes medgivande att taga del av densamma.

26 och 27 §§.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 27 och 28, s. 198—213.)

Med avseende å förevarande ämnen reglerades i 1927 års förslag sekretessen vid post- och telegrafverken i TF § 2 mom. 27 och sekretessen vid andra anstalter för samfärdsel och vid tullverket i det följande momentet. De sakkunniga hava funnit det riktigast att göra en sådan uppdelning, att i skilda paragrafer meddelas å ena sidan de stadganden, som skola tjäna till upprätthållande av post-, telegraf- och telefonhemligheten (26 §), å andra sidan de som i övrigt hänföra sig till förhållandet mellan offentliga samfärdselinrättningar — post- och telegrafverken icke uteslutna — och deras trafikanter samt mellan tullverket och allmänheten (27 §).

Beträffande sekretessen vid post- och telegrafverken hänvisades år 1927 dess reglering till särskild lag, om vilken förslag dock icke framlades. Enligt de sakkunnigas förslag regleras i 26 § post-, telegraf- och telefonhemligheten i anslutning till gällande administrativa stadganden på det sätt, att utbemandet av handlingar, som lämna upplysning om postförsändelser, skall bero av samtycke antingen från försändelsens avsändare eller den som mottagit densamma, och att utlämnandet av motsvarande handlingar rörande telegram skall bero av samtycke antingen från avsändare eller adressat, medan däremot handlingar upplysande om telefonsamtal endast skola utlämnas då samtycke därtill gives från båda parterna. I förhållande till 1927 års förslag har en omformulering ägt rum för att utmärka, att själva postförsändelserna respektive telegrammen icke äro att hänföra till allmänna handlingar, vadan för deras hemlighållande icke erfordras särskilda lagens stöd.

Föreliggande förslags 27 § ansluter sig i stort sett till 1927 års förslag till TF § 2 mom. 28 men innebär vissa utvidgningar av sekretessen. Denna föreslås sålunda nu skola omfatta handlingar, som inkommit till eller upprättats hos någon det allmännas anstalt för samfärdsel i ärenden rörande samfärdselverksamheten, ej blott — såsom enligt 1927 års förslag — handlingar rörande vad där befordras. Härigenom torde tillgodoses ett av *Järnvägsstyrelsen* framfört önskemål om sekretess för handlingar rörande fraktnedsättningar, som styrelsen ifrågasatt att medgiva för att tillföra Statens järnvägar transporter i konkurrens med andra trafikföretag. Sekretessen synes dock med hänsyn till kontrollintresset ej böra omfatta själva besluten om fraktnedsättningar. Dylika beslut äro även enskilda järnvägar skyldiga att offentliggöra. Ett förbehåll om offentlighet för beslut, genom vilka avgifter för samfärdselmedels begagnande, vare sig generellt eller för särskilda fall, fastställts, har därför intagits i lagtexten. Järnvägsstyrelsen har önskat, att sekretessen icke skulle inskränkas att avse allenast det som berör enskildas affärsangelägenheter.

Denna inskränkning i sekretessen torde emellertid böra upprätthållas. Där-
emot hava de sakkunniga i anledning av önskemål, som under hand framförts
från Järnvägsstyrelsens sida om en förlängning av den år 1927 föreslagna sek-
retesstiden av 2 år, ansett sig kunna föreslå en förlängning till 10 år. Vad an-
går sekretessens omfattning med avseende å tullverkets handlingar innebär de
sakkunnigas förslag ingen annan förändring i förhållande till vad år 1927
föreslogs än nämnda förlängning av sekretesstiden. Slutligen må anmärkas,
att de sakkunniga funnit sig icke behöva upptaga motsvarighet till det år 1927
föreslagna förbehållet för vad i lag eller författning stadgades om utlämnande.

28 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 29, s. 213.)

Den lagtext, som föreslogs år 1927, har omformulerats i syfte att göra sekre-
tessens omfattning fullt bestämd.

29 §.

(Jfr und. 1; U 1927, TF § 2 mom. 19, s. 166—168).

Förslaget överensstämmer med 1927 års förslag, i vad det avser Riksbankens
handlingar.

30 §.

(Jfr U 1927, TF § 2 mom. 23 och mom. 25 första stycket, s. 186—192, 194.)

Riksförsäkringsanstalten har i yttrande över 1927 års förslag, i anslutning
till vad redan på ett tidigare stadium från flera håll anförts (se U 1927,
s. 186 ff.), förordat sekretessbestämmelser till skydd ej blott för soliditets-
och kompetensupplysningar i ärenden om utlåning av allmänna medel utan
även för övriga handlingar rörande anstaltens placering av fondmedel. I lik-
het med 1927 års utredning hålla de sakkunniga före, att sekretessbestämme-
lser med avseende å handlingar i ärenden angående utlåning av allmänna me-
del äro erforderliga endast till skydd närmast för enskilda låntagares intressen.
I detta hänseende finna sig emellertid de sakkunniga kunna förorda ett något
längre gående steg än 1927 års förslag. De föreslå sålunda ett stadgande, som
hänför sig till handlingar i låneärenden överhuvud taget, till den del de angå
enskildas förhållanden. Det har emellertid måst beaktas, att de situationer,
i vilka stat eller kommun såsom långgivare träder den enskilde till mötes, äro
av synnerligen växlande beskaffenhet, särskilt så till vida att i vissa fall rent
affärsmässiga synpunkter böra anläggas, medan i andra fall en mer eller
mindre utpräglad strävan att bispringa den enskilde kännetecknar det allmän-
nas verksamhet (jfr U 1927, s. 191). I vilken omfattning hemlighållande av
handlingar i utlåningsärenden må vara erforderligt eller lämpligt måste där-
för bero av ett överbäggande av förhållandena inom varje särskild gren av utlå-
nings- eller placeringsverksamhet. De sakkunniga kunna i följd härav lika
litet som 1927 års förslag förorda en omedelbart tillämplig allmän regel. De-
ras förslag går i stället ut därpå att Konungen skall kunna, i den mån så fin-

nes erforderligt, förordna om hemlighållande av ifrågavarande handlingar. De sakkunniga anse sig böra betona, att stadgandet givetvis lämnar även riksdagen möjlighet att — exempelvis i samband med beviljande av anslag till utlåningsfonder — taga ståndpunkt till hithörande spörsmål.

I likhet med 1927 års förslag anse de sakkunniga sekretessen under inga förhållanden böra sträckas därhän, att själva det faktum, att en person erhållit lån av det allmänna, undandrages offentligheten. Ett därpå syftande förbehåll har upptagits i lagtexten.

I 1927 års förslag avsåg TF § 2 mom. 23 jämväl handlingar i andra ärenden än utlåningsärenden. I detta hänseende hänvisas till 32 § andra stycket särskilda lagen i de sakkunnigas förslag.

31 §.

(Jfr und. 1; U 1927, TF § 2 mom. 19 och mom. 25 andra stycket, s. 166—168, 194.)

De sakkunniga hava ansett sig kunna föreslå ett gemensamt stadgande för såväl statens upplåning (väsentligen genom Riksgäldskontoret) som kommunernas. Dess avfattning ansluter sig närmast till det i 1927 års förslag upptagna stadgandet om kommunernas upplåning. Formuleringen har emellertid i flera hänseenden jämkats. En saklig förändring ligger däri, att sekretessen icke skall vara beroende av att förbehåll därom gjorts från långivares sida. Sekretesstiden har ansetts kunnat sättas till tio år. En vidsträcktare sekretess erfordras för den jämlikt Riksgäldskontorets reglemente förda statsskuldboken. Härom stadgas i paragrafens andra stycke.

Paragrafen är avsedd att ersätta gällande bestämmelse om riksgäldsverkets »hemliga ärenden». Det är enligt de sakkunnigas tanke en vinning, att detta till sin innebörd synnerligen obestämda stadgande bortfaller. Något behov av sekretess för andra »hemliga ärenden» än sådana som angå upplåning torde — bortsett från sådana ärenden som, exempelvis enligt 30 och 32 §§, jämväl hos andra statsmyndigheter böra hemlighållas — icke förefinnas.

32 §.

(Jfr und. 19 och 20; U 1927, TF § 2 mom. 20—25, s. 168—196.)

Gällande TF innehåller endast två stadganden om hemlighållande av handlingar i statens affärsverksamhet, nämligen und. 19, som avser anbud m. fl. handlingar i ärenden angående upphandling m. m., och und. 20 om vattenfallsstyrelsens kontrakt rörande leverans av elektrisk energi. I 1927 års utredning föreslogos väsentliga utvidgningar av sekretessen. I yttranden, som avgivits över nämnda förslag, har emellertid från flera håll uttalats, att det i detta hänseende icke gått tillräckligt långt.

Sålunda hava av *Vattenfallsstyrelsen* riktats gensagor mot de allmänna synpunkter för ifrågavarande spörsmåls bedömande som i 1927 års utredning utvecklats s. 173—174. Styrelsen anför bl. a.:

Är affärsmässighet i arbetet hos statens affärsdrivande verk ett statens intresse, så måste i denna statens verksamhet offentligheten inskränkas. Problemet är icke, hur långt man bör gå i affärsmässighet, ty inom riksdagen har alltid hävdats den uppfattningen, att nämnda verksamhet bör utan inskränkning drivas affärsmässigt. Frågan är väl snarare, vilken del av ett ämbetsverks arbete utgöres av affärsverksamhet och vilken del omfattar statlig verksamhet av annat slag.

Sedan Vattenfallsstyrelsen därefter riktat vissa detaljmärkningar mot 1927 års förslag i förevarande delar, fortsätter styrelsen:

Det är emellertid förenat med svårighet att på ett uttömmande sätt angiva alla de fall, då ett affärsdrivande verk har ett fullt legitimt behov att icke vara lagligen skyldigt att framlägga handlingarna i ett visst ärende inför offentligheten. I alldeles särskild grad gäller detta för Vattenfallsstyrelsen, som utövar större delen av sin verksamhet i konkurrens med enskilda företag. Det är uppenbart, att med de skiftande uppgifter, som en vitt utgrenad affärsdrift pålägger ett stort verk, det icke låter sig göra att i ett lagförslag klart begränsa och uppräknade de fall, då det bör ligga såväl i statens eget som medkontrahenternas privata intresse att iakttaga en viss sekretess. Det vore önskvärt, om denna rätt till sekretess — som i varje enskilt fall ter sig som ganska självklar — även bleve uttryckt i lag till förebyggande av oklarhet och icke minst till trygghet för den tjänsteman, som skall taga på sitt ansvar att utlämna eller vägra utlämna handlingar, vilkas hemlighållande kan vara förbundet med ett uppenbart statsintresse.

Vattenfallsstyrelsen slutar därefter med att framhålla, att ett generellt stadgande i TF om skydd mot offentliggörande av handlingar, hänförande sig till statens affärsverksamhet, är en oundgänglig förutsättning för fullgörande av statsmakternas krav på affärsmässighet.

Järnvägsstyrelsen har, närmast i anslutning till det ämne som avhandlas i 27 § av särskilda lagen, uttalat liknande uppfattning rörande statens affärsverksamhets ställning.

Jämväl *Telegrafstyrelsen* har förklarat sig helst se, att en allmän föreskrift om sekretess för statens affärsdrivande verksamhet bleve införd i TF.

En riktig avvägning av offentlighet och sekretess är på det område, varom här är fråga, förenad med synnerliga vanskligheter. Å ena sidan framträder behovet av offentlig kontroll med särskild styrka på de områden, där stora ekonomiska intressen stå på spel och där en alltför långt gående sekretess lätteligen skulle kunna bana vägen för mindre önskvärda förfaranden. Men å andra sidan framträder starkt angelägenheten av att staten skall kunna — särskilt inom de s. k. affärsdrivande verkens förvaltning men även på andra områden — verka i så vitt möjligt affärsmässiga former. De svårigheter, med vilka vissa av de affärsdrivande verken under senare tid haft att kämpa, delvis under konkurrens från enskilda företag, äro ägnade att ytterligare understryka denna synpunkt. I samma riktning peka ock de erfarenheter, som inom skilda förvaltningsgrenar gjorts beträffande möjligheten att utnyttja nu rådande offentlighet till fullföljande av illojala eller i vart fall mot statens intressen stridande enskilda intressen. Särskild varsamhet synes påkallad, då

det gäller att genomföra offentlighetsprincipen jämväl i kommunernas ekonomiska förvaltning.

De sakkunniga hava emellertid trots sig finna en antagbar lösning av problemet, då de i sitt förslag å ena sidan uppställt sekretessbestämmelser av mera generell och — med hänsyn såväl till beskaffenheten av hemlighållna handlingar som sekretes tidens längd — mera omfattande natur än i 1927 års förslag, men å andra sidan sökt sörja för att, i den mån statsmyndigheter taga i anspråk den möjlighet att anordna mera vittgående sekretess som förslaget bereder, detta förhållande skall komma till statsrevisorernas kännedom, så att den konstitutionella kontrollens effektivitet skärpes på de punkter, där allmänhetens kontrollmöjligheter inskränkas.

I de sakkunnigas förslag göres skillnad mellan den sekretess som skall bestå, innan avtal slutits eller det ärende, varom fråga är, eljest slutförts, och den som under väsentligt strängare betingelser skall gälla efter nämnda tidpunkt.

Det första stycket i förevarande paragraf reglerar sekretessen för tiden innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. I sådant hänseende återgives i andra punkten huvudinnehållet i und. 19 i nu gällande TF, i den mån detta syftar till upprätthållande av en effektiv sekretess med avseende å anbud, som i stadgad ordning — väsentligen den som regleras i upphandlingsförordningen — inkommit i ärenden angående upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom. Denna sekretess karakteriseras framför allt därav att den i regel ej kan brytas utan anbudsgivarens samtycke. Härtill sluter sig — i styckets första punkt — en bestämmelse som är av vidsträcktare räckvidd. Den åsyftar att på det stadium som hela stycket avhandlar, det vill säga innan avtal slutits eller ärende eljest slutförts, göra utlämnande av andra handlingar i ärenden angående statens eller menighets förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat eller angående utförande av arbete för statens eller menighets räkning — med undantag för auktionsprotokoll — beroende av vederbörande myndighets fria omprövning. I ärenden, som röra upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom, gäller beträffande kostnadsberäkningar och prisbestämningar samt tjänsteutlåtanden, som avse sådana, denna regel redan nu. I övrigt innebär den en nyhet. Praktiskt sett torde emellertid vad de sakkunniga föreslå i förevarande stycke av 32 § till sin innebörd icke alltför mycket skilja sig från 1927 års förslag, genom vilket skulle möjliggöras hemlighållande på det stadium, varom fråga är, av alla slags handlingar i ärenden angående förvärv av fast egendom för stats eller kommuns räkning (mom. 20, 25 första stycket), infortrade och inkomna anbud i ärenden angående statens eller kommuns förvärv av annat än fast egendom, utförande av arbete för statens eller kommuns räkning eller försäljning eller upplåtelse av staten eller kommun tillhörig egendom eller annat ävensom andra handlingar, som kunde tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infortrats eller avgivits eller som eljest avsåge dylikt anbud, dock med undantag för auktionsprotokoll (mom. 21 första stycket, 25 första stycket),

kostnadsberäkningar m. m. i samma slags ärenden (mom. 21 andra stycket, 25 första stycket), ingivna kartor, prov, modeller, ritningar och tekniska beskrivningar (mom. 22, 25 första stycket) samt soliditets- och kompetensupplysningar (mom. 23, 25 första stycket). Det nu föreslagna stadgandet möjliggör hemlighållande bland annat av alla handlingar rörande planerad försäljning och utarrendering av fast egendom; om sådana handlingar hava *Arméförvaltningen* och *Vattenfallsstyrelsen* — den sistnämnda med tanke på Kro-nans vattenfall — erinrat.

Efter den tidpunkt då ett avtal slutits eller ett ärende eljest slutförts möjliggör gällande rätt icke hemlighållande av andra handlingar än dels kostnadsberäkningar och prisbestämningar samt tjänsteutlåtanden, som avse sådana — vilka handlingar i ärenden, där de enligt vad ovan nämnts må hemlighållas före nämnda tidpunkt, genom beslut av vederbörande myndighet kunna hemlighållas under högst ett år från det de upprättats (und. 19) — dels ock Vattenfallsstyrelsens kontrakt om leverans av elektrisk energi, vilka kunna hemlighållas tills kontraktet upphört att gälla (und. 20). Enligt 1927 års förslag bereddes härutöver möjlighet för hemlighållande — under tidrymder av växlande längd — av kostnadsberäkningar, prisbestämningar och tjänsteutlåtanden i alla sådana ärenden, varom förevarande paragraf i de sakkunnigas förslag handlar (mom. 20 andra stycket, 21 andra stycket, 25 första stycket), ingivna kartor, prov, modeller, ritningar och tekniska beskrivningar (mom. 22 första stycket, 25 första stycket) samt soliditets- och kompetensupplysningar (mom. 23, 25 första stycket), varjämte förslaget i vissa hänseenden vidgade möjligheten att hemlighålla slutna avtal (mom. 24, 25 tredje stycket).

Det är framför allt dessa bestämmelser, som de sakkunniga trots kunna både utvidgas och förenklas.

Vad först angår andra handlingar än sådana, som angiva villkoren i slutna avtal, hava de sakkunniga ansett en generell möjlighet för hemlighållande i högst tio år kunna beredas. Det synes knappast möjligt att genom en mera detaljerad och nyanserad uppräknings uppdraga en för alla olika situationer avpassad gräns för offentligheten. Regeln torde vara ägnad att tillgodose vissa önskemål som uttalats i yttrandena över 1927 års förslag. Sålunda har *Kommerskollegium* uttalat, att lagstiftningen borde möjliggöra hemlighållande ej blott av kartor, prov, modeller och dylikt utan även av räkenskaper, affärs-korrespondens, försäljningskalkyler och dylikt. *Järnvägsstyrelsen* har kritiserat de jämförelsevis stränga villkor, som 1927 års förslag uppställt för hemlighållande av kartor, prov, modeller och dylikt, som legat till grund för avtal.

De sakkunniga äro emellertid angelägna att understryka, att den av dem föreslagna regeln ingalunda är generell i den meningen, att den skulle bliva omedelbart tillämplig på alla de handlingar som den avser. Den skall tillämpas blott i den utsträckning vederbörande myndighet därom beslutar, och de sakkunniga finna det angeläget att, såsom lagtexten angiver, sådana beslut icke meddelas i andra fall än då särskilda omständigheter det föranleda. Sådana omständigheter kunna exempelvis anses föreligga, då erfarenheten på

något visst område givit vid handen, att offentligheten länt till allvarligt förfång för det allmänna eller för enskildas berättigade ekonomiska intressen. Av formuleringen och sammanhanget torde framgå, att särskilt starka skäl för hemlighållande måste föreligga för att en myndighet skall kunna stadga sekretess beträffande handlingar, vilkas offentlighållande ur synpunkten av allmänhetens kontroll är särskilt betydelsefullt. Dylik karaktär hava uppenbarligen framför allt sådana handlingar som — utan att angiva villkoren i slutna avtal — ligga till grund för sådana (jfr U 1927, s. 184). Likaledes torde det vara klart, att sekretesstidens längd — inom den av lagen angivna ramen — bör utmätas med hänsyn till vad i varje särskilt läge finnes av verkligt behov påkallat.

Vad därefter angår sådana handlingar som angiva villkoren i slutna avtal, torde enighet råda därom att ännu starkare betänkligheter möta mot att undandraga dem offentligheten. Och de sakkunniga hava hyst synnerlig tvekan om det berättigade i att i detta hänseende gå längre än redan skett genom und. 20 i gällande TF. Emellertid hava i de över 1927 års utredning avgivna yttrandena och i meddelanden, som de sakkunniga under hand erhållit från vissa myndigheter och tjänstemän, framkommit upplysningar, som övertygat de sakkunniga att möjlighet att undantagsvis hemlighålla jämväl sådana handlingar icke bör helt avskäras.

Förslaget medger sålunda, där särskilda omständigheter det föranleda, hemlighållande jämväl av slutna avtal. Detta hemlighållande får, i vad angår avtal om leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor, varmed myndighet driver handel i affärsmässiga former, gälla högst för tiden till dess två år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla; utöver vad gällande rätt härom innehåller (vattenfallsstyrelsens kontrakt rörande leverans av elektrisk energi, und. 20) torde denna regel finna sin vidsträcktaste tillämpning inom kommunernas affärsdrivande verk (jfr U 1927, TF § 2 mom. 25 tredje stycket, s. 195—196). I övriga fall må beslutet endast gälla en tid av högst två år från det avtalet slöts. Utan att det behövt särskilt utmärkas i lagtexten, torde det vara tydligt, att ännu större varsamhet är att iakttaga vid tillämpning av dessa stadganden än vid tillämpningen av det som angår handlingar, vilka ej upplysa om villkoren i slutna avtal.

De stadganden, som det andra stycket innehåller, böra ses i samband med den ovan berörda skyldigheten för statsmyndigheter att för statsrevisorernas räkning anmäla sådana enligt detta stycke fattade beslut, som icke allenast angå kostnadsberäkningar och prisbestämningar samt tjänsteutlåtanden, som avse desamma. De sakkunniga utgå ifrån att statsrevisorerna ej skola underlåta att uppmärksamma, om sekretess anordnas i obehörig omfattning. Härtill må läggas en erinran, att Konungen genom 36 § i förslaget har möjlighet att reglera stadgandenas tillämpning hos statsmyndigheter, som icke höra till eller lyda under riksdagen.

Vad kommunernas förvaltning angår, står det dem fritt att vidtaga särskilda kontrollanordningar till skydd mot missbruk av den makt, som enligt förslaget

lägges i de förvaltande myndigheternas hand. De sakkunniga hava dessutom genom ett särskilt stadgande (fjärde stycket) sökt tillförsäkra de myndigheter, som utöva kommunernas beslutanderätt, ett behörigt inflytande över sekretess-reglernas tillämpning i den ekonomiska förvaltningen. De skola enligt detta stadgande äga möjlighet att inom den av lagen angivna ramen bestämma, i vilken omfattning sekretess skall upprätthållas beträffande kommunala affärsförhållanden.

33 §.

(Jfr U 1927, s. 50, 55, 128.)

I olikhet med den uppfattning, som kom till uttryck i 1927 års utredning, finna de sakkunniga i huvudsaklig överensstämmelse med vad som uttalats i ett av *Svea hovrätt* till nämnda utredning avgivet yttrande (U 1927, s. 50) ett stadgande erforderligt, enligt vilket domstols beslut och vid besluts fattande fört protokoll skyddas mot offentliggörande, innan beslutet är avkunnat eller expedierat. I anslutning till vad *Göta hovrätt* anmärkt i yttrande till 1927 års utredning (U 1927, s. 128) inbegripas enligt de sakkunnigas förslag i förevarande stadgande jämväl minnesanteckningar, som hos domstol förts vid besluts fattande.

34 §.

(Jfr und. 4, 5 och 11; U 1927, TF § 2 mom. 11, s. 113—118.)

Enligt särskilda stadganden i allmän lag har underdomstol i vissa fall möjlighet att, där offentligheten kunde vara till skada, förordna om måls handläggning inom stängda dörrar. I några av dessa fall kompletteras i gällande TF nämnda möjlighet med bestämmelser om hemlighållande av protokoll, som förts vid sådan handläggning, och handlingar, som därvid ingivits. I ett par fall (und. 4 och 5) är denna sekretess så anordnad, att dylika handlingar ej få utan rättens tillstånd utlämnas, förrän denna skilt sig från målet, med befogethet för rätten att förordna om fortsatt sekretess därefter, i vilket fall handlingarna ej utan Konungens tillstånd få utlämnas, förrän 50 år efter det slutligt beslut i målet givits. I ett annat fall (und. 11) skola sådana handlingar obligatoriskt vara hemliga tills 50 år efter parternas död förflutit, där ej dessa giva tillstånd till utlämnande. De sakkunniga förorda med avseende å handlingar i samtliga mål, där handläggning inom stängda dörrar förekommer, ett stadgande som står i principiell överensstämmelse med de ovan först omnämnda bestämmelserna i nuvarande TF och med 1927 års förslag. Hemlighållande av rättegångshandlingar vid underdomstol skulle sålunda bliva beroende av i första hand ett rättens förordnande om handläggning inom stängda dörrar samt i andra hand, för såvitt angår tiden, sedan rätten skilt sig från målet, ett särskilt förordnande om fortsatt hemlighållande. Den tid, för vilken sådant förordnande kan givas, är föreslagen till högst 60 år från förordnandets datum. Det torde kunna antagas, att domstolarna vid sekretesstidens bestämmande taga hänsyn till målets och handlingarnas beskaffenhet och hämta ledning av de i särskilda lagen för olika slag av handlingar utsatta tiderna. Även domstols-

handlingar skola falla under stadgandet i 36 §, vadan de utan hinder av nämnda förordnande alltid skola utlämnas, då Konungen sådant bestämmer. Åt domstolen har emellertid tillagts befogenhet att giva förordnandet det innehåll, att utlämnande må ske jämväl med enskilda parterers samtycke.

Underdomstols förordnande om sekretess för tiden efter det den skilt sig från målet kan enligt gällande rätt icke överklagas. Enligt 1927 års förslag skulle besvär alltid kunna anföras. Det synes emellertid de sakkunniga mest ändamålsenligt, att särskild klagan ej får föras, men att vid fullföljd till hovrätt denna, då den skiljer sig från målet, ex officio skall underkasta förordnandet prövning.

Vad angår till hovrätt inkomna och där upprättade handlingar i mål, däri underdomstol givit förordnande som förut sagts, synes, i överensstämmelse med vad nu i und. 4 och 5 stadgas, böra gälla, att sådana handlingar automatiskt bliva hemliga till dess hovrätten skilt sig från målet, där ej hovrätten giver tillstånd till utlämnande. Då hovrätten skiljer sig från målet, skall den enligt förslaget, samtidigt med att den prövar underrättens förordnande, kunna förordna om fortsatt hemlighållande av sina egna handlingar i målet. Vid fullföljd till högsta domstolen föreslå de sakkunniga att motsvarande regler som vid fullföljd till hovrätt skola gälla.

Även i mål, som omedelbarligen upptagas i hovrätt eller högsta domstolen, torde hemlighållande av handlingar någon gång kunna bliva erforderligt. I 1927 års förslag upptogs föreskrift i sådant hänseende för det fall, att hovrätt vid muntligt förhör i brottmål — vilket i regel skall vara offentligt — förordnar om handläggning inom stängda dörrar. Men däremot föreslogs ingen föreskrift beträffande omedelbart upptagna mål, där muntlig förhandling icke äger rum, vilket fall är det vanliga. De sakkunniga föreslå, att i nu ifrågakvarande mål ovan angivna regler vinna motsvarande tillämpning, om vederbörande domstol prövar sådana omständigheter föreligga, att målet, om det vid underdomstol förevarit, bort handläggas inom stängda dörrar.

I begreppet underdomstol torde inbegripas, förutom allmän underrätt, även polisdomstol, som i 1927 års förslag särskilt nämndes, samt krigsrätt, vattendomstol och ägodelningsrätt.

En i 1927 års förslag upptagen bestämmelse att underrätt skulle kunna förordna om hemlighållande av handling, som i mål, där handläggning inom stängda dörrar förekommit, likväl ingivits vid ett tillfälle, då handläggningen ägt rum offentligen, synes ej böra införas. En sålunda ingiven handling uppläses offentligt eller betraktas i varje fall som föredragen vid handläggningen, och det vore då oegentligt, om den skulle kunna bliva hemlig.

35 §.

Se s. 40 f.

36 §.

Se s. 34.

37 §.

Se s. 41 f.

38 §.

Se s. 41.

39 §.

Se s. 45 f.

40 §.

Se s. 46.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
<i>Skrivelse till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Justitiedepartementet</i>	3
Författningstexter.	
Förslag till grundlagsändringar	
Regeringsformen	5
Riksdagsordningen	5
Tryckfrihetsförordningen (TF).	6
Lagförslag	
Lag om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet (särskilda lagen).	11
Lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt	21
Utkast till ändringar i vissa förordningar	
Taxeringsförordningen	22
Förordningen angående upphandling och arbeten för statens behov samt försäljning av staten tillhörig lös egendom	22
Motiv.	
1. Inledning	23
2. Rätten att utbekomma och i tryck utgiva allmänna handlingar (TF § 2 mom. 1, 2)	26
3. Förbud mot allmänna handlingars utlämnande. Allmän översikt (TF § 2 mom. 3 första stycket. Särskilda lagen 36 §)	32
4. Särskilda spörsmål beträffande allmänna handlingars utlämnande och hemlighållande m. m. (TF § 2 mom. 3 andra och tredje styckena, mom. 4—6. Särskilda lagen 35, 37, 38 §§. Lagen om ändrad lydelse av 2 § i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt)	36
5. Förbud mot allmänna handlingars utgivande i tryck (TF § 2 mom. 7)	42
6. Vissa bestämmelser som ej angå allmänna handlingar (TF § 2 mom. 8—10)	43
7. Straffbestämmelser m. m. (TF § 2 mom. 11, 12; § 4, 5. Särskilda lagen 39, 40 §§)	44
8. Ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen samt TF § 1	47
9. Frågan om offentlighet och sekretess för andra handlingar än stats- och kommunalmyndigheters	47
10. Motivering till de särskilda bestämmelserna i lagen om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet	48

INVENTAR

Skicka till Högskolan i Uppsala, Uppsala, Sverige

Uppsala, den

1900

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

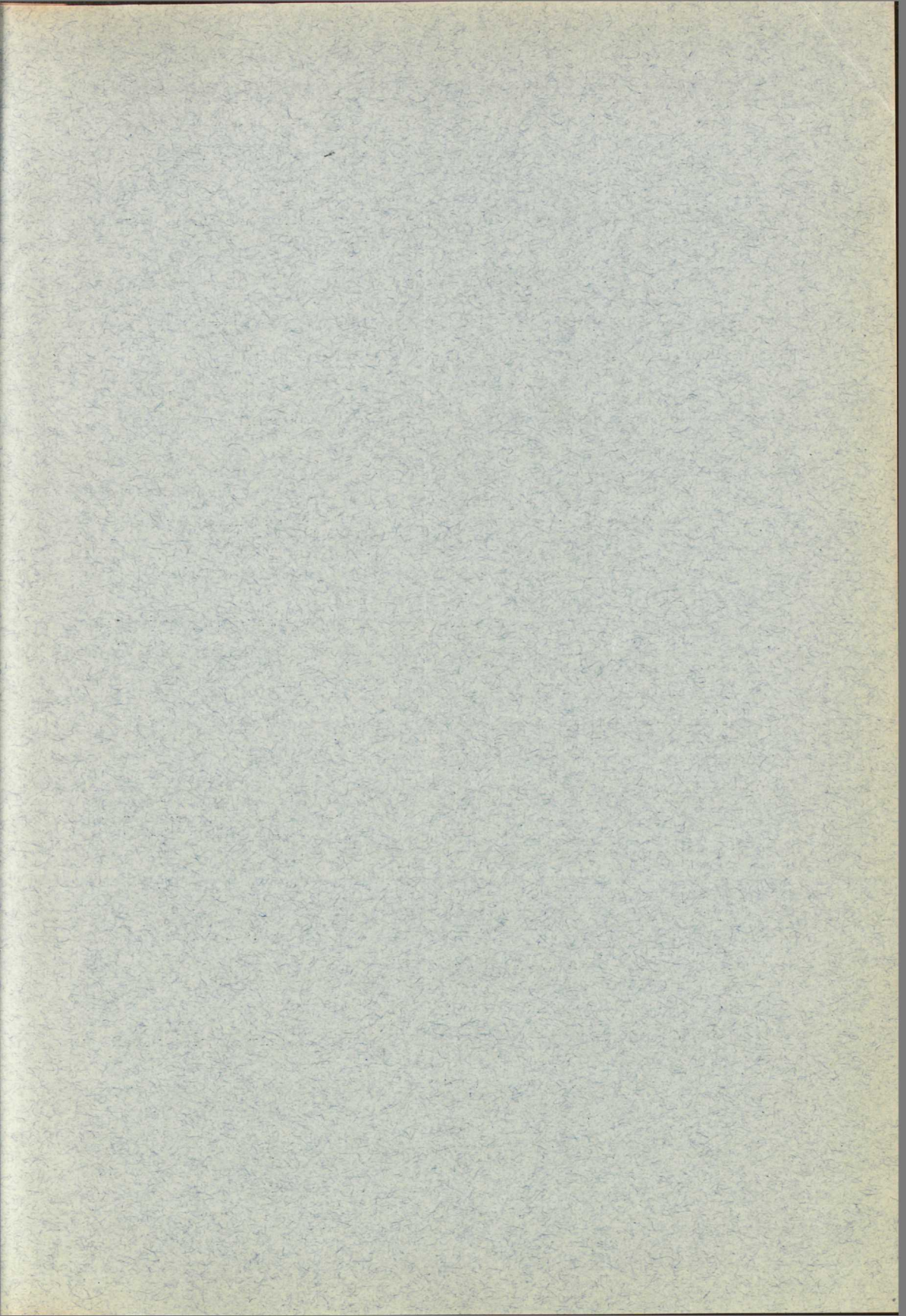
Uppsala

Uppsala

Uppsala

Uppsala

Statens offentliga utredningar 1935

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning, Rättsskipning, Fångvård.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet. [5]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Socialpolitik.

Betänkande med förslag rörande lån och årliga bidrag av statsmedel för främjande av bostadsförbättring för mindre bemedlade barnrika familjer jämte därtill hörande utredningar. [2]

Kortfattad framställning av organisationsakkunnigas betänkande med utredning och förslag rörande den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation m. m. [3]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Betänkande med förslag ang. åtgärder för spannmålsodlingens stödjande. [1]

Promemoria ang. tillsynen över fastighetsregistreringen och fastighetsbildningen. [4]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen.
Andlig odling i övrigt.

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.